

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Zhodnocení výkonnosti podniku prostřednictvím ukazatelů rentability

Assessment of the Company Performance by Profitability Ratios

Student: Eva Haftová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Karolina Lisztwanová, Ph.D.

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Eva Haftová**
Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202R010 Finance
Specializace: 00 Finance
Téma: **Zhodnocení výkonnosti podniku prostřednictvím ukazatelů rentability**
Assessment of the Company Performance by Profitability Ratios

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Teoretická východiska finanční analýzy
 3. Popis a charakteristika vybraného podniku
 4. Analýza výkonnosti podniku dle vybraných ukazatelů rentability a zhodnocení zjištěných výsledků
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku. Analýza, investování, oceňování, riziko, flexibilita*. 3. rozšíř. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 979-80-96929-68-2.
- KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Manažerské finance*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Karolina Lisztwanová**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, zpracovala samostatně. Přílohu č. 1 a 2, které mi byly dány k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 9. května 2014

Eva Haftová

Obsah

1	Úvod	5
2	Teoretická východiska finanční analýzy	6
2.1	Zdroje informací pro finanční analýzu	6
2.1.1	Rozvaha	6
2.1.2	Výkaz zisku a ztráty	7
2.1.3	Výkaz o pohybu peněžních toků	7
2.2	Uživatelé finanční analýzy	8
2.2.1	Manažeři	8
2.2.2	Investoři	8
2.2.3	Banky	9
2.2.4	Obchodní partneři	9
2.2.5	Konkurenti	9
2.2.6	Zaměstnanci	10
2.2.7	Stát	10
2.3	Srovnání výsledků finančních analýz	10
2.3.1	Srovnávání vůči plánu	10
2.3.2	Srovnání v prostoru	10
2.3.3	Srovnání v čase	11
2.4	Metody finanční analýzy	11
2.4.1	Regresní analýza	12
2.4.2	Diskriminační analýza	12
2.4.3	Analýza rozptylu	13
2.4.4	Testování statistických hypotéz	13
2.4.5	Horizontální analýza	13
2.4.6	Vertikální analýza	13
2.4.7	Vertikálně-horizontální analýza	14
2.4.8	Analýza soustav ukazatelů	14
2.4.9	Analýza citlivosti	14
2.4.10	Poměrová analýza	14
2.5	Poměrové ukazatele	14
2.5.1	Rentabilita aktiv	15
2.5.2	Rentabilita vlastního kapitálu	17

2.5.3	Rentabilita dlouhodobých zdrojů.....	18
2.5.4	Rentabilita tržeb.....	19
2.5.5	Ukazatel nákladovosti výnosů.....	20
2.5.6	Rentabilita nákladů.....	21
2.6	Pyramidový rozklad ROE a analýza odchylek.....	22
2.6.1	Metody rozkladu pro multiplikativní vazbu.....	24
2.6.2	Kvantifikace vlivu pro vazbu aditivní.....	26
3	Popis a charakteristika vybraného podniku.....	27
3.1	Popis podniku.....	27
3.2	Horizontální analýza rozvahy.....	28
3.2.1	Horizontální analýza aktiv.....	28
3.2.2	Horizontální analýza pasiv.....	31
3.3	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty.....	32
3.4	Vertikální analýza rozvahy.....	34
3.4.1	Vertikální analýza aktiv.....	34
3.4.2	Vertikální analýza pasiv.....	36
3.5	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty.....	37
4	Analýza výkonnosti podniku dle vybraných ukazatelů rentability a zhodnocení zjištěných výsledků.....	41
4.1	Zhodnocení rentability aktiv.....	41
4.2	Zhodnocení rentability vlastního kapitálu.....	43
4.3	Zhodnocení rentability dlouhodobých zdrojů.....	45
4.4	Zhodnocení rentability tržeb.....	46
4.5	Zhodnocení nákladovosti výnosů.....	49
4.6	Zhodnocení rentability nákladů.....	53
4.7	Pyramidový rozklad ROE, analýza odchylek metodou funkcionální.....	56
4.8	Srovnání s odvětvím.....	66
5	Závěr.....	69
	Seznam použité literatury.....	72
	Seznam zkratk.....	73
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Finanční analýza je součástí finančního řízení a rozhodování. Výsledky a poznatky, které poskytuje finanční analýza, mají význam především pro strategické a taktické rozhodování, týkající se investiční činnosti a poskytují také významné informace vlastníkům podniku, manažerům či věřitelům. Finanční analýzu lze tedy definovat jako ucelený soubor činností, prostřednictvím které dochází ke komplexnímu zjištění a vyhodnocení finanční situace podniku za určité časové období. Výsledky finanční analýzy vychází ve své podstatě ze tří výkazů: rozvahy, výkazu zisku a ztráty a přehledu o peněžních tocích. Data těchto výkazů jsou v rámci finanční analýzy vzájemně poměřována, čímž dochází k rozšiřování jejich vypovídací schopnosti, a tím tedy k efektivnějšímu posouzení celkové finanční situace a hospodaření podniku. Výsledné hodnoty jednotlivých ukazatelů finanční analýzy lze srovnávat s průměrnými hodnotami v rámci odvětví, či přímo s konkurencí, která má shodný, či obdobný předmět činnosti.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit finanční výkonnost podniku TRIMR s. r. o. za šest po sobě jdoucích vybraných období z hlediska ukazatelů rentability včetně pyramidového rozkladu rentability vlastního kapitálu, jež slouží k detailnímu posouzení vlivu dílčích položek na tento ukazatel.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě samostatné části – teoreticko-metodologickou a prakticko-aplikační. První část se zabývá metodologií finanční analýzy. Popisuje zdroje informací a jejich uživatele, jednotlivé metody finanční analýzy včetně srovnání výsledků, poměrové ukazatele rentability a pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu, jež umožňuje posouzení vlivu vysvětlujících položek na ukazatel vrcholový.

Praktická část zahrnuje představení společnosti TRIMR s. r. o. Na základě aplikace teoretických poznatků z předchozí části práce s využitím dat příslušných výkazů podniku je vyhodnocena majetková, finanční struktura podniku i struktura nákladů a výnosů prostřednictvím horizontální a vertikální analýzy. Dále jsou vypočteny ukazatele rentability, jejichž výsledků je dosaženo prostřednictvím aplikace vzorců, vymezených v teoreticko-metodologické části. Následuje vlastní zkonstruovaný pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu v pěti úrovních. Velikost a kvantifikace vlivu, respektive analýza odchylek těchto vysvětlujících ukazatelů na vrcholový ukazatel, je provedena prostřednictvím funkcionální metody. Poslední kapitola je věnována srovnání vybraných ukazatelů rentability s odvětvím. Doporučení, která by mohla směřovat ke zlepšení nepříznivých výsledků ukazatelů rentability, jsou uvedena v závěru.

2 Teoretická východiska finanční analýzy

Tato část práce je věnována metodologii, týkající se finanční analýzy. Nejprve bude objasněno, z jakých zdrojů získat informace pro zpracování finanční analýzy, následně definování subjektů, jež se o finanční situaci podniku zajímají a v neposlední řadě způsob, jakým je možno výsledky finančních analýz srovnat. Nejobsáhlejší a také nejdůležitější součástí této kapitoly budou již konkrétní metody finanční analýzy, jakož i pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu a související analýza odchylek.

2.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Při procesu zpracovávání finanční analýzy je nezbytné nejprve získat značné množství dat, která vedou k dosažení relevantních výsledků. Mezi klíčové zdroje řadíme několik druhů informací, jimiž jsou:

- Finanční informace, obsahující data z důležitých účetních výkazů, kterými jsou rozvaha, výkaz zisků a ztráty a přehled o peněžních tocích neboli výkaz cash flow, výroční zprávy, vnitropodnikové informace, prognózy finančních analytiků, burzovní informace, zprávy o vývoji měnových relací a úrokových měr;
- Kvantifikovatelné nefinanční informace zahrnují firemní statistiky, týkající se výroby, prodeje a zaměstnanosti. Například počet zaměstnanců, objem výroby či prodeje. Dále zde řadíme oficiální ekonomickou statistiku, normy spotřeby, informace o produktivitě práce, spotřebě energie. Hlavními prameny výše uvedených informací mohou být interní podnikové statistiky a údaje Českého statistického úřadu;
- Nekvantifikovatelné informace představují zprávy vedoucích pracovníků, jednotlivých útvarů podniku, manažerské komentáře, komentáře odborného tisku, prognózy.

2.1.1 Rozvaha

Rozvaha patří k bazickým účetním výkazům. V rozvaze je zachycen stav majetku podniku a zdrojů jeho krytí k určitému časovému okamžiku.

Majetková část neboli aktiva, se dělí na tzv. stálá aktiva (či dlouhodobý majetek) a oběžná aktiva. Aktiva stálá lze charakterizovat jejich neměnnou podobou v průběhu reprodukčního cyklu a v průběhu užívání se opotřebovávají, což vyjadřují odpisy. Naopak aktiva oběžná mění svou podobu, a to dokonce několikrát v průběhu reprodukčního cyklu a dochází k jejich spotřebě.

Na druhé straně rozvahy se objevují zdroje krytí, respektive pasiva, která se dělí na tzv. vlastní kapitál a cizí zdroje. Vlastní kapitál je tvořen vlastními zdroji, které byly do podnikání vloženy zakladateli společnosti nebo byly vytvořeny hospodářskou činností podniku. Zdroje cizí lze zjednodušeně charakterizovat jako dluhy podniku.

2.1.2 Výkaz zisku a ztráty

Prostřednictvím výkazu zisku a ztráty je vysvětlen proces tvorby hospodářského výsledku pomocí zjištěných nákladů a výnosů za běžné období. V podstatě lze tedy výkaz zisku a ztráty vyjádřit touto rovnicí:

$$\text{výnosy} - \text{náklady} = \text{výsledek hospodaření} \quad (2.1)$$

Výnosy jsou definovány jako peněžní vyjádření ekonomického prospěchu, který daný subjekt získá účelným vynaložením zdrojů, respektive nákladů. „Představují finanční částky, na které má podnik nárok z titulu prodeje zboží a služeb“, jak tvrdí Dluhošová a kol. (2010, s. 57). Se vznikem výnosů je spojen přírůstek majetku v rozvaze.

Náklady lze definovat jako peněžní vyjádření vynaložených ekonomických zdrojů na určitý výsledek ekonomické činnosti, který přináší očekávaný výnos. Vznik nákladů zapříčiňuje úbytek majetku v rozvaze.

Výsledek hospodaření běžného účetního období je tvořen dílčími výsledky hospodaření výkazu zisku a ztráty. Řadíme zde výsledek hospodaření z provozní činnosti, z finanční činnosti a z mimořádné činnosti. Výskyt výsledku hospodaření z mimořádné činnosti není pravidelný, neboť vyplývá z nahodilých a neočekávaných situací, např. vznik manka, či škody.

2.1.3 Výkaz o pohybu peněžních toků

Výkaz o pohybu peněžních toků neboli výkaz cash flow, je toková veličina, prostřednictvím které je zobrazen pohyb peněžních prostředků i peněžních ekvivalentů. Dluhošová a kol. (2010, s. 60) říká, že „Peněžní toky představují přírůstky a úbytky peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Peněžní prostředky jsou peníze v hotovosti včetně cenin, na účtech a peníze na cestě. Peněžní ekvivalenty zahrnují krátkodobý likvidní majetek, který je snadno a pohotově směnitelný.“

Výkaz cash flow je členěn na tři části z hlediska základních činností podniku, a to na: cash flow z provozní, investiční a finanční činnosti.

Existují dvě metody výpočtu cash flow:

- *Přímá metoda,*
- *Nepřímá metoda.*

Přímá metoda výpočtu spočívá v postupném zapisování vzniklých příjmů, respektive výdajů a ihned zjišťujeme rozdíl. Metoda nepřímá vychází ze změnových položek v rozvaze.

2.2 Uživatelé finanční analýzy

Informace, týkající se finanční analýzy, využívá ke své potřebě mnoho subjektů. Ať jsou to subjekty z daného podniku, či externí subjekty, které přišly s podnikem do kontaktu.

2.2.1 Manažeři

Pro manažery je klíčové finanční účetnictví, ze kterého mohou čerpat a dále využívat potřebné informace. Finanční účetnictví je totiž základem pro finanční analýzu. Jak tvrdí R. Grünwald, J. Holečková (2009, s. 27-28), „Znalost finanční situace podniku jim umožňuje rozhodovat se správně při získávání finančních zdrojů, při zajišťování optimální majetkové struktury, včetně výběru vhodných způsobů financování, při alokaci volných peněžních prostředků, při rozdělování zisku apod.“

2.2.2 Investoři

Jedná se o primární uživatele informací finanční analýzy, což je zřejmé, poněvadž vložili do podniku svůj kapitál. Na základě údajů, obsažených ve finančních výkazech, si tak chtějí ověřit, zda činí správná rozhodnutí.

Investory zajímají tyto finančně-účetní informace z toho důvodu, aby posoudili tzv. investiční a kontrolní hledisko. Hledisko investiční zahrnuje rozhodování o budoucích investicích, zhodnocení vloženého kapitálu, výnosnost, riziko spojené s investicí apod. Kontrolní hledisko spočívá v dohledu investorů nad manažery podniku, protože jsou to právě manažeři, kteří disponují s podnikovým majetkem. A protože záměry investorů se liší od těch manažerských, požadují tedy investoři průběžné zprávy o nakládání se zdroji, kterým se jedná především o stabilitu a likviditu podniku, o výši dividend, která se odvíjí od výše disponibilního zisku.

2.2.3 Banky

Instituce, jako jsou banky, zajímá vždy právě finanční situace svých klientů. Důležitým krokem je umět se správně rozhodnout, zda úvěr poskytnout, či ne. Proto tedy banka posuzuje tzv. bonitu klienta, jež spočívá v analýze jeho hospodaření v oblasti financí. Zprvu dochází k analýze ziskovosti podniku, protože odpovídá na otázku, z jakého důvodu podnik úvěr potřebuje – zdali na profinancování majetku nebo z důvodu neschopnosti společnosti dostát svým závazkům. Další důležitou úlohu sehrává posouzení rentability, která udává efektivnost hospodaření podniku.

Finanční analýza ve své podstatě poskytuje informace, zda je podnik schopen uhradit závazky vůči věřitelům a samozřejmě také, zda bude mít dostatek finančních zdrojů pro splacení požadovaného úvěru včetně úroků.

2.2.4 Obchodní partneři

Do této skupiny uživatelů jsou řazeni dodavatelé a odběratelé. Dodavatelům záleží hlavně na tom, aby podnik hradil včas splatné závazky, jde jim o prosperitu v krátkodobém časovém horizontu. Naopak u dlouhodobých dodavatelů je kladen důraz také na dlouhodobou stabilitu a odbyt u perspektivních zákazníků. Na druhé straně jsou odběratelé (zákazníci), kteří mají zájem na finanční situaci podniku, pokud spolu dlouhodobě obchodují. Jejich zájmem je vyvarovat se případným problémům, vzniklých možným bankrotem dodavatele.

2.2.5 Konkurenti

Konkurenti se zajímají o finanční informace podniků, spadajících do stejného odvětví podnikání, kvůli porovnávání výsledků. Na základě zjištěných poznatků pak vyhodnotí, jaká je jejich konkurenceschopnost. Zaměřují se především na výši hospodářského výsledku, hodnoty rentability, investice, cenovou politiku, ziskovou marži.

Není povinností poskytovat veškeré tyto informace konkurentům, avšak se jedná o výhodné „gesto“, které umožní výše zmíněné mezipodnikové srovnání. Jak píše R. Grünwald, J. Holečková (2009, s. 30), „Podnik, který zatajuje finanční údaje, se vystavuje riziku ztráty dobré pověsti a tím i konkurenceschopnosti v usilování o potenciální investory a zákazníky.“

2.2.6 Zaměstnanci

Zaměstnanci pochopitelně patří mezi uživatele finančních informací. Je v jejich zájmu sledovat finanční stabilitu podniku, na kterou jsou vázána pracovní místa spolu se mzdovými podmínkami. Případný růst mezd vyvolá zvýšení motivace, a tím zvýšení efektivnosti výkonu práce.

2.2.7 Stát

Stát a jeho orgány potřebují znát finančně-účetní informace podniků zejména proto, aby mohl kontrolovat plnění daňových povinností, kvůli udělování dotací, pro vedení statistiky a v neposlední řadě zde patří rovněž kontrola nad hospodařením podniků, jímž byla udělena státní zakázka.

Dále mezi uživatele můžeme zařadit také daňové poradce, analytiky, odborové svazy, oceňovatele podniků, burzovní makléře a další.

2.3 Srovnání výsledků finančních analýz

Srovnávání výsledků finančních analýz tvoří základ pro posouzení finančně-ekonomické situace podniku. Existuje několik způsobů pro srovnávání, a to srovnávání vůči normě, v prostoru, či v čase (Dluhošová a kol. 2010):

2.3.1 Srovnávání vůči plánu

Jádrem tohoto způsobu srovnávání je srovnání výsledků jednotlivých ukazatelů s jejich hodnotami, které byly původně plánovány. Plánované, neboli normované hodnoty mohou být vyjádřené jako průměrné, maximální, minimální hodnoty nebo také mohou být vymezeny v určitém intervalu. Z praktického hlediska ovšem není příliš vhodné srovnávat hodnoty ukazatelů s uváděnými doporučenými hodnotami, protože tato doporučení nemusí odpovídat specifikům podniku.

2.3.2 Srovnání v prostoru

Srovnávání ukazatelů v prostoru představuje v podstatě mezipodnikové srovnání, což znamená, že podnik porovnává hodnoty svých ukazatelů se stejnými ukazateli podniků jiných za určité časové období. Aby bylo možné srovnání provést, je třeba dodržet několik podmínek, mezi které patří:

- *Časová srovnatelnost* je splněna pouze v případě, že dochází k mezipodnikovému srovnávání jednotlivých ukazatelů za stejné časové období,
- *Oborová srovnatelnost* spočívá ve srovnávání podniků, jejichž hlavní činnost podnikání je shodná,
- *Legislativní srovnatelnost* je založena zejména na tom, aby se srovnávané podniky řídily stejnými zákonnými předpisy a postupy pro zpracování účetních dat. V opačném případě by nebylo možné srovnání provést, především v rámci mezinárodní úrovně.

2.3.3 Srovnání v čase

Základem tohoto způsobu srovnávání je posouzení vybraných ukazatelů za několik po sobě jdoucích období. Zprvu je třeba zajistit srovnatelnost údajů v rámci účetních výkazů, tzn. způsoby oceňování a metody odepisování, dále legislativní předpisy a zdanění.

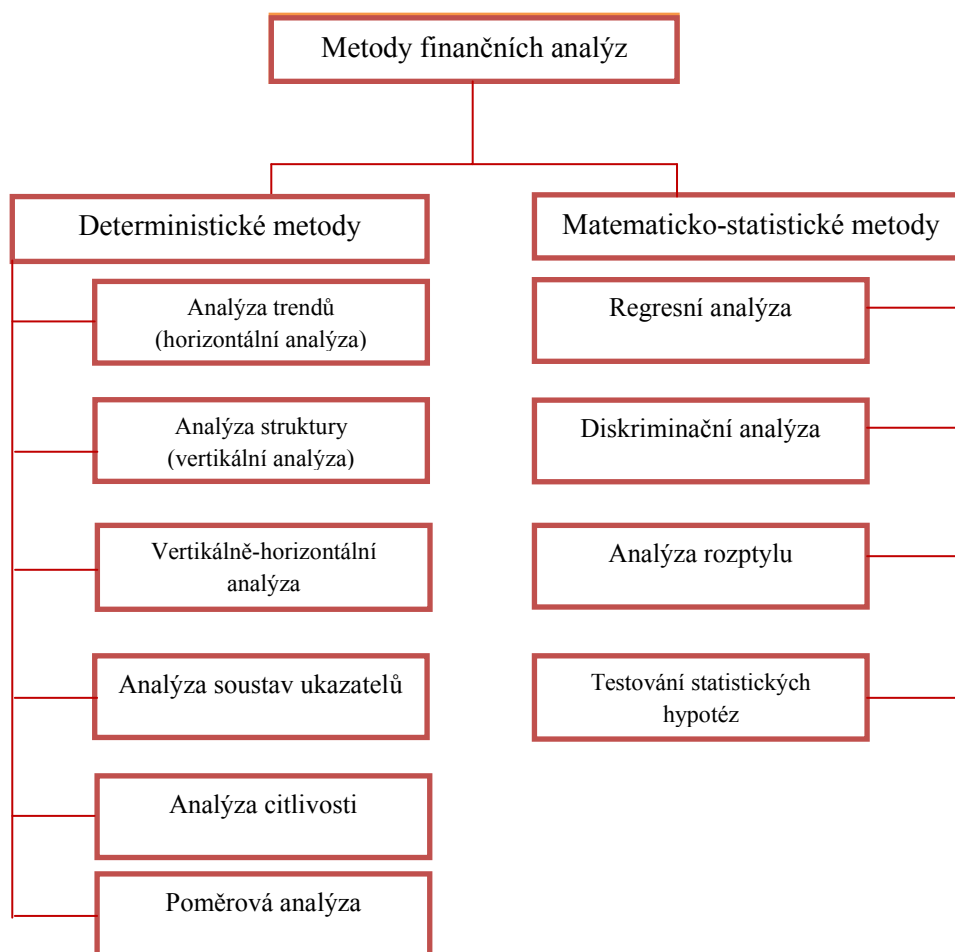
2.4 Metody finanční analýzy

Existuje mnoho způsobů členění metod finanční analýzy. Dle základního rozdělení vyplývá, jak bude níže znázorněno podrobněji v Obr. 2.1, že metody lze rozčlenit na dvě kategorie.

První kategorie se nazývá „*Deterministické metody*“, které se využívají především pro poměrovou analýzu souhrnného vývoje, struktury, analýzu odchylek a pro kombinace analýzy trendů. Tyto deterministické metody se uplatní zejména pro menší počet posuzovaných období.

Druhá kategorie metod se nazývá „*Matematicko-statistické metody*“, u kterých je naopak zapotřebí vycházet z delších časových úseků, přičemž se bere v úvahu statistická náhodnost dat. Jak tvrdí Dluhošová a kol (2010, s. 72), „Slouží k posouzení determinantů a faktorů vývoje a k určení kauzálních závislostí a vazeb.“

Obr. 2.1 Členění metod finanční analýzy

Zdroj: Dluhošová a kol. 3. upr. vyd., 2010

2.4.1 Regresní analýza

Regresní analýza se využívá pro nalezení statistické funkční závislosti mezi ukazateli finanční analýzy, například jaká závislost existuje mezi cenami a tržbami, náklady a produkcí, výnosností a obratem apod.

2.4.2 Diskriminační analýza

Patří mezi metody statistické, která je založena na vytváření skupin podniků, nacházející se v podobné finanční situaci na základě časových řad finančních ukazatelů. Podstatou je najít podniky, které by mohly být, nebo již jsou, ohroženy bankrotem.

2.4.3 Analýza rozptylu

Tuto metodu finanční analýzy lze uplatnit tehdy, když je zapotřebí provést rozklad rizika celkového, na rizika připadající určitým faktorům a stanovení odchylky.

2.4.4 Testování statistických hypotéz

Jedná se o nedílnou fázi tří, výše uvedených metod, tedy o – analýzu regresní, diskriminační a analýzu rozptylu. Cílem je ověřit, zda jsou odhadnuté parametry statisticky spolehlivé, a tím i aplikovatelné v odhadnutých modelech.

2.4.5 Horizontální analýza

Horizontální analýza by měla začít důkladnou studií finančních výkazů, které jsou snadno dostupné ve výročních zprávách. Měla by se provádět jak v absolutním, tak i v relativním vyjádření.

$$\text{Absolutní } \Delta = U_t - U_{t-1} = \Delta U_t, \quad (2.2)$$

$$\text{Relativní } \Delta = \frac{U_t - U_{t-1}}{U_{t-1}} = \frac{\Delta U_t}{U_{t-1}}, \quad (2.3)$$

kde U_t je hodnota ukazatele, t je běžný rok, $t-1$ je rok předchozí.

Absolutní změna je vyjádřena jako rozdíl konkrétních dat, kdežto změna relativní představuje vyjádření v procentech. Při provádění horizontální analýzy je třeba pracovat nejen s rozvahou, ale také s výkazem zisku a ztráty, neboť by mělo platit (samozřejmě v ideálním případě), že tempo růstu výnosů má být rychlejší než tempo růstu aktiv (Kislingerová a kol., 2010).

2.4.6 Vertikální analýza

Analýza struktury neboli vertikální analýza, zkoumá podíl dílčích složek v konkrétním souhrnném absolutním ukazateli, zahrnující také vývoj struktury v čase. Lze ji využít k analyzování majetkové a finanční struktury podniku, výnosů, nákladů, zisku a finančních toků. Vzorec pro výpočet podílu na celku lze vyjádřit následovně.

$$\text{Podíl na celku} = \frac{U_i}{\sum U_i}, \quad (2.4)$$

kde U_i je hodnota dílčího ukazatele, $\sum U_i$ vyjadřuje velikost absolutního ukazatele.

2.4.7 Vertikálně-horizontální analýza

Spočívá v kombinaci výše uvedené horizontální a vertikální analýzy. Umožňuje tak komplexní pohled na vývoj finančních ukazatelů. Touto metodou lze analyzovat, zda změna celkových ukazatelů vyvolá změnu v jejich struktuře.

2.4.8 Analýza soustav ukazatelů

Základní myšlenkou analýzy soustav ukazatelů je sestavení určitého modelu, který vyobrazuje vzájemné vazby mezi ukazateli. Každý z nich lze pak dále rozložit na dílčí vysvětlující ukazatele. Nejznámějším příkladem je zcela určitě tzv. Du Pontův rozklad ukazatele rentability (viz níže Obr. 2.2).

2.4.9 Analýza citlivosti

Jedná se o metodu, jejímž použitím dosáhneme důkladné a úplné finanční analýzy. Jakmile nastává fáze, kdy dochází k analýze výsledků, přichází na řadu analýza citlivosti, která nám v podstatě vyobrazuje posouzení nejistoty, respektive posouzení vlivu změn určitých vybraných faktorů na výsledné hodnocení. Vlivy mohou být jak pozitivního, tak negativního charakteru.

2.4.10 Poměrová analýza

Poměrová analýza se provádí pomocí tzv. poměrových ukazatelů, které jsou systematicky analyzovány. Na základě informačních zdrojů - výkazů, mezi které patří výkaz zisku a ztráty včetně rozvahy, získáme hodnoty pro výpočet poměrových ukazatelů. Pracujeme samostatně s výkazem zisku a ztráty nebo s rozvahou, či využíváme data z obou těchto jmenovaných výkazů současně.

2.5 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele patří k základním nástrojům finanční analýzy. Aby bylo vůbec možné je spočítat, je nezbytně nutné pracovat s účetními výkazy, kde se nachází veškeré hodnoty, potřebné pro výpočet. Poté jsou dávány zjištěné absolutní hodnoty jednotlivých položek rozvahy, výkazu zisku a ztráty, či cash flow, mezi nimiž existují souvislosti, do poměru, čímž vznikají zmiňované poměrové ukazatele. V podstatě se jedná o běžné vydělení jedné položky jinou položkou. Prostřednictvím poměrových ukazatelů lze sledovat vývoj finanční situace podniku v čase. Mohou být rovněž prováděny vzájemné komparace obdobných firem a tyto ukazatele se využívají též jako vstupní data matematických modelů, kterými se popisují závislosti mezi jevy.

Mezi nejčastěji používané poměrové ukazatele finanční analýzy patří ukazatele rentability, zadluženosti, ukazatele likvidity, aktivity a ukazatele, čerpající údaje z kapitálového trhu.

Ukazatele rentability

Ukazatele rentability vyjadřují výnosnost vloženého kapitálu. Je důležité sledovat ziskovost z mnoha důvodů. Především při rozhodovacích procesech, kdy je třeba brát v potaz, jakého ekonomického přínosu se dosáhlo účelovým vynaložením určitých prostředků. Rentabilita neboli výnosnost se řadí k nejdůležitějším charakteristikám v rámci podnikání. Každý podnikatel má představu o tom, jakých výsledků by měl podnik dosahovat, a míra naplnění těchto cílů pak slouží jako kritérium úspěšnosti podniku. Tuto uspokojivou výnosnost vloženého kapitálu je nutno hodnotit v návaznosti na majetkovou a finanční strukturu.

Může nastat i situace, kdy podnik příliš usiluje o maximalizaci zisku, což může vyvolat negativní efekt, a to takový, že se dostane do úvěrové tísně, protože měl snahu získat co nejrychleji finanční prostředky. V opačném případě je podnik naopak opatrný, chce se vyhnout riziku platební neschopnosti a pro svou jistotu si udržuje vysokou část peněžních prostředků. Tím nechává ladem své kapitálové zdroje, čímž dosahuje menší rentability.

Při výpočtech ukazatelů rentability se používá zisk v různých formách. Může se jednat o *EBIT*, tedy zisk před úroky a zdaněním, dále *EBT* neboli zisk před zdaněním a *EAT*, který představuje zisk čistý, tzn. zisk po úhradě daně.

2.5.1 Rentabilita aktiv

Ukazatel rentability aktiv je v podstatě nejdůležitějším měřítkem rentability, neboť poměruje zisk s celkovými aktivy, které byly vloženy, respektive investovány do podnikání. Klíčovou charakteristikou je to, že není brán v úvahu zdroj financování těchto aktiv. Hodnota ukazatele v čase by měla být rostoucí.

Je zřejmé, že každý podnik bude usilovat o to, aby hodnota tohoto ukazatele byla co nejvyšší, poněvadž se jedná o ukazatel hodnotící výnosnost celkového vloženého kapitálu. Z toho vyplývá důležitý poznatek, a to ten, že by měl podnik mít co nejvyšší hodnotu zisku a zároveň co nejnižší hodnotu aktiv, čehož může být dosaženo zejména těmito způsoby.

Zisk, obecně známo, lze zvýšit především růstem tržeb v důsledku většího množství prodaného objemu produkce a snížením nákladů spojených s prodejem. Samozřejmě lze

dovodit, že s rychlejší intenzitou prodeje se sníží také určité provozní náklady, jejichž pokles by rovněž zapříčinil nárůst zisku. Příkladem lze uvést zejména náklady na skladování produkce. Dále je nezbytné uvést, že položka celkových aktiv může být co nejnižší v důsledku poklesu jak dlouhodobých aktiv, tak oběžných aktiv včetně pohledávek. Zmíněného lze dosáhnout prostřednictvím prodeje nepotřebného dlouhodobého majetku, zásob, nebo pronájmem nevyužitých prostor. Důležité je také dbát na včasné úhrady pohledávek jak krátkodobých, tak dlouhodobých. V rámci pohledávek se jedná nejčastěji o pohledávky z obchodních vztahů, ale také o pohledávky daňové vůči státu, pohledávky za vlastními zaměstnanci, vznikající příkladně při poskytnutí zálohy na pracovní cestu, či v případech, kdy zaměstnanec způsobí podniku škodu. Pohledávky se mohou v aktivech vyskytovat také z důvodu jejich pozastávek, vznikající vlivem částečné úhrady pohledávky, přičemž určité procento je pozastaveno na dobu, odpovídající například době záruky.

Dalšího absolutního poklesu celkových aktiv může být dosaženo snížením položky finančního majetku, konkrétně peněz v hotovosti. Není žádoucí, aby podnik zadržoval tyto peněžní prostředky, protože tím dochází k neefektivnímu umrtvování volných zdrojů, vedoucí k podstatně nižší výnosnosti.

Růstu ukazatele rentability aktiv nemusí být vždy dosaženo snižováním aktiv, právě naopak. S rostoucí položkou celkových aktiv lze docílit zvýšení ukazatele v návaznosti na tempo růstu, ale jen tehdy, pokud tempo růstu aktiv bude nižší než tempo růstu zisku před úroky a zdaněním.

Ukazatel rentability aktiv je možné zjistit následujícími vztahy.

$$ROA = \frac{EBIT}{A}, \quad (2.5)$$

kde $EBIT$ představuje zisk před úroky a zdaněním, A jsou aktiva
nebo

$$ROA = \frac{EAT + úroky \cdot (1 - t)}{A}, \quad (2.6)$$

kde EAT představuje zisk po úhradě daně, t vyjadřuje sazbu daně z příjmu, A jsou aktiva.

Čistý zisk neboli EAT představuje zisk po zdanění, který je následně rozdělován mezi akcionáře formou dividend. Část může být využita pro doplnění rezervního fondu nebo také vložena zpět do podniku k jeho refinancování. Vezmeme-li v úvahu čitatele jako celek

(viz vzorec 2.6), získáme čistý zisk plus úroky po zdanění. Tyto úroky z cizího kapitálu snižují zisk, ze kterého se odvádí daň, neboť jsou součástí nákladů podniku, čímž snižují daňové zatížení, a tudíž představují tzv. daňový štít. V rámci výpočtu je tedy viditelný pozitivní daňový účinek.

2.5.2 Rentabilita vlastního kapitálu

Ukazatel rentability vlastního kapitálu představuje klíčové měřítko, které vypovídá o celkové výnosnosti vlastních zdrojů. Rentabilita vlastního kapitálu závisí na rentabilitě celkového kapitálu a úrokové míře cizích zdrojů.

Ukazatel také vyjadřuje, zda je podnikový kapitál dostatečně zhodnocený v souvislosti s rizikem, kterému jsou jakožto investoři vystaveni. Rovněž akcionáři i společníci zjišťují ziskovost kapitálu, zda je dostatečně výnosný ve vztahu k investičnímu riziku, které podstupují.

Je nezbytné, aby hodnota ukazatele ROE byla vyšší než úroková míra. Růst, či pokles ukazatele vlastního kapitálu, je odvislý od výše zmíněného ukazatele rentability aktiv. Právě ve vzorci (2.6) se vykytují úroky a daňové zatížení, z čehož lze vyvodit následující. Pokud je ROA větší než úroková míra, projeví se pozitivní pákový účinek, což má za následek i zvýšení ukazatele ROE.

Pákový efekt vyjadřuje, že použití cizích zdrojů pro investování z převážné části znamená zvýšení výnosnosti vlastního kapitálu. Jinými slovy, jestliže dojde ke zvýšení podílu dluhu, tedy úročeného cizího kapitálu, představujícího pákový efekt, čistý zisk se bude zvyšovat. V souvislosti s vypůjčeným úročeným cizím kapitálem se objevují úroky, tedy náklady, které musí podnik zaplatit za vypůjčené peněžní prostředky, přičemž dochází ke stanovení úrokové míry. Pozitivně se pákový efekt projeví jen tehdy, pokud je očekávaný procentní výnos z investice větší než úroková míra, respektive ukazatel rentability vlastního kapitálu je větší než onen očekávaný výnos z investice.

Je tedy zřejmé, že jestliže podnik dokáže efektivně využívat cizí zdroje, pak právě zadluženost může působit na rentabilitu vlastního kapitálu pozitivně. Dochází tedy ke zvýšení ukazatele rentability vlastního kapitálu, především v návaznosti na již objasněný pákový efekt. Je důležité, aby hodnota ukazatele dosahovala rostoucího trendu.

Ukazatel rentability vlastního kapitálu lze vypočítat následovně.

$$ROE = \frac{EAT}{VK}, \quad (2.7)$$

kde EAT představuje zisk po zdanění, VK vlastní kapitál.

Právě v souvislosti s možným pozitivním vlivem zadluženosti na rentabilitu by měl podnik zkoumat onen ziskový účinek finanční páky.

$$ZÚFP = \frac{EBT}{EBIT} \cdot \frac{A}{VK}, \quad (2.8)$$

kde EBT představuje zisk před zdaněním, $EBIT$ zisk před úroky a zdaněním, A aktiva, VK vlastní kapitál.

Zvýšení zadluženosti vyvolá zvýšení ukazatele finanční páky a snížení ukazatele úrokové redukce. Je-li hodnota ziskového účinku finanční páky větší než 1, růst zadluženosti vede k růstu ukazatele ROE. V případě, že hodnota je menší než 1, pak s rostoucí zadlužeností se ukazatel ROE snižuje. Jestliže výsledná hodnota ziskového účinku finanční páky bude rovna 1, změna v zadluženosti v tomto případě nemá na ukazatel ROE žádný vliv.

2.5.3 Rentabilita dlouhodobých zdrojů

Ukazatel hodnotí výnosnost dlouhodobého investování na bázi stanovení výnosnosti vlastního kapitálu a dlouhodobých cizích zdrojů. Výsledek výpočtu lze interpretovat jako objem zisku před zdaněním a úroky, kterého podnik dosáhl z jedné investované koruny jak akcionáři, tak věřiteli. Pracujeme s cizími zdroji dlouhodobými úročenými. Podnik by měl usilovat o to, aby byla hodnota ukazatele co nejvyšší. Výpočet lze provést následovně.

$$ROCE = \frac{EBIT}{VK + CZ_{dlouhodobé}}, \quad (2.9)$$

kde $EBIT$ představuje zisk před úroky a zdaněním, VK vlastní kapitál, $CZ_{dlouhodobé}$ cizí zdroje.

Vlastní kapitál zahrnuje položky základní kapitál, respektive se jedná o peněžité či nepeněžité vklady společníků do společnosti, dále kapitálové fondy, fondy tvořené ze zisku, kam se řadí zákonný rezervní fond nebo nedělitelný fond, výsledek hospodaření minulých let v podobě nerozděleného zisku a výsledek hospodaření běžného účetního období.

Cizí zdroje jsou exaktně vymezeny jako dlouhodobé, mezi které se řadí především dlouhodobé bankovní úvěry, leasing, podnikem emitované obligace, dlouhodobé závazky z obchodních vztahů, rezervy.

Požadovaného růstu ukazatele rentability dlouhodobých zdrojů může být dosaženo vzrůstajícím ziskem před úroky a zdaněním doprovázený protikladným vývojem pasiv, vyjma krátkodobých cizích zdrojů. Jedná se především o dlouhodobé cizí zdroje, které by se měly snižovat, ovšem na druhou stranu je důležité, aby měl podnik na paměti, že není žádoucí za každou cenu financovat své investice z vlastního kapitálu, neboť je dražší a rizikovější než zdroje cizí. Je tedy nezbytné uvědomit si, jaká je optimální úroveň cizích zdrojů, při které jsou investice podniku efektivnější a ziskovější, a také aby nedošlo k prohloubení zadluženosti.

2.5.4 Rentabilita tržeb

Ukazatel rentability tržeb nám říká, jaká část zisku připadá na 1 Kč tržeb. Jedná se o ukazatel, který je běžně sledován podnikem, neboť na základě jeho výsledné hodnoty lze snadno posoudit, na jaké úrovni se podnik nachází. Nízká hodnota bude signalizovat nedobré finanční řízení v podniku, naopak hodnota vyšší bude poukazovat na dobré fungování managementu, ale také na dobré jméno podniku na trhu.

Výpočet rentability tržeb lze rozdělit na dva ukazatele. První z nich se nazývá „provozní rentabilita tržeb“ neboli „provozní ziskové rozpětí“. Ukazatel druhý pak vyobrazuje tzv. „čistou rentabilitu tržeb“, jinými slovy „ziskovou marži“.

$$ROS_{\text{provozní}} = \frac{EBIT}{\text{tržby}}, \quad (2.10)$$

$$ROS_{\text{čistá}} = \frac{EAT}{\text{tržby}}, \quad (2.11)$$

kde *EBIT* představuje zisk před zdaněním a úroky, *EAT* zisk po zdanění.

Při výpočtu rentability tržeb není striktně stanoveno, které tržby se mají ve jmenovateli vyskytovat. Záleží tedy na každém podniku individuálně, zda použije pouze tržby za vlastní výroby či služby, nebo zda zahrne i tržby z prodeje zboží, dlouhodobého majetku a materiálu.

Tržby za vlastní výroby či služby představují tzv. čistý obrat z prodeje výrobků a služeb, kterého podnik dosáhl v daném účetním období. Jedná se o klíčovou položku výnosů, jež je hlavním finančním zdrojem podniku. Jejich výše se odvíjí od prodaného objemu a cenové strategie. Aby podnik dokázal zvyšovat své tržby, je nezbytné zaměřit se na zvyšování kvality svých výkonů, doprovázené odpovídající cenovou výší se zaměřením na konkurenceschopnost. Tržby za prodej zboží tvoří peněžní prostředky získané za prodané

zboží, které bylo nakoupeno za účelem dalšího prodeje v nezměněném stavu. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku jak hmotného, tak nehmotného a materiálu, vznikají z titulu prodeje například strojů, zařízení, budov, pozemků, licencí, patentů, a také již nepotřebných zásob materiálu. Všechny vyjmenované druhy tržeb lze zahrnout do výpočtu rentability tržeb z provozní činnosti, ale také pro výpočet čisté rentability tržeb.

V rámci mezipodnikového srovnání se však používají pouze tržby pravidelně se opakující, tedy tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb, související s výkonem hlavní činnosti podniku.

2.5.5 Ukazatel nákladovosti výnosů

Doplňkovým ukazatelem vázaným na rentabilitu tržeb je tzv. nákladovost výnosů. Jedná se o haléřový ukazatel, říkající, kolik korun nákladů vynaložil podnik na vytvoření 1 Kč výnosů. Ukazatel by měl racionálně být co nejnižší, čehož může být dosaženo co nejnižšími náklady v čitateli s co nejvyššími výnosy ve jmenovateli. Je-li ukazatel příliš vysoký a trvale se na této úrovni pohybuje, je vhodné výpočet rozložit dle jednotlivých nákladových druhů, a tím tedy nalézt klíčové náklady negativně ovlivňující ukazatel. Následně je třeba zavést opatření vedoucí k redukci zjištěných nákladů. Hierarchie výpočtu spočívá v prvotním zjištění celkové nákladovosti, přičemž se pracuje se všemi nákladovými i výnosovými položkami výkazu zisku a ztráty.

V druhé fázi je optimální rozložit propočet nákladovosti dle činností, a to na nákladovost provozní, finanční, případně mimořádnou. Pro zjištění provozní nákladovosti je nezbytné oddělit provozní výnosy od celkových a provozní náklady od celkových. Mezi provozní výnosy spadají výnosy získané činností podniku, tedy prodejem vlastních výrobků a služeb, dále výnosy nabyté prodejem dlouhodobého majetku a materiálu, výnosy v podobě aktivace výkonů, což vyjadřuje výrobu ve vlastní režii a ostatní výnosy, kterými mohou být přijaté smluvní pokuty, penále, úroky z prodlení. Provozními náklady jsou položky výkonová spotřeba, zahrnující spotřebu materiálu, energie a služeb, následně osobní náklady, mezi které jsou řazeny mzdové náklady, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Dalšími provozními náklady jsou také daně a poplatky, odpisy, zůstatková cena prodaného majetku a materiálu, který nebyl zcela odepsán a ostatní provozní náklady, kterými jsou poskytnuté dary, smluvní pokuty a penále, úroky z prodlení, odpis pohledávek.

Obdobně se postupuje také při výpočtu finanční nákladovosti, v rámci které je třeba vygenerovat finanční náklady a finanční výnosy. Do položky finančních výnosů se řadí tržby

z prodeje cenných papírů, výnosové úroky, ostatní finanční výnosy, zahrnující především kurzový zisk, náhrady manka a schodků. Finanční náklady obsahují nákladové úroky, ostatní finanční náklady, kterými jsou zejména poplatky bance, kurzové ztráty, manka, schodky a škody na finančním majetku.

Mimořádná nákladovost je počítána jen tehdy, vykazuje-li podnik mimořádné výnosy a náklady. Existují však podniky, které nemají tyto položky ve svém výkazu zisku a ztráty. Jedná se totiž o výnosy a náklady, které nesouvisí s běžnou činností podniku a vznikají zcela nahodile v důsledku mimořádných událostí.

Každá dílčí nákladovost, tedy provozní, finanční a mimořádná, může být následně rozpracována mnohem detailněji, přičemž je k výpočtu využito konkrétních nákladových druhů. Tím je provedena podrobná analýza nákladovosti, při které je nalezena položka, vyžadující určitá opatření. Nejčastěji se bude jednat o položku, vykazující vysokou nákladovost, a tudíž bude zapotřebí provést úsporná opatření.

Výpočet nákladovosti lze provést prostřednictvím dvou základních vzorců.

$$\text{Nákladovost} = \frac{\text{náklady}}{\text{výnosy}}, \quad (2.12)$$

nebo

$$\text{Nákladovost} = 1 - \left(\frac{EAT}{\text{tržby}} \right), \quad (2.13)$$

kde *EAT* vyjadřuje zisk po zdanění.

2.5.6 Rentabilita nákladů

Ukazatel rentability tržeb bývá často doplňován také o rentabilitu nákladů. Jestliže dochází k neustálému snižování provozní nebo čisté rentability tržeb v čase, anebo je jejich hodnota trvale nízká, je třeba zaměřit se na analýzu nákladů. V důsledku snížení nákladů vzroste absolutní hodnota zisku, a tím také ukazatele rentability tržeb. Rentabilitu nákladů lze zjistit z následujícího vztahu.

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{EBIT}{N}, \quad (2.14)$$

kde *EBIT* představuje zisk před úroky a zdaněním, *N* náklady.

nebo modifikací zisku dle následujícího vzorce.

$$Rentabilita\ nákladů = \frac{EAT}{N}, \quad (2.15)$$

kde EAT vyjadřuje zisk po zdanění, N náklady.

Jestliže je při výpočtu rentability nákladů použit zisk před úroky a zdaněním – EBIT, nazývá se tento ukazatel rentabilita provozních nákladů. Z toho také vyplývá, že do jmenovatele zlomku jsou dosazeny celkové náklady na provoz, mezi které patří: výkonová spotřeba, osobní náklady, daně a poplatky související s provozem (například daň z nemovitosti nebo daň silniční), odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, případně také zůstatková cena prodaného majetku či materiálu, změna stavu rezerv a opravných položek, ostatní provozní náklady.

Dosazením zisku po zdanění – EAT, je zjištěna rentabilita celkových nákladů. Celkové náklady zahrnují veškeré náklady objevující se ve výkazu zisku a ztráty. Kromě výše uvedených provozních nákladů zde patří také finanční náklady, vyplývající z finančních operací podniku a náklady mimořádné, pokud jsou zaznamenány. Mezi celkové náklady lze zahrnout také daň z příjmu. Nezahrne-li podnik do výpočtu rentability nákladů zmíněnou daň z příjmu, je důležité, aby do čitatele analogicky dosadil zisk před zdaněním – EBT.

2.6 Pyramidový rozklad ROE a analýza odchylek

Podstatou pyramidového rozkladu je zjistit vazby mezi vrcholovým ukazatelem a tzv. vysvětlujícími ukazateli právě za pomoci jejich postupného rozkladu. Na základě tohoto procesu lze stanovit vliv jednotlivých aspektů na klíčový ukazatel. Jedná se o významný a důležitý krok z pohledu finančních analytiků, neboť ke komplexnímu posouzení rentability nestačí pouhé vypočtení jejich základních ukazatelů, ale je kladen důraz především na to, které faktory se největší měrou podílely na meziročních změnách ukazatelů.

Nejtypičtějším pyramidovým rozkladem je tzv. „Du Pontův“, který se zabývá postupným a neustále podrobnějším rozkladem rentability vlastního kapitálu. Konstrukce pyramidového rozkladu může být vytvořena podnikem individuálně dle svých potřeb.

Obr. 2.2 Konstrukce pyramidového rozkladu ukazatele ROE

$$\begin{array}{c}
 ROE = \frac{EAT}{VK} \\
 | \\
 \frac{EAT}{T} \cdot \frac{T}{A} \cdot \frac{A}{VK} \\
 | \quad | \quad | \\
 \frac{EAT}{EBT} \cdot \frac{EBT}{EBIT} \cdot \frac{EBIT}{T} \quad \cdot \quad \frac{T}{zásoby} \cdot \frac{zásoby}{OA} \cdot \frac{OA}{A} \quad \cdot \quad \frac{A}{T} \cdot \frac{T}{SA} \cdot \frac{SA}{VK} \\
 | \\
 \frac{EBIT}{N_{provozní}} \cdot \frac{N_{provozní}}{N_{celkové}} \cdot \frac{N_{celkové}}{T} \\
 | \\
 \frac{N_{prov.}}{T} + \frac{N_{fin.}}{T} + \frac{Daň splatná}{T} \\
 | \\
 \frac{N_{výk. spot.}}{T} + \frac{N_{os.}}{T} + \frac{N_{daně a popl.}}{T} + \frac{N_{odp.}}{T} + \frac{N_{zc}}{T} + \frac{N_{rezervy a opr. pol.}}{T} + \frac{N_{ost.}}{T}
 \end{array}$$

kde EAT představuje zisk po zdanění, VK vlastní kapitál, T tržby, A aktiva, EBT zisk před zdaněním, $EBIT$ zisk před úroky a zdaněním, OA oběžná aktiva, SA stálá aktiva, N náklady.

Metody, prostřednictvím kterých dochází ke kvantifikaci vlivu vysvětlujících ukazatelů, dělíme do dvou skupin dle vazeb mezi těmito ukazateli. Nazývají se *vazba aditivní*, která při rozkladu vrcholového ukazatele spočívá ve vzájemném součtu vysvětlujících ukazatelů a *vazba multiplikativní*, jejíž podstatou je naopak jejich vzájemný součin.

Aditivní vazba mezi ukazateli má podobu následujícího vzorce.

$$x = \sum_i a_i = a_1 + a_2 + \dots + a_n \quad (2.16)$$

Multiplikativní vazbu lze vyjádřit následujícím vztahem.

$$x = \prod_i a_i = a_1 \cdot a_2 \cdot \dots \cdot a_n \quad (2.17)$$

2.6.1 Metody rozkladu pro multiplikativní vazbu

V zásadě existují čtyři metody, mezi které patří: metoda postupných změn, logaritmická metoda, metoda rozkladu se zbytkem a funkcionální metoda.

Metoda postupných změn

Metoda postupných změn má snadný postup při výpočtu, a také v rámci rozkladu nevzniká žádný zbytek, jako tomu bude u následujících metod. Právě pro její jednoduchost se v praxi využívá nejčastěji. Mezi typické vlastnosti metody postupných změn patří:

1. Úhrn vlivů vysvětlujících ukazatelů je roven změně vrcholového ukazatele,
2. Aplikace metody není omezena kladnými nebo zápornými hodnotami vysvětlujících ukazatelů,
3. Nevýhodou je, že velikost vlivů může být ovlivněna pořadím jednotlivých vysvětlujících ukazatelů.

$$\begin{aligned} \Delta X_{a_1} &= \Delta a_1 \cdot a_{2;0} \cdot a_{3;0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}, \\ \Delta X_{a_2} &= a_{1;1} \cdot \Delta a_2 \cdot a_{3;0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}, \\ \Delta X_{a_3} &= a_{1;1} \cdot a_{2;1} \cdot \Delta a_3 \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}, \end{aligned} \quad (2.18)$$

V případě součinu tří dílčích ukazatelů se použije výše zmíněné matice.

Metoda logaritmická

Vlastnostmi této metody jsou:

1. Úhrn vlivů vysvětlujících ukazatelů je roven změně vrcholového ukazatele,
2. Velikost vlivů jednotlivých vysvětlujících ukazatelů není ovlivněna jejich pořadím,
3. Definičním oborem funkce logaritmus jsou výhradně kladná čísla, indexy změn musí být vždy kladné číslo.

$$\Delta X_{a_i} = \frac{\ln I_{a_i}}{\ln I_x} \cdot \Delta y_x, \quad (2.19)$$

přičemž $I_x = \frac{x_1}{x_0}$ vyjadřuje index změny vrcholového ukazatele a $I_{a_i} = \frac{a_{i,1}}{a_{i,0}}$ představuje index změny dílčích ukazatelů.

Metoda rozkladu se zbytkem

Metoda rozkladu se zbytkem spočívá v tom, že zde, jak již z názvu vyplývá, vzniká zbytek značený písmenem R, který je výsledkem kombinace současných změn několika ukazatelů. I zde platí vlastnost, říkájící, že velikost vlivů vysvětlujících ukazatelů není ovlivněna jejich pořadím, jako tomu bylo v předešlé metodě logaritmické. Postup výpočtu, pro který platí přiřazení stejné části zbytku ke každému vlivu, je vyčíslen následovně.

$$\begin{aligned} \Delta X_{a_1} &= \Delta a_1 \cdot a_{2,0} \cdot a_{3,0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x} + \frac{R}{3}, \\ \Delta X_{a_2} &= a_{1,0} \cdot \Delta a_2 \cdot a_{3,0} \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x} + \frac{R}{3}, \\ \Delta X_{a_3} &= a_{1,0} \cdot a_{2,0} \cdot \Delta a_3 \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x} + \frac{R}{3}, \end{aligned} \quad (2.20)$$

Takto definovanou matici lze použít pro součin tří dílčích ukazatelů $a_1 \cdot a_2 \cdot a_3$, přitom zbytek vyjádříme rovnicí $R = \Delta y_x - \left[\Delta a_1 \cdot a_{2,0} \cdot a_{3,0} + a_{1,0} \cdot \Delta a_2 \cdot a_{3,0} + a_{1,0} \cdot a_{2,0} \cdot \Delta a_3 \right] \cdot \frac{\Delta y_x}{\Delta x}$

Metoda funkcionální

Metoda funkcionální zohledňuje kombinovaný současný vliv vysvětlujících ukazatelů. Vychází z tzv. diskretních výnosů R_{ai} a R_x , vyskytujících se u ukazatelů a_i a x . U této metody se nevyskytuje problém, týkající se pořadí ukazatelů. Za další výhodu lze považovat odstranění problémů záporných indexů ukazatelů.

$$\begin{aligned}\Delta X_{a_1} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_1} \cdot \left[1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_2} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_3} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_2} \cdot R_{a_3} \right] \Delta y_x, \\ \Delta X_{a_2} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_2} \cdot \left[1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_1} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_3} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_1} \cdot R_{a_3} \right] \Delta y_x, \\ \Delta X_{a_3} &= \frac{1}{R_x} \cdot R_{a_3} \cdot \left[1 + \frac{1}{2} \cdot R_{a_1} + \frac{1}{2} \cdot R_{a_2} + \frac{1}{3} \cdot R_{a_1} \cdot R_{a_2} \right] \Delta y_x,\end{aligned}\tag{2.21}$$

přičemž $R_{a_j} = \frac{\Delta a_j}{a_{j;0}}$, $R_x = \frac{\Delta x}{x_0}$, $\Delta a_i = a_{i;1} - a_{i;0}$

2.6.2 Kvantifikace vlivů pro vazbu aditivní

Kvantifikace vlivů u vazby aditivní se provádí prostřednictvím následující rovnice, která je obecně platná.

$$\Delta X_{a_i} = \frac{\Delta a_i}{\sum_i \Delta a_i} \cdot \Delta y_x,\tag{2.22}$$

3 Popis a charakteristika vybraného podniku

Této části práce je věnována charakteristika vybraného podniku TRIMR s. r. o. Součástí kapitoly bude horizontální a vertikální analýza rozvahy, výkazu zisku a ztráty.

3.1 Popis podniku

Firma TRIMR s. r. o. byla založena 1. 1. 1991. Zprvu se však jednalo o veřejnou obchodní společnost. Po několika letech došlo k obměně jednatelů, kteří se následně dohodli na přeměně právní formy na společnost s ručením omezeným, k jejímuž přepisu došlo v roce 2006.

Základní kapitál společnosti činí 1 000 000 Kč, přičemž jednatelé se podílí na základním kapitálu v poměru 70:30. Společnost nemá žádné majetkové účasti v jiných podnicích.

Mezi nejvýznamnější investory patří IMOS Brno a. s.; Relycon, s. r. o.; Lekos-Stavby s. r. o.; Hochtief CZ a. s.; Modela Trutnov s. r. o.; Kaufland ČR v. o. s.

Obecně řečeno se zabývá poskytováním služeb, spadajících do oblasti elektrotechniky. Jelikož se jedná o středně velký podnik, patřící v Moravskoslezském kraji k úspěšným a ve svém oboru žádaným, dochází postupně k rozšiřování sortimentu. Nyní poskytuje svým zákazníkům tzv. „dodávky na klíč“, což představuje komplexní servis, tedy od návrhu projektu až po fázi vlastní realizace.

Mezi obory, kterými firma prosperuje, patří:

Silnoproudé elektrotechniky – elektromontáže, vnitřní i venkovní světelné rozvody, dodávky a montáže kabelových rozvodů, rozvaděčů, revize a údržba elektroinstalací, projednávání způsobu zajištění dodávky elektrické energie, světelně-technické studie denního a umělého osvětlení a mnoho dalších.

Právě elektromontáže představují onu základní část veškerých činností podniku. V rámci poskytování komplexních služeb, spadajících do oboru silnoproudé elektrotechniky, je i projekční činnost, jejíž význam spočívá ve vypracování podrobného technického návrhu včetně předběžné cenové kalkulace, dále také zpracování projektové dokumentace, sloužící jako podklad pro stavební povolení.

Slaboproudé elektrotechniky – požární signalizace, dodávka a instalace telefonních ústředen, zabezpečovací zařízení, instalace kamerových systémů, instalace počítačových sítí, instalace systémů kabeláže pro rodinné domy, záruční a pozáruční servis.

Předností odvětví slaboproudé elektrotechniky je poskytování nepřetržité pohotovostní a poruchové služby prostřednictvím telefonické či faxové komunikace.

Měření a regulace – měřicí a řídicí technika pro kotelny, výměňkové stanice, klimatizace, dodávky a montáže těchto technologických zařízení.

I zde funguje nepřetržitá pohotovostní a poruchová služba s možností využití automatického telefonního hlásiče. Pro kotelny a výměňkové stanice poskytuje tato společnost 24 hodinové monitorování technologie.

Mimo výše zmíněné nosné obory, se firma TRIMR s.r.o. zabývá také stavební činností. Podílela se na významných stavbách jak v České republice, tak v zahraničí.

3.2 Horizontální analýza rozvahy

Pro provedení horizontální analýzy rozvahy je potřeba znát její detailní strukturu, čímž je míněna majetková situace podniku na straně aktiv a zdroje financování na straně pasiv. Proto se také provádí horizontální analýza aktiv a horizontální analýza pasiv odděleně. Smyslem tohoto procesu je zjistit, v jakém rozsahu dochází ke změně jednotlivých položek, uvedených v rozvaze. Porovnávání těchto změn se provádí nejen v absolutní hodnotě, ale také v procentním vyjádření, což představuje změnu relativní, a to vždy v roce běžném oproti roku minulému. Výpočty obou těchto změn jsou uvedeny v druhé kapitole ve vzorcích (2.2) a (2.3). Horizontální analýza rozvahy firmy TRIMR s. r. o. bude v následujících podkapitolách provedena od roku 2007 – 2012. Výpočet horizontální analýzy rozvahy s vyčíslením absolutních i relativních změn se nachází v příloze č. 4.

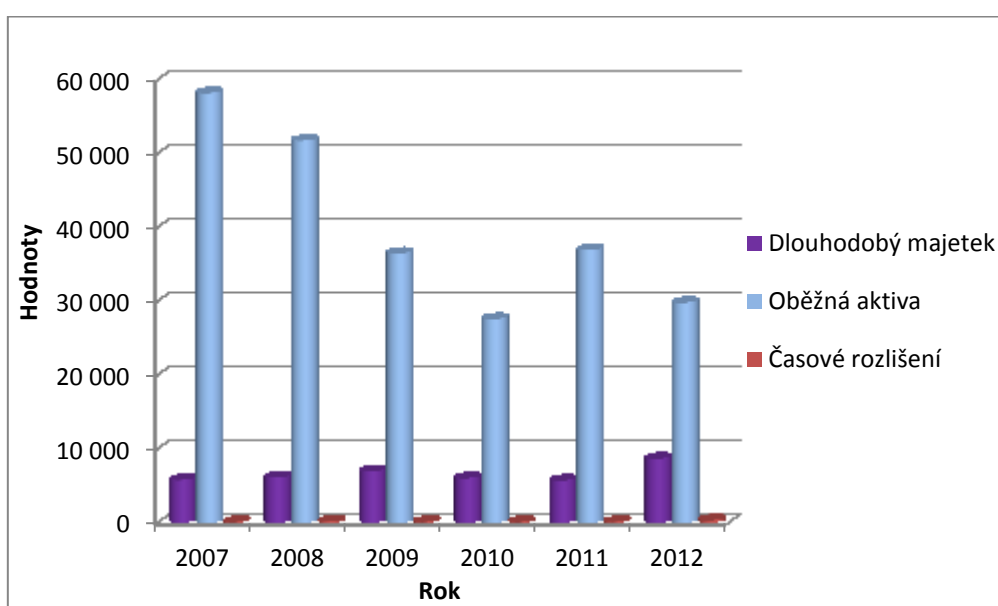
3.2.1 Horizontální analýza aktiv

V rámci horizontální analýzy aktiv je vytvořena struktura „hlavních“ položek aktiv, ovšem je třeba také provést rozbor položek, spadajících pod položky vybrané. Absolutní a relativní změny jednotlivých položek jsou uvedeny v Tab. 3.1. Vývoj struktury aktiv je následně vyobrazen v Grafu 3.1.

Tab. 3.1 Horizontální analýza aktiv

Absolutní Δ v tis. Kč	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Aktiva celkem	-6 037	-14 485	-9 832	9 042	-3 943
Dlouhodobý majetek	329	857	-941	-322	2 959
Oběžná aktiva	-6 440	-15 275	-8 887	9 348	-7 127
Časové rozlišení	74	-67	-4	16	225
Relativní Δ v %	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Aktiva celkem	-9,42	-24,96	-22,57	26,81	-9,22
Dlouhodobý majetek	5,68	13,99	-13,48	-5,33	51,73
Oběžná aktiva	-11,07	-29,52	-24,37	33,90	-19,30
Časové rozlišení	71,84	-37,85	-3,64	15,09	184,43

Graf 3.1 Vývoj struktury aktiv v letech 2007-2012 (v tis. Kč)

Z Grafu 3.1 je možno vypořádat vývoj vybraných položek aktiv v letech 2007 – 2012, přičemž je na první pohled viditelná kolísavá tendence a mezi některými roky i výrazný pokles či nárůst.

Mezi roky 2007 – 2008, 2008 – 2009 i mezi lety 2009 – 2010 byl zaznamenán neustálý pokles celkových aktiv, což bylo zapříčiněno především poklesem některých oběžných aktiv.

Položkou, která prošla výraznou změnou, byly zásoby, které měly zprvu klesající tendenci, přičemž nejvýraznější pokles nastal v roce 2008 oproti roku 2007 až o 46 %, z důvodu dokončení a následného prodeje nedokončené výroby a polotovarů. Zvrat nastal v roce 2010, kdy došlo k nárůstu zásob o 70 % oproti roku 2009. Následující rok se zásoby zvýšily jen nepatrně, ale v roce 2012 došlo k výraznému poklesu oproti roku 2011

o 45 %. Tyto výkyvy byly zapříčiněny vždy tím, že se podnik zprvu předzásoboval materiálem, a to z důvodu zajištění zakázek, které měla firma naplánovány.

Další významné změny v oběžných aktivech byly zjištěny u krátkodobého finančního majetku, konkrétně na účtech v bankách. K největšímu posunu došlo mezi roky 2008 – 2009, kdy nastalo zvýšení o 405,8 %, tedy nárůst na účtech v bankách z necelých 3 milionů Kč na téměř 15 milionů Kč. Výrazné pohyby v této položce byly způsobeny tím, že firma preferuje držbu peněz v bezhotovostní formě, proto také položka „peníze v hotovosti“ byla v celém analyzovaném období mnohonásobně nižší.

Důležitou položkou v rámci oběžných aktiv byly také pohledávky. Z hlediska jejich rozdělení na dlouhodobé a krátkodobé se výrazněji, co se absolutní změny týče, projeví právě krátkodobé. Byl tedy vykázán mnohem větší objem krátkodobých pohledávek. Od roku 2007 až do roku 2010 docházelo k jejich neustálému poklesu, přičemž převratnou změnu podnik zaznamenal v roce 2009 oproti roku předchozímu, ve kterém nastal pokles o bezmála 59 % a také v roce 2011, v němž byl vykázán vzrůst pohledávek o 84 % vzhledem k roku předchozímu. Naproti tomu u dlouhodobých pohledávek byly zaznamenány rovnoměrnější procentuální výkyvy, pohybující se většinou kolem 50-70 %. Jednalo se především o pohledávky z obchodních vztahů, tedy pohledávky, plynoucí z dodávky vlastních výrobků či poskytnutí služeb, a s tím související jejich úhrady.

Co se dlouhodobého majetku týče, tento neměl výrazný vliv na snižování celkových aktiv. Dá se říci, že se vyvíjel rovnoměrně bez větších změn, jak je patrné již z grafu (viz výše). Struktura dlouhodobého majetku obsahovala pouze hmotný majetek, představující pozemky, stavby, samostatné movité věci a soubory movitých věcí, který ve většině analyzovaných let odpovídal právě hodnotě celkového dlouhodobého majetku, neboť podnik nevlastnil žádný dlouhodobý finanční majetek a pouze ve dvou letech – 2007 a 2012 došlo k dovybavení majetkem nehmotným, jež sestává ze softwaru.

V neposlední řadě je třeba zmínit také položku časové rozlišení, která zahrnuje náklady příštích období a příjmy příštích období, které vznikají z důvodu časového nesouladu mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy. Hodnoty časového rozlišení se pohybovaly nejčastěji v rozmezí sta tisíc korun, přičemž největší nárůst byl zaznamenán v roce 2012 o 184 % v důsledku výrazného zvýšení příjmů příštích období.

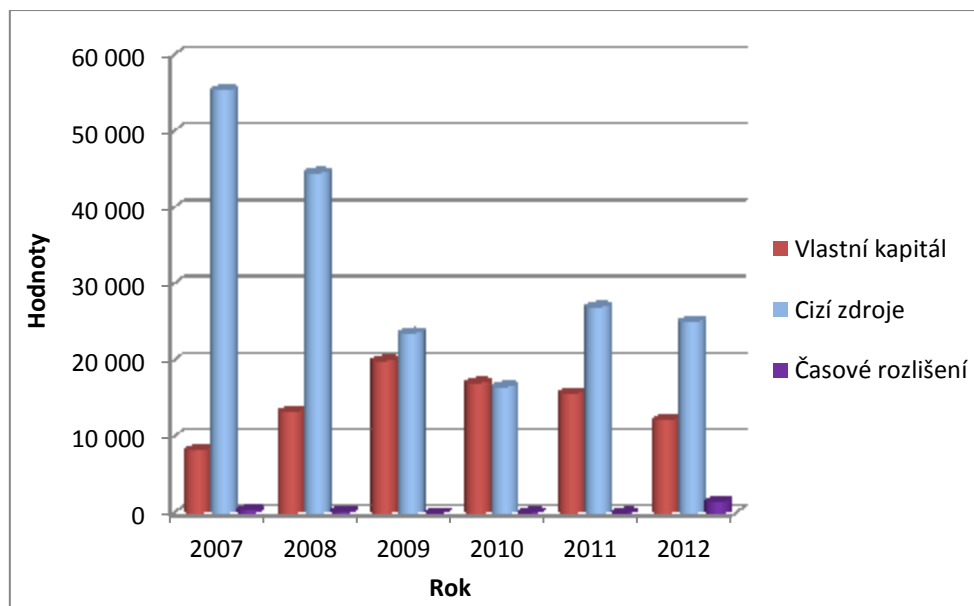
3.2.2 Horizontální analýza pasiv

Při provádění horizontální analýzy pasiv je základní myšlenka, související se zpracováním, obdobná jako u horizontální analýzy aktiv. V grafické podobě jsou rovněž vyobrazeny položky pasiv obecně v rozmezí let 2007 – 2012 (viz Graf 3.2), analýza však bude provedena v podrobnějším rozsahu. Vyčíslení absolutní a relativní změny položek pasiv jsou uvedeny v následující Tab. 3.2.

Tab. 3.2 Horizontální analýza pasiv

Absolutní Δ v tis. Kč	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Pasiva celkem	-6 037	-14 485	-9 832	9 042	-3 943
Vlastní kapitál	5 004	6 722	-2 900	-1 376	-3 501
Cizí zdroje	-10 852	-20 981	-7 018	10 463	-1 935
Časové rozlišení	-189	-226	86	-45	1 493
Relativní Δ v %	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Pasiva celkem	-9,42	-24,96	-22,57	26,81	-9,22
Vlastní kapitál	60,65	50,71	-14,52	-8,06	-22,30
Cizí zdroje	-19,59	-47,09	-29,77	63,20	-7,16
Časové rozlišení	-45,11	-98,26	2 150,00	-50,00	3 317,78

Graf 3.2 Vývoj struktury pasiv v letech 2007-2012 (v tis. Kč)

Z Grafu 3.2 je patrné, že nejvýrazněji celková pasiva ovlivňuje vývoj cizích zdrojů. Hodnota cizích zdrojů v absolutním vyjádření tvoří převážnou část celkových pasiv. Pouze v roce 2010 se jedná o položku vlastního kapitálu, která převažuje v rámci celkových pasiv.

Cizí zdroje měly zprvu opět klesající charakter. Největší pokles nastal mezi roky 2008 – 2009 o 47 %. Nejvýraznější vliv na toto snížení měl krátkodobý bankovní úvěr,

který byl v roce 2009 zcela splacen, proto tedy v položce bankovní úvěry krátkodobé došlo k poklesu o 100 %. Úvěry byly použity na pořízení vozidel v období 2007 – 2008 a v roce 2012 se jednalo o úvěr, sloužící k úhradě faktur dodavatelům, související s nesplacením faktur od odběratelů. Vývoj cizích zdrojů ovlivnily závazky jak dlouhodobé, tak krátkodobé. Krátkodobé závazky dosahovaly mnohonásobně vyšších částek než dlouhodobé, i když je nutné podotknout, že nejvyššího procentuálního poklesu dosáhly závazky dlouhodobé mezi roky 2007 – 2008 o necelých 83 %, přičemž se jednalo o závazky z obchodních vztahů. Naopak největší meziroční nárůst byl zaznamenán u závazků krátkodobých, konkrétně se jednalo o závazky z obchodních vztahů, závazky k zaměstnancům a vůči státu, k čemuž došlo mezi roky 2010 – 2011 o 66 %.

Jednotlivé položky, spadající pod vlastní kapitál, také ovlivnily hodnotu celkových pasiv, z toho nejvíce samozřejmě výsledky hospodaření. Jedná se o nerozdělený zisk minulých let a výsledek hospodaření běžného účetního období. Nerozdělený zisk minulých let představuje ve své podstatě kumulovaný čistý zisk po splacení daně, přidělu do zákonného fondu a po vyplacení podílů společníkům. V celém analyzovaném období, vyjma meziročního poklesu z roku 2007 na rok 2008, docházelo k postupnému narůstání nerozděleného zisku. Největší procentní změna je zaznamenána z roku 2008 na rok 2009, a to o 154 %. K dalšímu významnějšímu meziročnímu vzestupu došlo ihned v následujícím období, tedy z roku 2009 na rok 2010 o necelých 41 %. Mezi roky 2010 – 2011 se jednalo pouze o nepatrnou změnu ve výši 5,25 %, 2011 – 2012 3,8 %. Výsledek hospodaření běžného účetního období je rovněž součástí položky vlastního kapitálu. Nejvýraznější kladná změna se projevila z roku 2007 na rok 2008 o bezmála 419 %. Důvodem byl výrazný nárůst provozního výsledku hospodaření o 203 %, doprovázený snížením ztráty finančního výsledku hospodaření o 50 %. Další, ovšem podstatně nižší procentní růst, se projevil mezi roky 2008 – 2009. Následně docházelo ke snižování výsledku hospodaření běžného účetního období, tudíž i procentní změny byly záporné. Nejvyšší záporná změna nastala z roku 2011 na rok 2012 o téměř 393 %. Příčinou tak výrazného poklesu se stala vzniklá ztráta, kterou byl rok 2012 jako jediný z analyzovaného období postihnut. Základní kapitál se spolu s fondy po celou dobu těchto šesti analyzovaných let nezměnil, tudíž jejich absolutní i relativní změna byla nulová.

3.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty zkoumá, jak se mění jednotlivé výnosy, náklady a výsledky hospodaření prostřednictvím absolutního a relativního vyjádření.

V příloze č. 5 se nachází vypočítaná kompletní horizontální analýza výkazu zisku a ztráty. Pro lepší orientaci budou výsledky vybraných položek znázorněny v Tab. 3.3.

Tab. 3.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Absolutní Δ v tis. Kč	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Výkony	-3 678	-36 531	-38 241	16 418	-11 867
Výkonová spotřeba	-12 313	-40 590	-26 418	19 997	-6 955
Provozní VH	7 752	1 254	-8 584	-2 423	-4 117
Finanční VH	837	126	146	-47	-103
VH za běžnou činnost	6 904	1 170	-6 645	-2 053	-4 024
VH před zdaněním	8 589	1 380	-8 438	-2 470	-4 220
Relativní Δ v %	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Výkony	-2,29	-23,25	-31,71	19,93	-12,01
Výkonová spotřeba	-9,87	-36,08	-36,74	43,97	-10,62
Provozní VH	203,09	10,84	-66,94	-57,16	-226,71
Finanční VH	-50,48	-15,35	-21,01	8,56	17,28
VH za běžnou činnost	418,93	13,68	-68,35	-66,72	-392,97
VH před zdaněním	397,82	12,84	-69,57	-66,94	-345,90

V Tab. 3.3 je viditelné, že výkony a výkonová spotřeba patří jednoznačně mezi nejvýznamnější položky výkazu zisku a ztráty. Výkony představují tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, jejichž zvyšování je pro každý podnik klíčové. V případě firmy TRIMR s. r. o. měly tržby za prodej vlastních výrobků a služeb převážně klesající trend v důsledku změn v objemu zakázek, souvisejících do značné míry s ekonomickou krizí. Největší pokles se projevil mezi roky 2009 – 2010. Výkonová spotřeba se vyvíjela obdobně. Do výkonové spotřeby spadá spotřeba materiálu, energie a služby. Vždy se na změně výkonové spotřeby podílelo kolísání spotřeby materiálu a energie. K největšímu poklesu došlo opět mezi roky 2009 – 2010 v důsledku využití úsporných opatření. Nejvyšší procentní změny bylo dosaženo v roce 2011 oproti roku předešlému, což bylo způsobeno vyšší spotřebou materiálu vlivem odlišné skladby zakázek.

Výsledek hospodaření běžného účetního období je ovlivněn dílčími výsledky hospodaření odpovídající provoznímu, finančnímu a mimořádnému výsledku hospodaření. Protože firma TRIMR s. r. o. nevykazuje v žádném z hodnocených roků mimořádné výnosy ani mimořádné náklady, nevyskytuje se tedy mimořádný výsledek hospodaření v analýze výkazu zisku a ztráty.

Provozní výsledek hospodaření zaznamenal nejvyšší vzrůst v letech 2007 – 2008 o 203 %, což zapříčinily změny ve výši provozních nákladů, zejména v položkách výkonová spotřeba, zůstatková cena prodaného materiálu, změna stavu rezerv, které představují

provozní náklady. V roce 2009 se projevila mnohonásobně nižší procentní změna oproti roku 2008. Opět se jednalo o změnu kladnou, avšak ve výši 10,84 %. Meziroční změny 2009 – 2010 a 2010 – 2011 byly záporné, tudíž se provozní výsledek hospodaření od tohoto okamžiku nadále snižoval. Výrazný pokles v roce 2012 oproti roku 2011 ve výši 226,7 % ovlivnily změny výkonové spotřeby a výkonů, které klesaly přímo úměrně.

Finanční výsledek hospodaření prošel významnější změnou v prvních dvou analyzovaných letech, a to do záporných hodnot vlivem poklesu ostatních finančních nákladů, kde jsou promítnuty poplatky bance za poskytnuté záruky, výběry z účtu, náklady na pořízení dálničních známek.

Výsledek hospodaření za běžnou činnost, respektive jeho vývoj, ovlivňují změny dílčích výsledků hospodaření, tedy provozní, finanční a samozřejmě také daň z příjmu. Právě zahrnutí daně z příjmu způsobuje rozdíl v absolutních i relativních změnách výsledku hospodaření za běžnou činnost, vůči výsledku hospodaření před zdaněním.

3.4 Vertikální analýza rozvahy

Vertikální analýza rozvahy umožňuje analytikům vyčíst, jak se jednotlivé položky rozvahy podílejí na celku. Tento zmíněný celek je vždy tvořen celkovými aktivy v případě provádění vertikální analýzy aktiv nebo celkovými pasivy při výpočtu vertikální analýzy pasiv. Důsledkem je fakt, že se opět provádí vertikální analýza zvlášť pro aktiva a zvlášť pro pasiva. Postup výpočtu analýzy není složitý, přičemž se využívá standardně vzorec (2.4), který dává do poměru jednotlivé položky k celku. Prostřednictvím vypočtených procentuálních hodnot lze snadno porovnávat vývoj jednotlivých složek rozvahy v čase. Detailní výpočty se nacházejí v příloze č. 6.

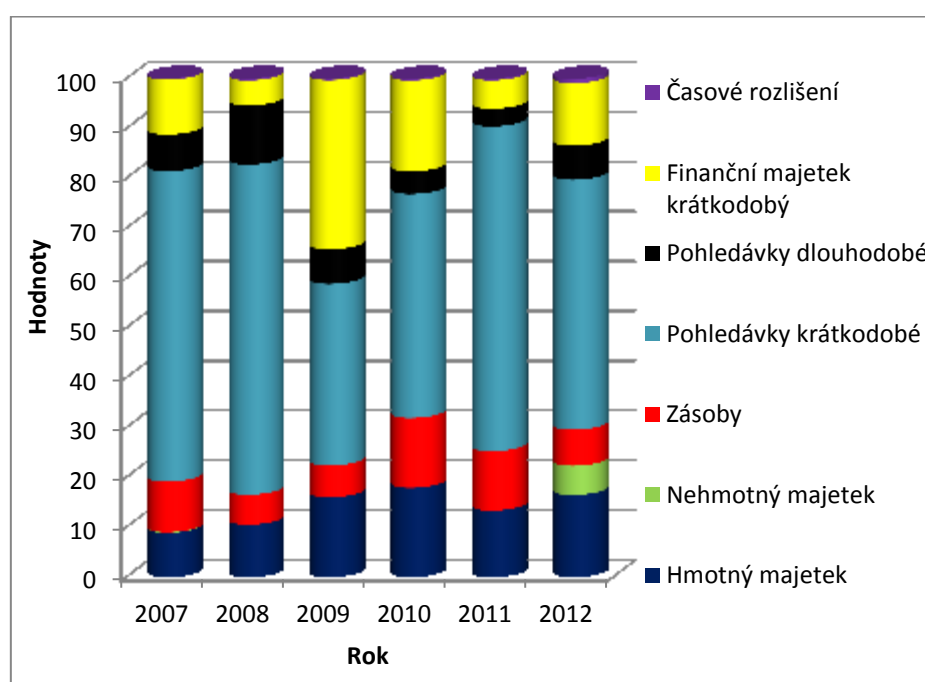
3.4.1 Vertikální analýza aktiv

V následujícím Grafu 3.3 je znázorněn pohled na vývoj struktury aktiv v letech 2007 – 2012. Položky v grafu jsou zvoleny z důvodu rychlé a snadné orientace v majetkové struktuře a samozřejmě pro lepší přehlednost. Konkrétní procentní hodnoty položek aktiv na celkových aktivech jsou vyobrazeny v Tab. 3.4.

Tab. 3.4 Vertikální analýza aktiv (v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	100	100	100	100	100	100
Hmotný majetek	8,94	10,55	16,03	17,92	13,38	16,51
Nehmotný majetek	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	5,85
Zásoby	10,15	6,02	6,38	14,03	11,92	7,25
Pohledávky krátkodobé	62,25	66,24	36,43	44,94	65,17	50,13
Pohledávky dlouhodobé	7,39	11,85	6,94	4,54	3,55	6,84
Finanční majetek krátkodobý	11,00	5,04	33,96	18,26	5,70	12,52
Časové rozlišení	0,16	0,30	0,25	0,31	0,29	0,89

Graf 3.3 Vývoj struktury aktiv v letech 2007-2012 (v %)

Ve všech analyzovaných letech tvoří podstatný podíl na celkových aktivech položka oběžného majetku, která v Grafu 3.3 odpovídá zásobám, pohledávkám a finančnímu majetku krátkodobému. Největší podíl na celkových aktivech tvoří oběžná aktiva v roce 2007, a to až 90%. Nejnižšího podílu je dosaženo v roce 2012, který se pohybuje okolo 76,7 %. Není tedy zaregistrován žádný výrazný nárůst či pokles ve zkoumaných letech. Z detailnějšího pohledu je důležité uvést, že položkou, která měla největší podíl na oběžných aktivech, a to ve všech letech, byly pohledávky krátkodobé z obchodních vztahů, na jejichž úkor byl zaznamenán podstatně nižší podíl zbývajících položek. Pouze v jediném roce, v roce 2009, se procento krátkodobých pohledávek dostalo na téměř tutéž úroveň, jako procento krátkodobého finančního majetku. Důvodem zvýšení krátkodobého finančního majetku byl náhlý vzrůst peněžních prostředků na účtech v bankách.

Podíl dlouhodobého majetku byl vzhledem k podílu oběžných aktiv na celkových aktivech výrazně nižší. Největšího podílu dosáhl v roce 2012 ve výši 22,36 %. Příčinou byl nárůst v položce software a samostatné movité věci. V podniku docházelo k zařizování kanceláří, což byl hlavní důvod zvýšení podílu. Kromě zmíněného roku 2012, ve všech ostatních předešlých letech, podíl dlouhodobého majetku odpovídal podílu dlouhodobého hmotného majetku, který byl tvořen pozemky, stavbami a samostatnými movitými věcmi, z nichž právě stavby představovaly největší procentní část.

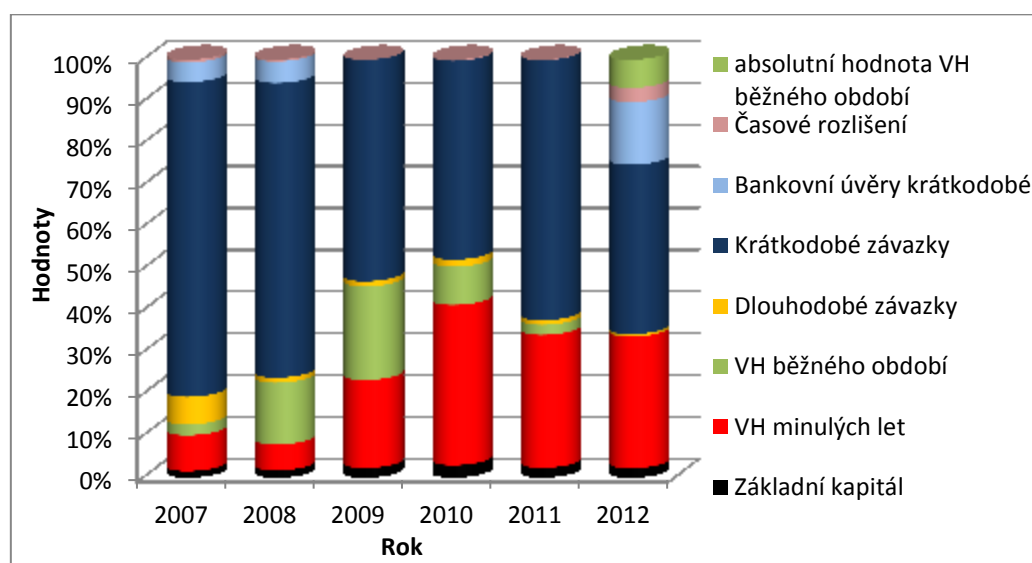
3.4.2 Vertikální analýza pasiv

Vertikální analýza pasiv vyobrazuje nejpodstatnější položky pasiv. Stejně jako u vertikální analýzy aktiv se jedná o rozvinuté pojetí, co do počtu položek, vyskytujících se v následujícím Grafu 3.4. Podíly jednotlivých položek pasiv na celku se nachází v Tab. 3.5.

Tab. 3.5 Vertikální analýza pasiv (v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pasiva celkem	100	100	100	100	100	100
Základní kapitál	1,56	1,72	2,30	2,97	2,34	2,58
VH minulých let	8,58	6,19	21,00	38,23	31,73	36,30
VH běžného období	2,57	14,73	22,32	9,12	2,39	-7,73
Závazky dlouhodobé	6,60	1,25	1,25	1,68	1,10	0,69
Závazky krátkodobé	75,19	70,35	52,87	47,41	62,08	46,66
Bankovní úvěry krátkodobé	4,68	5,17	0,00	0,00	0,00	17,26
Časové rozlišení	0,65	0,40	0,01	0,27	0,11	3,96

Graf 3.4 Vývoj struktury pasiv v letech 2007-2012

Vertikální analýzou pasiv (viz Tab. 3.5, Graf 3.4) bylo zjištěno, že převažující procentuální část celku tvořily cizí zdroje, pod něž spadají dlouhodobé a krátkodobé závazky a bankovní úvěry krátkodobé. Tato skutečnost se projevila v celém analyzovaném období, kromě roku 2010.

Podíl cizích zdrojů na pasivech byl největší v roce 2007 ve výši 86 %. V čase však postupně klesal. V roce 2010 dosáhl své nejnižší hodnoty, těsně pod hranicí 50%, poté opět postupně narůstal. V rámci cizích zdrojů se nejvíce projevovaly krátkodobé závazky z obchodních vztahů, tvořící logicky největší procento na cizích zdrojích. Zajímavě se jeví položka bankovní úvěry krátkodobé, které svou procentuální částí příliš neovlivňují cizí zdroje, avšak jejich vývoj je pozoruhodný. V prvních dvou letech tento úvěr vznikl, aby podnik mohl profinancovat vozidla, která byla nezbytná pro výkon práce určitých zaměstnanců. Protože se jedná o úvěry krátkodobé, byly vždy nejpozději ke konci roku splaceny. Mezi roky 2009 - 2011 byl podíl krátkodobého úvěru na cizích zdrojích nulový, ale v roce 2012 dosahoval největší hodnoty, až 17% na cizích zdrojích. Dosahoval tak téměř pětiny na celkových pasivech. Byl čerpán ve větší výši z důvodu jeho použití k zaplacení faktur dodavatelům v důsledku neuhrazení faktur vystavených.

Vlastní kapitál se podílel na celkových pasivech většinou výrazně méně, než zdroje cizí. Pouze v roce 2009 tvořil bezmála 46% část a v roce 2010 se jednalo o hodnotu 50,6 % na celku. Položky, spadající pod vlastní kapitál, představovaly největší podíl na celkových pasivech, jimiž byl výsledek hospodaření minulých let a výsledek hospodaření běžného období. Výsledek hospodaření minulých let odpovídal nerozdělenému zisku minulých let, tvořící převážnou část vlastního kapitálu, s výjimkou roku 2008 a 2009, kdy větší podíl představoval výsledek hospodaření běžného účetního období. Rok 2012 znamenal pro podnik ztrátové období, což výrazně ovlivnilo výsledek hospodaření běžného období, který jako jediný dosáhl záporného podílu -7,7 %.

3.5 Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty

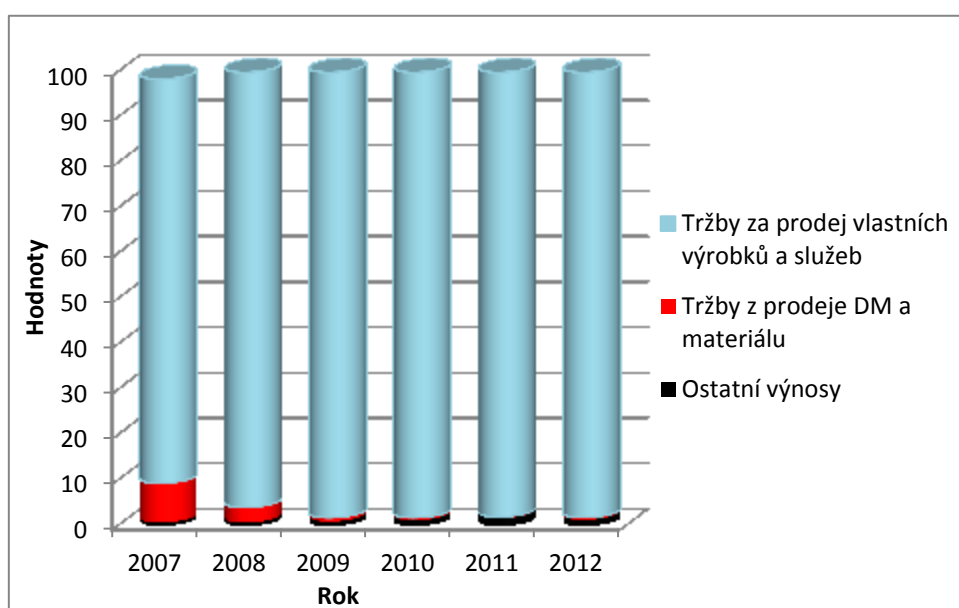
Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty spočívá ve výpočtu procentních podílů jednotlivých položek na celku. Nejprve bude provedena vertikální analýza výnosů, z čehož vyplývá, že celek bude tvořen součtem provozních a finančních výnosů. Dále vertikální analýza nákladů, jejíž základnou pro výpočet dílčích podílů bude součet nákladů provozních, finančních včetně daně z příjmu. Kompletní výsledky vertikální analýzy výkazu zisku a ztráty jsou umístěny v příloze č. 7.

Následující Tab. 3.6 a 3.7 zahrnuje procentní podíly jednotlivých výnosů na výnosech celkových a jednotlivých nákladů na nákladech celkových.

Tab. 3.6 Vertikální analýza výnosů (v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy celkem	100	100	100	100	100	100
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	89,06	97,47	98,16	98,15	97,96	98,11
Změna stavu zásob vlastní činnosti	1,48	-1,60	0	0	0	0
Tržby z prodeje DM a materiálu	8,68	3,38	0,83	0,57	0,31	0,49
Ostatní výnosy	0,78	0,75	1,01	1,28	1,73	1,39

Graf 3.5 Vývoj výnosů v letech 2007-2012 (v %)

Z Grafu 3.5 je patrné, že až na rok 2007 tvoří tržby za prodej vlastních výrobků a služeb podíl ve výši téměř 100 % na celkových výnosech. Nejnižší podíl tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb, dosahující v prvním analyzovaném roce 89 %, je vykompenzován naopak nejvyšším podílem tržeb na celkových výnosech, a to z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu, přičemž právě tržby z prodeje dlouhodobého majetku tvoří téměř 7% podíl. Příčinou byl odprodej skladovací haly a příslušného pozemku. Rok 2008 také zaznamenal ve struktuře výnosů patrný podíl tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu na celkových výnosech. Nyní se však jedná o tržby za prodaný materiál, které tvoří podstatnou část položky. V období 2009 – 2012 se tržby za prodej vlastních výrobků a služeb pohybovaly vždy na hranici 98 %.

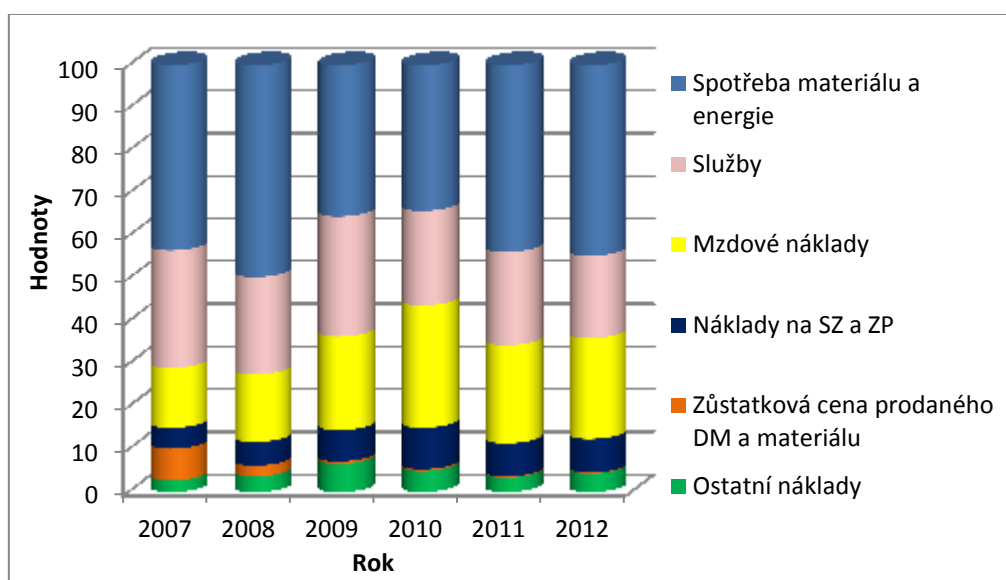
Zbývající výnosy, jak provozní, tak finanční, které firma vykazuje, jsou ostatní provozní výnosy, výnosové úroky a ostatní finanční výnosy. Jedná se však o zanedbatelné

položky, které ve většině analyzovaných let nedosahují jednotlivě ani procentního podílu na celkových výnosech. V grafu (viz výše) jsou však uvedeny souhrnně pod ostatními výnosy.

Tab. 3.7 Vertikální analýza nákladů (v %)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady celkem	100	100	100	100	100	100
Spotřeba materiálu a energie	43,34	49,59	35,40	34,07	43,72	44,63
Služby	27,57	22,81	28,14	22,18	21,87	19,26
Mzdové náklady	14,02	15,86	21,97	28,67	23,00	23,66
Náklady na SZ a ZP	4,89	5,54	7,31	9,72	7,77	7,90
ZC prodaného DM a materiálu	7,46	2,55	0,57	0,44	0,25	0,21
Ostatní náklady	2,71	3,65	6,62	4,91	3,39	4,34

Graf 3.6 Vývoj nákladů v letech 2007-2012 (v %)

Z Grafu 3.6 jednoznačně vyplývá skutečnost, že výkonová spotřeba vytváří ve všech letech podstatnou část nákladů, co do počtu procent. Průběh jejího vývoje se vyznačuje střídavým růstem a poklesem. Maximální procentní hodnoty dosahuje v roce 2008, jejíž úroveň sahá k 72 %. Na druhou stranu nejnižší hodnota připadá na rok 2010 ve výši 56 % z důvodů snížení počtu zakázek. Pojem výkonová spotřeba v sobě zahrnuje spotřebu materiálu, energie a služby. V rámci celé analyzované doby má spotřeba materiálu a energie větší váhu, z logiky věci tudíž vyplývá, že zaujímá větší podíl výkonové spotřeby, pochopitelně také na celkových nákladech. Následující výrazně se projevující nákladovou položkou jsou osobní náklady, zahrnující mzdové náklady, náklady na sociální, zdravotní pojištění a náklady sociální. Právě mzdové náklady vždy převládají. V letech 2007 a 2008 byl počet zaměstnanců nejvyšší, s tím souvisejí i vysoké mzdové náklady, pohybující se kolem

24,6 milionů korun. V této době byl zaznamenán růst mezd podložený zvýšením produktivity práce. V roce 2009 došlo ke snížení počtu zaměstnanců, přesto se však mzdové náklady zvýšily. Totiž uspořené náklady byly využity ke zvýšení průměrného výdělku pracovníků. Mezi lety 2010 – 2012 již mzdové náklady postupně klesaly. Z roku 2010 na 2011 se snížily o 220 tisíc korun, následující meziroční období, tedy 2011 – 2012 byly zredukovány o dalších 1 290 tisíc Kč. Argumentem pro tento neustále se snižující trend mzdových nákladů byl samozřejmě postupný pokles počtu zaměstnanců, až na finální úroveň 62 pracovníků.

4 Analýza výkonnosti podniku dle vybraných ukazatelů rentability a zhodnocení zjištěných výsledků

Obsahem uvedené části práce je zhodnocení výkonnosti prostřednictvím ukazatelů rentability, jež koresponduje se zaměřením celé bakalářské práce. Zprvu budou interpretovány výpočty jednotlivých ukazatelů rentability, zjištěné prostřednictvím aplikace poměrové analýzy. Těmito konkrétními analyzovanými ukazateli ziskovosti jsou rentabilita aktiv, rentabilita vlastního kapitálu, rentabilita dlouhodobých zdrojů, rentabilita tržeb, se kterou je spojena nákladovost a rentabilita nákladů. Dále bude proveden pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu, jehož konstrukce je strukturována do pěti úrovní, kvantifikace vlivu vysvětlujících ukazatelů na vrcholový ukazatel prostřednictvím funkcionální metody a srovnání vybraných ukazatelů rentability s odvětvím. S využitím dat výkazů, jež jsou umístěny v příloze č. 1 – 3, jsou provedeny výpočty jednotlivých ukazatelů rentability.

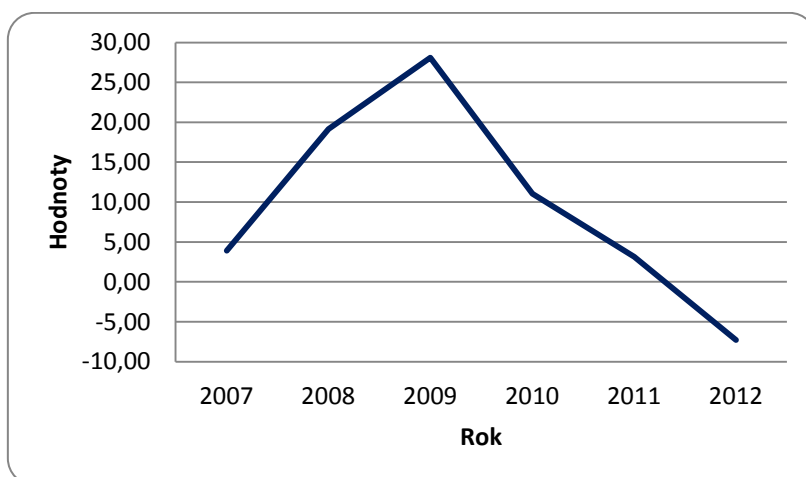
4.1 Zhodnocení rentability aktiv

Rentabilita aktiv se řadí mezi ústřední ukazatele rentability, neboť poměruje zisk s celkovými aktivy, vloženými do podniku, na která není brán zřetel z pohledu zdrojů jejich financování. Výpočet ukazatele ROA byl uskutečněn dle vzorce (2.5). Vstupní data včetně výsledných hodnot rentability aktiv jsou součástí Tab. 4.1.

Tab. 4.1 Rentabilita aktiv

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT v tis. Kč	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
Aktiva v tis. Kč	64 077	58 040	43 555	33 723	42 765	38 822
ROA v %	3,89	19,13	28,11	11,05	3,14	-7,29

Graf 4.1 Vývoj rentability aktiv v letech 2007-2012 (v %)

Ukazatel rentability aktiv by měl vykazovat rostoucí vývoj, respektive narůstající tendenci v čase, ale jak ukazují výsledky v Grafu 4.1, byl tento trend dodržen jen v prvních třech letech.

Během let 2007 – 2009 se zisk před úroky a zdaněním i aktiva vyvíjela příznivým směrem pro dosažení rostoucího charakteru ukazatele rentability aktiv. EBIT se v čase navyšoval a to z následujících důvodů.

V roce 2007 nabyl hodnoty 2 494 tis. Kč. I přesto, že tržby za vlastní výkony spolu s tržbami za prodej dlouhodobého majetku a materiálu byly nejvyšší za všechny sledované roky, stejně tomu tak bylo i s náklady. Tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb se podařilo dosáhnout díky zlepšení skladeb rozhodujících zakázek, zvýšením produktivity práce a zkvalitněním přípravy výroby. Podnik také odprodal svou skladovací halu včetně pozemku, proto tržby z prodeje dlouhodobého majetku dosáhly tak vysoké hodnoty, konkrétně 12 199 tis. Kč, což odpovídá 6,87% podílu na celkových výnosech. Naproti tomu náklady na spotřebu materiálu a energie se vyšplhaly téměř na nejvyšší úroveň, jež činila 76 278 tis. Kč. Osobní náklady rovněž, především mzdové náklady, což odpovídalo zvýšenému počtu zaměstnanců a plánovanému růstu mezd. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu byla na své nejvyšší úrovni dosahující 13 127 tis. Kč, což nepřidalo na růstu zisku před zdaněním a úroky. Celková aktiva docílila k 64 milionům korun, na čemž se výrazně zapříčinil stav zásob, který odpovídal nutnosti předzásobit se na příští období, a pohledávky krátkodobé, které měly největší podíl na aktivech. Výsledkem je nízká rentabilita aktiv ve výši 3,89 %.

V roce 2008 se ukazatel ROA výrazně zvýšil. Příčinou byl zřetelný nárůst zisku před zdaněním a úroky, až o 8 610 tis. Kč, který nastal v důsledku úspory nákladů na úseku dopravy, spotřeby energií, režijních a správních činností. Nejen provozní náklady se snížily, ale také náklady finanční. Aktiva se snížila v důsledku poklesu zásob, konkrétně nedokončené výroby a polotovarů. Stav peněžních prostředků na účtech v bankách zaznamenal také důležitý pokles.

Rok 2009 nadále podporoval rostoucí trend ukazatele rentability aktiv, jehož hodnota v tomto roce dosáhla své nejvyšší hodnoty, a to až 28,11 %. Nastal sice významný pokles výnosů, ovlivněný odlišnou skladbou zakázek, související s ekonomickou krizí, ovšem růst ukazatele byl podpořen podstatně nižší spotřebou materiálu a výrazným poklesem oběžných aktiv, způsobený především snížením pohledávek. Proto také zisk před úroky a zdaněním opět vzrostl, čímž dosáhl své maximální hodnoty 12 245 tis. Kč za celé sledované období.

Od roku 2010 se ukazatel rentability aktiv postupně snižoval, přičemž v roce 2012 dosáhl dokonce záporné hodnoty ve výši -7,29 %, v důsledku vykázané ztráty vlivem doznívající hospodářské krize a zvláště v oblasti stavebnictví, která zapříčinila pokles zájmu ze strany investorů. Docházelo tak k propadu v položce tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, nebyla tedy překročena hranice 100 mil. Kč jako v prvních třech analyzovaných rocích. Největší pokles tržeb nastal z roku 2009 právě na rok 2010 o 31,71 %. Výkonová spotřeba, respektive spotřeba materiálu, energie a služeb spolu s osobními náklady, tedy mzdovými náklady, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění dosahovaly při jejich vzájemném součtu téměř hodnoty, odpovídající tržbám, proto v roce 2010 a 2011 byla výše EBIT ve srovnání s předešlými dvěma roky rovna zprvu 3 726 tis. Kč, poté 1 342 tis. Kč. V souvislosti s hodnotami zisku před zdaněním a úroky mezi lety 2010 – 2011 je nezbytné dodat informaci o relativní změně v položce výkonová spotřeba, u které byl zaznamenán největší procentní nárůst, a to o 43,97 %. V roce 2012 výkonová spotřeba a osobní náklady s odpisy převýšily tržby za prodej vlastních výrobků a služeb natolik, že ani ostatní provozní výnosy nebyly v dostatečné výši na to, aby nedošlo ke ztrátě. Provozní výsledek hospodaření tedy klesl o 226,7 % oproti roku 2011 a dosáhl tak záporné hodnoty ve výši -2 301 tis. Kč. U finančního výsledku hospodaření nastalo další prohloubení ztráty o 17,28 % vlivem nárůstu nákladových úroků, tudíž výsledná výše zisku před zdaněním a úroky se nacházela na úrovni -2 829 tis. Kč, v důsledku čehož byla vykázaná i záporná hodnota ukazatele ROA.

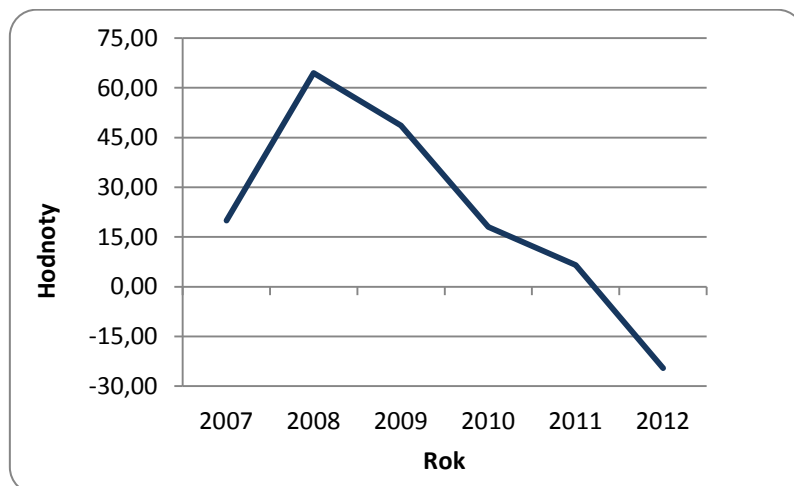
4.2 Zhodnocení rentability vlastního kapitálu

Ukazatel rentability vlastního kapitálu hodnotí prosperitu podniku z pohledu vlastníků, jejichž záměrem je maximalizace tohoto ukazatele, z čehož vyplývá maximalizace čistého zisku s co nejmenším objemem vloženého vlastního kapitálu. Výpočet je proveden na základě vzorce (2.7). V následující Tab. 4.2 jsou uvedena vstupní data a výsledné hodnoty rentability vlastního kapitálu.

Tab. 4.2 Rentabilita vlastního kapitálu

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EAT v tis. Kč	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
VK v tis. Kč	8 251	13 255	19 977	17 077	15 701	12 200
ROE v %	19,97	64,52	48,67	18,02	6,52	-24,59

Graf 4.2 Vývoj rentability vlastního kapitálu v letech 2007-2012 (v %)

Z Grafu 4.2 vyplývá, že požadovaného rostoucího směru dosahoval ukazatel pouze mezi roky 2007 – 2008, kdy bylo rovněž docíleno maximální hodnoty. Příčinou výrazného vzrůstu ukazatele rentability vlastního kapitálu na maximální úroveň bylo výrazné zvýšení čistého zisku, což způsobila již zmiňovaná úspora nákladů, zejména nákladů provozních. Výkonová spotřeba se snížila o téměř 10 %. Z detailnějšího pohledu se jednalo o položku služby, která klesla v důsledku úspory nákladů, související se službami na zakázku, tedy podnik nenajímal cizí firmy do takové míry, neboť tuto práci zastávali vlastní zaměstnanci. Dalšími provozními náklady, které prošly výraznou změnou, byly provozní daně a poplatky, a to ve výši -88,76 %, z důvodu odprodeje skladovací haly a pozemku. V návaznosti na tento prodej se snížila také položka zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku o necelých 70 %.

Pokles zaznamenaný v roce 2009 nastal z důvodu zvýšení vlastního kapitálu o 6 722 tis. Kč, jež byl způsoben prvotně kumulací nerozděleného zisku minulých let, který vzrostl o 154,44 % oproti roku 2008.

Počínaje rokem 2009 se ukazatel rentability vlastního kapitálu nadále v čase snižoval. Tento následující pokles je odůvodněn vygenerovaným čistým ziskem, jehož objem se neustále zmenšoval. Zisk po zdanění byl ovlivněn úbytkem počtu zakázek, doprovázený snižováním cen ve výběrových řízeních, tím tedy i tržeb, ale také vysokými provozními náklady v porovnání s tržbami, zejména výkonovou spotřebou a mzdovými náklady. Vlastní kapitál vykazoval hodnoty sestupného charakteru, což způsobil právě zisk po zdanění, který je po svém výpočtu, vycházející z výkazu zisku a ztráty, zpětně promítnut do rozvahy na stranu vlastního kapitálu.

V posledním roce analyzovaného období ukazatel rentability vlastního kapitálu dostal záporného výsledku -24,59 % dopadem ztráty, která je důsledkem snížení zásoby práce, což odpovídá snížení objemu zakázek. Ztráta vznikla také kvůli investicím do rozvoje společnosti, konkrétně na spolufinancování IT programu, který má jakožto nástroj pomoci eliminovat neschopnost stávajících IT nástrojů pružně reagovat na konkurenční trh.

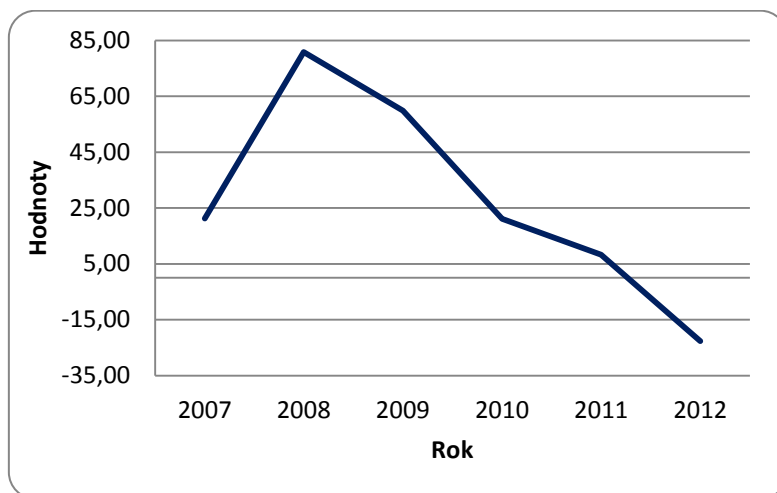
4.3 Zhodnocení rentability dlouhodobých zdrojů

Ukazatel rentability dlouhodobých zdrojů ve své podstatě říká, jakého objemu zisku před zdaněním a úroky dosáhl podnik korunou investovaného kapitálu. Žádoucí trend tohoto ukazatele je rostoucí. Výpočet je proveden na základě vzorce (2.9). Do cizích zdrojů dlouhodobých jsou zahrnuty dlouhodobé závazky z obchodních vztahů a závazky ke společníkům. Vstupní data spolu s výslednými hodnotami rentability dlouhodobých zdrojů jsou uvedena v Tab. 4.3.

Tab. 4.3 Rentabilita dlouhodobých zdrojů

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT v tis. Kč	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
VK+CK _{dlouhodobý} v tis. Kč	11 757	13 731	20 469	17 645	16 153	12 448
ROCE v %	21,21	80,87	59,82	21,12	8,31	-22,73

Graf 4.3 Vývoj rentability dlouhodobých zdrojů v letech 2007-2012 (v %)

V Tab. 4.3 a Graf 4.3 jsou vyobrazeny výsledné hodnoty ukazatele rentability dlouhodobých zdrojů, které jasně poukazují na to, že není splněn požadovaný rostoucí trend. Jediného vzrůstajícího efektu docílil ukazatel z roku 2007 na rok 2008, v němž nabyl hodnoty 80,87 %. Toto procentní vyjádření znamená jinými slovy, že zisk, vytvořený korunou investovaného kapitálu, odpovídá výši 0,80 korun. V tomto nejlépe hodnoceném roce

z hlediska vývoje ukazatele rentability dlouhodobých zdrojů vzrostl zisk před zdaněním a úroky prakticky pětinasobně díky úspoře provozních a finančních nákladů. Vlastní kapitál se oproti roku 2007 zvýšil až o 5 milionů korun, na což pozitivně zapůsobil především výsledek hospodaření běžného účetního období, který vzrostl o 418,93 % a dlouhodobý cizí kapitál klesl o závazky ke společníkům ve výši 3 milionů korun, čímž došlo k úhradě v plné výši.

V roce 2009 vykázal EBIT svou maximální hodnotu ve výši 12 245 tis. Kč. Vzhledem k současně rostoucím dlouhodobým zdrojům, především vlivem růstu nerozděleného zisku minulých let, což samozřejmě nelze považovat za negativní vývoj v návaznosti na položku vlastního kapitálu, která se zvýšila, přesto došlo k výslednému snížení ukazatele rentability dlouhodobých zdrojů o 21 %. Výsledná hodnota ukazatele, odpovídající 59,82 %, je druhou nejvyšší v celém analyzovaném období, což dokazuje, že i vzhledem k nežádoucímu směru vývoje, nemusí být výsledek interpretován jako nepřijatelný z hlediska rentability dlouhodobých zdrojů.

Od roku 2010 včetně docházelo k postupnému klesání zisku před zdaněním a úroky, doprovázené sestupnou tendencí dlouhodobých zdrojů, hlavně neustálým snižováním výsledku hospodaření běžného období. EBIT, ale také výsledek hospodaření běžného období, který odpovídá zisku po zdanění, respektive čistému zisku, podstatně ovlivnil pokles tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb, následovaný poměrně vysokými provozními náklady vzhledem ke zmíněným tržbám. V tomto období se meziroční změny výsledku hospodaření běžného období pohybovaly přes -66 %. Z roku 2011 na rok 2012 se jednalo o relativní změnu ve výši dokonce -392,97 %. Tento vývoj implikuje úpadek rentability dlouhodobých zdrojů. V roce 2012 bylo opět dosaženo záporných hodnot vlivem vzniklé ztráty.

4.4 Zhodnocení rentability tržeb

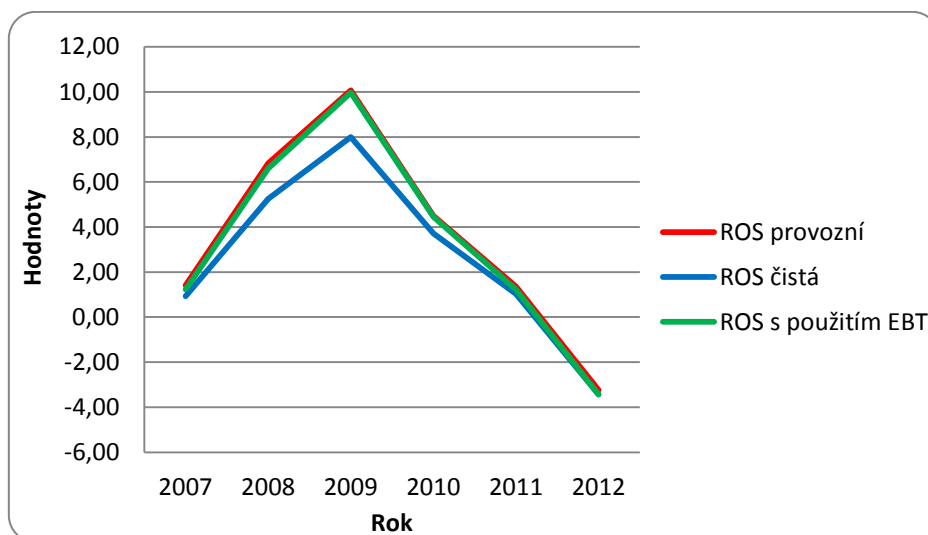
Ukazatel rentability tržeb je důležitým ukazatelem z hlediska posouzení úspěšnosti podnikání. Výpočet rentability tržeb je rozdělen dle druhu zisku, vyskytující se v čitateli. Nejprve je použit zisk před zdaněním a úroky neboli EBIT, prostřednictvím něhož se posuzuje provozní rentabilita tržeb, respektive provozní ziskové rozpětí, dále zisk před zdaněním značený EBT, posuzující hrubou rentabilitu tržeb a nakonec EAT, představující zisk čistý, kterým se posuzuje čistá rentabilita tržeb, jinak řečeno zisková marže. Tržby ve jmenovateli jsou zastoupeny tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb a tržbami z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu. Výpočet je proveden dle vzorce (2.10) a (2.11).

Vstupní data a výsledné hodnoty jednotlivých ukazatelů rentability tržeb jsou vyobrazena v následující Tab. 4.4.

Tab. 4.4 Rentabilita tržeb

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT v tis. Kč	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
Tržby v tis. Kč	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
ROS provozní v %	1,42	6,83	10,07	4,50	1,35	-3,24
EBT v tis. Kč	2 159	10 748	12 128	3 690	1 220	-3 000
Tržby v tis. Kč	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
ROS s použitím EBT v %	1,23	6,61	9,97	4,45	1,23	-3,43
EAT v tis. Kč	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
Tržby v tis. Kč	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
ROS dle čistého zisku v %	0,94	5,26	7,99	3,71	1,03	-3,43

Graf 4.4 Vývoj rentability tržeb v letech 2007-2012 (v %)

Provozní rentabilita tržeb je vypočítána pomocí tzv. EBIT, čili zisku před úroky a zdaněním. Zisk má v sobě zakomponován provozní a finanční výsledek hospodaření, vyjma položky nákladových úroků. Touto eliminací je vyloučen vliv úroků.

Z Grafu 4.4 vyplývá vývoj ukazatele provozní rentability tržeb, který byl zprvu progresivní mezi roky 2007 – 2009. Pozitivní směr vývoje ovlivnil rostoucí zisk před zdaněním a úroky i přesto, že se tržby v čase zredukovaly. EBIT nabýval vyšších hodnot především z důvodu úsporného opatření v oblasti provozních nákladů, zejména pak ve výkonové spotřebě.

V roce 2007 dosáhly tržby z prodeje dlouhodobého majetku svého vrcholu, čímž výrazně přispěly k celkové hodnotě tržeb. Příčinou byl prodej pozemku a skladovací

haly, který v součtu s tržbami za prodej vlastních výrobků a služeb vytvořil celkové tržby v hodnotě 176 239 tis. Kč. I přesto, že celkové tržby v roce 2007 byly nejvyšší za celé analyzované období, náklady rovněž. Zejména spotřeba materiálu, energie a služeb, což koresponduje s výší obrátu. Proto zisk před úroky a zdaněním činil 2 494 tis. Kč, z čehož vyplývá také nízký ukazatel provozní rentability tržeb ve výši 1,42 %.

V následujícím roce tržby klesly v návaznosti na předchozí prodej nemovitostí, tedy bylo zaznamenáno snížení v položce tržby z prodeje dlouhodobého majetku. Naproti tomu tržby za služby celkem v roce 2008 dosáhly výše 159 767 tis. Kč oproti roku 2007 ve výši 158 195 tis. Kč. K dalšímu prodeji nemovitostí již nedocházelo po celou dobu analyzovaných let. V návaznosti na redukci nákladů výkonové spotřeby, zejména pak v položce vynaložených nákladů na služby, nastalo v roce 2008 téměř pětinasobné zvýšení zisku v komparaci s rokem předešlým.

V roce 2009 ukazatel provozní rentability tržeb dostal svého maxima na 10,07 %, k čemuž výrazně přispěla nejvyšší hodnota zisku před úroky a zdaněním dosahující 12 245 tis. Kč. Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb prošly významným snížením o 39 milionů Kč, avšak razantní pokles provozních nákladů vlivem úsporného opatření v oblasti dopravy a spotřeby energií umožnil docílit zmíněné maximální úrovně zisku. Vlivem absolutního poklesu tržeb o 39 milionů Kč, oproti roku 2008, se snížila hodnota jmenovatele při výpočtu provozní rentability tržeb, čímž ve své podstatě byla pozitivně ovlivněna výsledná výše ukazatele.

Počínaje rokem 2010 se ukazatel provozní rentability tržeb vyvíjel degresivně, bylo dokonce docíleno záporného výsledku v roce 2012 -3,24 %. Propad zisku před zdaněním a úroky je jednoznačným argumentem, objasňujícím pokračující negativní vývoj provozní rentability tržeb. Příčinou se stal pokles počtu zakázek, který tak ovlivnil výši tržeb, spotřebu materiálu a náklady vynaložené na služby. Prvotním cílem podniku bylo zajištění zakázek pro vlastní zaměstnance.

Rentabilita tržeb s použitím zisku před zdaněním se liší pouze nepatrně od provozní rentability tržeb. Rozdíl spočívá v položce, nákladové úroky, o kterou je oproti předešlému případu finanční výsledek hospodaření standardně snížen. Nákladové úroky jsou v porovnání s provozními náklady velice nízké, přičemž své maximální částky dosáhly v roce 2008 ve výši 356 tis. Kč, proto je i rozdíl mezi provozní a hrubou rentabilitou tržeb zanedbatelný. Nákladové úroky podniku plynou z titulu krátkodobých bankovních úvěrů. Nejvyšší hrubé rentability tržeb bylo rovněž dosaženo v roce 2009 ve výši 9,97 %.

Čistá rentabilita tržeb je ze všech tří dílčích ukazatelů rentability tržeb nejnižší, mnohdy až o více než jedno procento. Jedná se o ukazatel, ve kterém byl při výpočtu použit čistý zisk neboli zisk po zdanění, jež byl mimo výše uvedené úroky očištěn také o daň. I v případě čisté rentability tržeb bylo jejího maxima dosaženo shodně v roce 2009, a to 7,99 %.

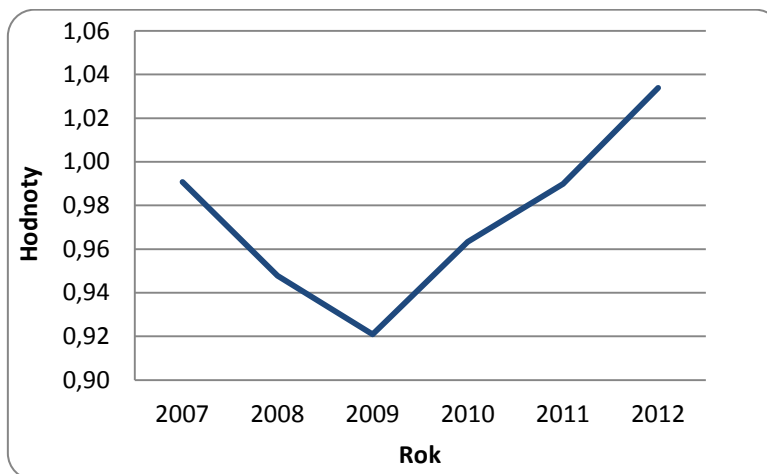
4.5 Zhodnocení nákladovosti výnosů

Doplňkovým ukazatelem k rentabilitě tržeb je tzv. nákladovost výnosů. Je provedena analýza nákladovosti celkové, poté i provozní a finanční. Obě dílčí nákladovosti jsou dále detailněji rozloženy dle konkrétních nákladových položek, přičemž jsou jednotlivě poměřovány k příslušným výnosům, tedy provozním a finančním. Výpočet je proveden na základě vzorce (2.12). v Tab. 4.5, 4.6, 4.7 a 4.8 jsou zobrazena vstupní data a výsledné hodnoty nákladovosti.

Tab. 4.5 Nákladovost výnosů (v Kč)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady vč. daně v tis.	175 980	155 370	113 149	80 846	99 825	91 591
Výnosy v tis.	177 628	163 922	122 871	83 923	100 849	88 591
Nákladovost	0,99	0,95	0,92	0,96	0,99	1,03

Graf 4.5 Vývoj celkové nákladovosti v letech 2007-2012 (v Kč)

Z Tab. 4.5 vyplývá, že nákladovost výnosů je trvale velmi vysoká. Aby docházelo ke snižování nákladovosti, je důležité, aby náklady v čase klesaly a zároveň výnosy rostly, nebo aby tempo růstu výnosů bylo vyšší než tempo růstu nákladů. V případě degresivního vývoje obou položek je žádoucí, aby výnosy klesaly relativně méně než náklady.

Graf 4.5 zobrazuje, že mezi roky 2007 – 2009 se celková nákladovost vyvíjela příznivým směrem. Náklady meziročně klesaly, a to o 11,7 % z roku 2007 na 2008, o 27,2 % z roku 2008 na 2009. S klesajícími náklady je spojen také pokles výnosů v tomto počátečním tříletém období. Ovšem i se snižujícím se charakterem celkových výnosů bylo dosaženo poklesu ukazatele celkové nákladovosti. Příčinou je právě ta skutečnost, že výnosy meziročně klesaly méně než náklady, konkrétně o 7,7 % z roku 2007 na 2008, dále o 25 % z roku 2008 na 2009.

V období 2009 – 2010 celkové náklady spolu s výnosy stále klesaly, přesto však ukazatel nákladovosti vzrostl z hodnoty 0,92 na hodnotu 0,96. V tomto případě nastala nepříznivá situace, značící větší pokles výnosů než nákladů. Položka celkové výnosy, meziročně klesla o 31,7 %, celkové náklady o 27,7 %.

Z roku 2010 na rok 2011 došlo sice ke vzrůstu výnosů, avšak doprovázený zvýšením také celkových nákladů. Jelikož obě položky současně rostly, jedná se o tempo růstu, které je klíčovým měřítkem pro ukazatel celkové nákladovosti. Tempo růstu nákladů činilo 23,5 %, tempo růstu výnosů 20,2 %. V důsledku nižšího meziročního tempa růstu výnosů vystoupal ukazatel nákladovosti na hodnotu 0,99.

Z roku 2011 na rok 2012 překročila nákladovost hodnotu 1, což způsobila vzniklá ztráta. V roce 2012 poprvé celkové náklady převýšily celkové výnosy o celé 3 miliony Kč. Náklady se snížily o 8,2 % ve srovnání s rokem 2011 a výnosy o 12,2 %.

V případě, že se nákladovost pohybuje na vysoké úrovni, jako je tomu u firmy TRIMR s. r. o., je žádoucí provést detailnější analýzu.

Tab. 4.6 Provozní nákladovost (v Kč)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy provozní v tis.	177 610	163 917	122 820	83 842	100 803	88 564
Náklady provozní v tis.	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
Nákladovost	0,98	0,93	0,90	0,95	0,98	1,03

V Tab. 4.6 jsou vyobrazeny hodnoty provozní nákladovosti v Kč, ukazující zatížení provozních výnosů provozními náklady. Hodnota by měla v čase klesat.

Provozní výnosy představují tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, dále tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu a ostatní provozní výnosy. Provozní náklady zahrnují spotřebu materiálu, energie a služeb, osobní náklady, daně a poplatky, odpisy

dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, zůstatkovou cenu prodaného dlouhodobého majetku a materiálu, změnu stavu rezerv a ostatní provozní náklady.

Vývoj ukazatele nákladovosti výnosů není žádoucí, neboť nedošlo k jeho postupnému snižování. V období 2007 – 2011 dosahovala nákladovost průměrné hodnoty 0,95. Opětovně v roce 2012 byla nákladovost vyšší než 1, což konkrétně znamená, že na získání jedné koruny provozních výnosů musel podnik vynaložit 1,03 korun provozních nákladů. V důsledku nepříznivých výsledků ukazatele je pozornost věnována již konkrétním provozním nákladům, kterými jsou spotřeba materiálu, energie a služeb, mzdové náklady, jakožto nejvýznamnějším položkám, spadajících do oblasti provozních nákladů.

Tab. 4.7 Provozní nákladovost dle nákladových druhů (v Kč)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy provozní v tis.	177 610	163 917	122 820	83 842	100 803	88 564
Spotřeba materiálu a energie v tis.	76 278	77 051	40 059	27 546	43 645	40 877
Nákladovost	0,43	0,47	0,33	0,33	0,43	0,46
Služby v tis.	48 522	35 436	31 838	17 933	21 831	17 644
Nákladovost	0,27	0,22	0,26	0,21	0,22	0,20
Mzdové náklady v tis.	24 677	24 641	24 859	23 178	22 958	21 668
Nákladovost	0,14	0,15	0,20	0,28	0,23	0,24

Nákladovost vybraných položek nesplňuje požadovaný klesající vývoj, jak ukazují výsledky v Tab. 4.7, ovšem v celém analyzovaném období se nachází pod hranicí 0,50 Kč.

Nákladovost spotřeby materiálu a energie se pohybuje v poměrně přijatelné výši. Pro dosažení optimálních výsledných hodnot je potřeba nadále udržet snižující se trend této nákladové položky, jako v rozmezí od roku 2007 – 2010 a docílit absolutního zvyšování tržeb, tvořící 98 – 99% část provozních výnosů. V období 2007 – 2010 spotřeba materiálu a energie klesala v důsledku jiné skladby zakázek, či snížením objemu zakázek, docházelo také k vyššímu využití subdodávek a k zavedení úsporného opatření v oblasti dopravy a spotřeby energií. Pokles položky výkonové spotřeby byl doprovázen také poklesem provozních výnosů. Z provozních výnosů se jednalo zcela jistě o tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, které se snížily v důsledku snížení počtu zakázek. Z toho důvodu ukazatel nákladovosti spotřeby materiálu a energie měl tendenci vzrůstat. Výjimkou jsou pouze roky 2009 a 2010, kdy bylo dosaženo nejnižší hodnoty 0,33 shodně v obou letech. Této minimální hodnoty bylo dosaženo v důsledku většího meziročního poklesu nákladů o 48 % z roku 2008 na rok 2009. Z roku 2009 na rok 2010 klesly celkové výnosy o 31,7 % spolu se spotřebou materiálu a energie o 31 % téměř shodně.

V roce 2011 a 2012 se nepodařilo úsporu spotřeby materiálu a energie udržet na úrovni dosažené v předchozím roce, tudíž se ukazatel nákladovosti opět zvyšoval. V roce 2011 byl zaznamenán nárůst nákladů na spotřebu materiálu a energie, přičemž se tato zvýšená spotřeba projevila ve zvýšení tržeb z prodeje výrobků a služeb, respektive výnosů. Ovšem tempo růstu těchto nákladů bylo bezmála 3x větší než tempo růstu výnosů, což zapříčinilo zvýšení ukazatele nákladovosti ve výši 0,43. V posledním sledovaném roce, jímž je rok 2012, došlo k dalšímu navýšení nákladovosti na úroveň 0,46. Provozní výnosy se snížily, což úměrně zapůsobilo na vývoj spotřeby materiálu a energie. Provozní výnosy však klesly 2x více než náklady na spotřebu materiálu a energie, proto nastal již zmiňovaný nárůst ukazatele nákladovosti.

Náklady na služby představují monitorování objektů, služby na zakázku od tuzemských i zahraničních dodavatelů, přičemž se jedná o elektropráce, uskutečněné jinými firmami v případě, že vlastní zaměstnanci jsou v časové tísní. Nákladovost služeb se projevuje kolísavým vývojem s průměrnou hodnotou 0,23. Nízkých hodnot vykazuje nákladovost služeb především v druhé polovině analyzovaných roků, tedy v období 2010 – 2012. Náklady na služby jsou výrazně nižší než v mezidobí 2007 – 2009, jež jsou doprovázeny také nižšími provozními výnosy. V souvislosti s relativně nízkou nákladovostí služeb mezi roky 2010 – 2012 lze tedy dovodit, že s poklesem tržeb, vyplývajících ze sníženého objemu zakázek, klesly náklady na služby, neboť nedocházelo k nadměrné zaneprázdněnosti zaměstnanců a tudíž nedocházelo k tak častému využití služeb jiných podniků.

Ukazatel nákladovosti mzdových nákladů byl v roce 2007 a 2008 na velice příznivé úrovni. Pozitivní výsledky jsou však připisovány nikoliv absolutní výši nákladů, neboť tyto se nacházely na hranici svého maxima v celém analyzovaném období, ale právě výši provozních výnosů. Od roku 2008 začalo postupně docházet k ubývání počtu zaměstnanců, na základě čehož se snižují i mzdové náklady. Ukazatel nákladovosti mzdových nákladů však neklesá. Důvodem jsou opět klesající provozní výnosy. V roce 2010 došlo k meziročnímu poklesu provozních výnosů o 32 %, doplněné poklesem také mzdových nákladů, ovšem několikanásobně méně, konkrétně o 6,7 %. V témže roce dosáhl ukazatel nákladovosti nejvyšší hodnoty 0,28. Vývoj položek z roku 2010 na 2011 proběhl ideálním způsobem. Provozní výnosy vzrostly a mzdové náklady pokračovaly v degresivním vývoji. Důsledkem těchto vývojových změn bylo docíleno snížení ukazatele nákladovosti. V roce 2012 došlo

opětovně k jeho nárůstu, oproti předešlému roku, vlivem značného poklesu provozních výnosů, k nimž došlo v důsledku poklesu objemu zakázek.

Tab. 4.8 Finanční nákladovost (v Kč)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy finanční v tis.	18	5	51	81	46	27
Náklady finanční v tis.	1 676	826	746	630	642	726
Nákladovost	93,11	165,20	14,63	7,78	13,96	26,89

Tab. 4.8 zobrazuje výsledné hodnoty nákladovosti, které jsou výrazně vysoké. V celém analyzovaném období dosahuje finanční výsledek hospodaření záporných hodnot vlivem velice nízkých finančních výnosů s poměrně vysokými finančními náklady. V položce finančních nákladů jsou zastoupeny nákladové úroky, plynoucí z krátkodobých bankovních úvěrů, dálniční známky, poplatky bance za výběry z účtu a za poskytnutí záruk. Finanční výnosy představují výnosové úroky a ostatní finanční výnosy. Nákladovost je ve většině sledovaných let převratná. Největší finanční nákladovosti je dosaženo v roce 2008, jejíž výše odpovídá vynaložení 165,2 Kč na získání jedné koruny finančních výnosů. V roce 2007 jsou finanční náklady výrazně vyšší, oproti následujícím rokům, o což se zapříčinil úvěr na pořízení vozidel, se kterým byly spojeny nákladové úroky a náklady, vynaložené na nákup dálničních známek. Od roku 2008 u finančních nákladů nedocházelo k větším výkyvům ve vývoji. Vývoj ukazatele nákladovosti je tedy odvislý od výše finančních výnosů.

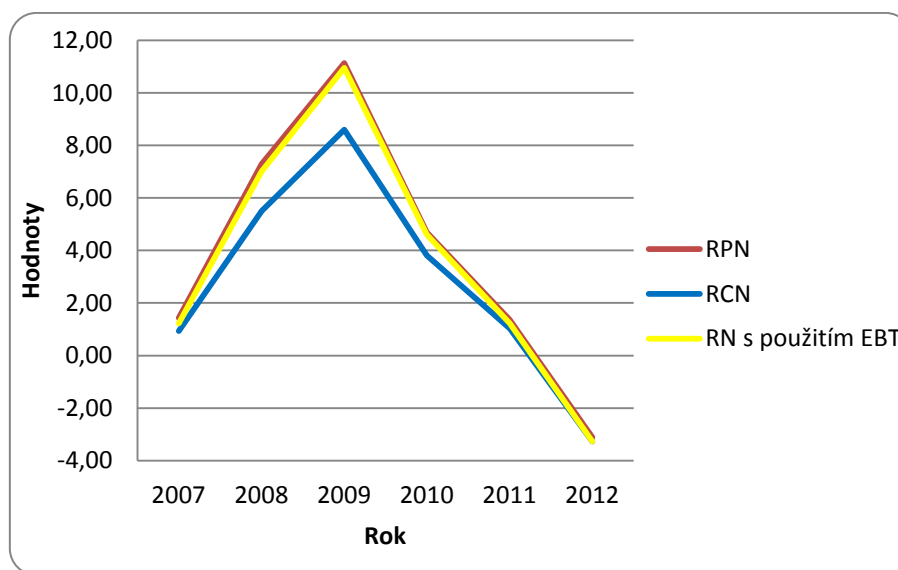
4.6 Zhodnocení rentability nákladů

Dalším hodnoceným ukazatelem je ukazatel rentability nákladů, který vyjadřuje, kolik procent zisku podnik vygeneruje vynaložením jedné koruny nákladů. V rámci analýzy rentability nákladů jsou výpočty rozděleny dle druhu použitého zisku, s čímž také koresponduje příslušné členění nákladů. Jedná se o rentabilitu provozních nákladů s použitím zisku před zdaněním a úroky, o rentabilitu nákladů, nezahrnující daň z příjmu s využitím zisku před zdaněním a rentabilitu celkových nákladů, v jejímž výpočtu se vyskytuje zisk po zdanění. Výpočet je proveden dle vzorce (2.14) a (2.15). Vstupní data spolu s výslednými hodnotami rentability nákladů jsou uvedena v následující Tab. 4.9.

Tab. 4.9 Rentabilita nákladů

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady celkem v tis. Kč	175 980	155 370	113 149	80 846	99 825	91 591
EAT v tis. Kč	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
RCN v %	0,94	5,50	8,59	3,81	1,03	-3,28
Náklady na provoz v tis. Kč	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
EBIT v tis. Kč	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
RPN v %	1,44	7,29	11,13	4,68	1,36	-3,11
Náklady celkem bez daně v tis. Kč	175 469	153 174	110 743	80 233	99 629	91 591
EBT v tis. Kč	2 159	10 748	12 128	3 690	1 220	-3 000
RN s použitím EBT v %	1,23	7,02	10,95	4,60	1,22	-3,28

Graf 4.6 Vývoj rentability nákladů v letech 2007-2012 (v %)

Rentabilita celkových nákladů a výše uvedená nákladovost spolu významově souvisí, protože čím méně korun nákladů podnik postupně vynaloží na vytvoření jedné koruny tržeb – tedy nákladovost klesá, tím naopak rentabilita těchto nákladů roste, čímž tak na jednu korunu nákladů připadá větší procentní efekt. Žádoucí je, aby v čase rentabilita nákladů rostla.

Z Grafu 4.6 vyplývá, že tento příznivý vývoj je zaznamenán během prvních tří let. Pro výpočet ukazatele rentability celkových nákladů je použit zisk po zdanění, zapříčiňující nižší hodnoty v komparaci s rentabilitou provozních nákladů či s rentabilitou nákladů, nezahrnující daň z příjmu s využitím zisku před zdaněním. Právě díky eminentnímu nárůstu čistého zisku, doprovázeného pozvolným klesáním celkových nákladů, je dosaženo v roce 2009 nejvyšší ziskovosti celkových nákladů ve výši 8,59 %. Vzhledem k degresivnímu vývoji tržeb je růst čistého zisku způsoben samozřejmě zmíněnou redukcí celkových nákladů, zejména pak v položce „služby“. Spotřeba materiálu a energie výrazně poklesla mezi roky 2008 – 2009 vlivem odlišné skladby zakázek. Na čistý zisk zapůsobilo také snížení ztráty

finančního výsledku hospodaření. Největší změny se projevily v položce ostatní finanční náklady, které byly tvořeny především poplatky bance (záruky, výběry) a dálničními známkami.

Počínaje rokem 2010 rentabilita celkových nákladů nabrala negativní směr vývoje. Důsledkem byl zřetelný propad čistého zisku, ovšem hlavní příčinou byl právě pokles tržeb, ke kterému došlo v souvislosti se snížením počtu zakázek a snížením cen ve výběrových řízeních v roce 2010. V roce 2011 stoupla spotřeba materiálu, což se sice projevilo na zvýšení tržeb z prodeje výrobků a služeb, ale hodnota, v absolutním vyjádření, celkových nákladů převládala. Opět došlo ke snížení ziskovosti, a tím tedy ke snížení rentability celkových nákladů. V roce 2012 bylo dosaženo záporné hodnoty ukazatele vzhledem k vytvořené ztrátě.

Rentabilita provozních nákladů má stejný vývojový průběh jako předchozí ukazatel rentability celkových nákladů. Výsledné hodnoty ukazatele jsou pochopitelně větší z důvodu použití zisku před úroky a zdaněním při výpočtu, a zahrnutím pouze provozních nákladů, které jsou evidentně menší než náklady celkové. Provozní náklady neobsahují ve srovnání s celkovými náklady pouze položky: nákladové úroky, ostatní finanční náklady a daň z příjmu za běžnou činnost, které jsou oproti příkladné výkonové spotřebě, tvořící podstatu provozních nákladů, v zanedbatelné výši. Stejně tak EBIT, respektive zisk před úroky a zdaněním, není o tyto dvě položky, jak plyne z názvu, očištěn.

Pro zajímavost byla doplněna také rentabilita nákladů, nezahrnující daň z příjmu s využitím zisku před zdaněním. Dalo by se říci, že v podstatě kopíruje křivku, znázorňující rentabilitu provozních nákladů. Důvodem je použití zisku před zdaněním, který nezahrnuje pouze daň z příjmu. Daň z příjmu ovlivnila viditelně celkové náklady ve dvou letech, kterými byly roky 2008 a 2009, kdy činila přes 2 miliony korun, což představovalo v roce 2008 změnu ve výši bezmála 330 % oproti roku předchozímu, přičemž se jednalo o největší změnu vůbec v rámci položky daně z příjmu za běžnou činnost. Proto v těchto dvou letech vznikl větší procentní rozdíl mezi ukazateli rentability nákladů.

4.7 Pyramidový rozklad ROE, analýza odchylek metodou funkcionální

Podstatou této podkapitoly je tzv. pyramidová soustava, na jejímž základě dochází k postupnému rozkladu vrcholového ukazatele. Cílem pyramidové soustavy je kvantifikovat vliv – pozitivní či negativní - vysvětlujících ukazatelů na ukazatel vrcholový.

Nejprve tedy bude analyzován vývoj vysvětlujících ukazatelů vrcholového ukazatele rentability vlastního kapitálu dle jednotlivých úrovní. Konstrukci pyramidového rozkladu tvoří pět úrovní, z nichž právě tři obsahují multiplikativní vazbu (vzorec 2.17) a dvě zbývající vazbu aditivní (vzorec 2.16). Poté následuje analýza odchylek, prostřednictvím které dochází k zmíněnému vyčíslení vlivů. Analýza odchylek je zjištěna aplikací metody funkcionální dle vzorce (2.21) pro multiplikativní vazbu a analýza odchylek pro vazbu aditivní, jež je obsažena ve 4. a 5. úrovni, provedena dle vzorce (2.22).

První úroveň

První úroveň pyramidového rozkladu tvoří ukazatele: čistá rentabilita tržeb, obrát aktiv a finanční páka. Vývoj jednotlivých ukazatelů první úrovně v čase je vyobrazen v Tab. 4.10.

Tab. 4.10 Vývoj ukazatelů první úrovně

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EAT/VK	0,1997	0,6452	0,4867	0,1802	0,0652	-0,2459
EAT/T	0,0094	0,0526	0,0799	0,0371	0,0103	-0,0343
T/A	2,7504	2,8030	2,7927	2,4567	2,3174	2,2502
A/VK	7,7660	4,3787	2,1803	1,9748	2,7237	3,1821

Největší progrese dosáhl ukazatel EAT/VK, respektive ukazatel rentability vlastního kapitálu mezi roky 2007 – 2008. Na tento růst pozitivně zapůsobil vývoj především čisté rentability tržeb, která vzrostla díky zvýšenému objemu tržeb za služby v důsledku redukce vynaložených nákladů na služby. V období 2008 – 2009 došlo ke snížení rentability vlastního kapitálu o 25 %, tedy na hodnotu 48,67 %. Tento pokles jednoznačně negativně ovlivnil vývoj ukazatele finanční páky, jehož hodnota se zredukovala o 50 %. V rozmezí roků 2009 – 2010 se ukazatel rentability vlastního kapitálu opětovně snížil. Příčinou se stal hlavně degresivní vývoj ukazatele čisté rentability tržeb, zapříčiněný poklesem objemu zakázek, následkem kterého se snížily výkony i výkonová spotřeba. Mezi roky 2010 – 2011 stále přetrvává klesající tendence vrcholového ukazatele. Nyní negativně zapůsobila opakovaně čistá rentabilita tržeb z obdobných důvodů jako v předešlém období. Z roku 2011 na rok 2012 se ukazatel rentability vlastního kapitálu dostal do záporných hodnot, konkrétně ve výši

-24,59 %. Ztráta vznikla nejen kvůli snížení počtu zakázek, a tím tedy i tržeb, ale také díky investicím do rozvoje společnosti, vlivem kterých došlo k prohloubení ztráty. Růst finanční páky v tomto případě zapůsobil rovněž negativně vzhledem k záporné hodnotě rentability vlastního kapitálu. Ukazatel, vyjadřující obrát aktiv, se vyvíjel relativně rovnoměrně bez výrazných výkyvů po celou dobu analyzovaného období.

Druhá úroveň

V druhé úrovni pyramidové soustavy jsou zakomponovány ukazatele: daňová redukce, úroková redukce, provozní rentabilita tržeb, rychlost obrátu zásob, podíl zásob na oběžných aktivech, podíl oběžných aktiv na celkových aktivech, podíl aktiv na tržbách, obrát stálých aktiv a podíl stálých aktiv na vlastním kapitálu. Vývoj vysvětlujících ukazatelů druhé úrovně je znázorněn v Tab. 4.11.

Tab. 4.11 Vývoj ukazatelů druhé úrovně

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EAT/VK	0,1997	0,6452	0,4867	0,1802	0,0652	-0,2459
EAT/EBT	0,7633	0,7957	0,8016	0,8339	0,8393	1,0000
EBT/EBIT	0,8657	0,9679	0,9904	0,9903	0,9091	1,0604
EBIT/T	0,0142	0,0683	0,1007	0,0450	0,0135	-0,0324
T/zásoby	27,1054	46,5891	43,7536	17,5080	19,4438	31,0217
Zásoby/OA	0,1118	0,0675	0,0762	0,1716	0,1380	0,0945
OA/A	0,9079	0,8914	0,8371	0,8177	0,8634	0,7675
A/T	0,3636	0,3568	0,3581	0,4070	0,4315	0,4444
T/SA	30,4018	26,5571	17,4187	13,7120	17,3260	10,0653
SA/VK	0,7026	0,4622	0,3496	0,3538	0,3643	0,7114

V rámci vysvětlujících ukazatelů druhé úrovně je získán mnohem detailnější rozklad vrcholového ukazatele rentability vlastního kapitálu. Růst ukazatele EAT/EBT, tedy daňové redukce, ovlivňuje rentabilitu vlastního kapitálu pozitivně. Vyjadřuje, kolik procent zisku před zdaněním bude mít podnik k dispozici po úhradě daňové povinnosti. Vývoj tohoto ukazatele v čase, vyjma ztrátového roku 2012, má rostoucí tendenci, což zapůsobil velice příznivě na ukazatel rentability vlastního kapitálu. Ukazatel EBT/EBIT neboli úroková redukce vyjadřuje, jaký podíl zisku před zdaněním má podnik k dispozici po zaplacení úroků. Čím nižší je hodnota ukazatele úrokové redukce, tím vyšší je částka úroků, což je doprovázeno zvýšením zadluženosti. Nejpriznivější vývoj úrokové redukce pro ukazatel rentability vlastního kapitálu nastal v mezidobí 2008 – 2010. Následujícím ukazatelem je provozní rentabilita tržeb EBIT/T. Růst tohoto ukazatele působí rovněž pozitivně na rentabilitu vlastního kapitálu stejně jako čistá rentabilita tržeb (viz výše).

Ukazatel T/z zásoby patří do skupiny ukazatelů aktivity, prostřednictvím něhož dochází ke zjištění rychlosti obratu zásob. Tento ukazatel měří intenzitu využití majetku, přičemž je výrazně ovlivněn strukturou aktiv. Zajímá nás podíl dlouhodobého a oběžného majetku. Pokud v podniku převažuje dlouhodobý majetek, hodnota ukazatele se přibližuje k číslu 1. Naopak pokud má podnik více oběžného majetku, pak je výsledná hodnota podstatně vyšší. Čím vyšší je hodnota ukazatele, tím lépe podnik využívá svá aktiva. Výsledné hodnoty pak vyjadřují, kolikrát se za období přeměny položka aktiv na peněžní prostředky. Nejpriznivěji zapůsobila hodnota ukazatele rychlosti obratu na ukazatel vrcholový v roce 2008 a 2009, což dokazuje právě výše rentability vlastního kapitálu. Zásoby/OA představují podíl zásob na oběžných aktivech, spadající pod ukazatele likvidity. Ukazatel podílu zásob na oběžných aktivech se počítá, protože zásoby jsou nejméně likvidní položkou oběžných aktiv. Je tedy důležité hodnotu ukazatele sledovat. Výsledný poměr by neměl být vysoký. Vývoj tohoto ukazatele v čase by měl dosahovat stabilních hodnot. Ukazatel OA/A představuje podíl oběžných aktiv na aktivech celkových. Hodnota tohoto ukazatele by neměla být nízká, neboť oběžná aktiva jsou tvořena majetkem, který je používán pro placení závazků.

Ukazatel A/T představuje ve své podstatě dobu obratu celkových aktiv s tím rozdílem, že nedochází k úplnému vyčíslení počtu dní, nýbrž je vyobrazena část roku, která průměrně uplyne od okamžiku vložení majetku podniku do výroby až do jeho uvolnění. Podniky preferují co nejkratší dobu obratu. Optimální vývoj ukazatele je zachycen v období 2008 a 2009. Následujícím ukazatelem je obrat stálých aktiv, který vypovídá o tom, jak efektivně dokáže podnik hospodařit s dlouhodobým majetkem, tedy kolik korun tržeb připadá na 1 Kč stálých aktiv. Růst ukazatele působí pozitivně na ukazatel rentability vlastního kapitálu. Posledním ukazatelem druhé úrovně je podíl stálých aktiv na vlastním kapitálu. Hodnota ukazatele říká, z jaké části jsou stálá aktiva financována z cizích zdrojů. Platí, že stálá aktiva by měla být z převážné části financována vlastním kapitálem.

Třetí úroveň

Třetí úroveň pyramidového rozkladu zahrnuje ukazatele: rentabilita provozních nákladů, podíl provozních nákladů na celkových nákladech a nákladovost tržeb. Vývoj jmenovaných ukazatelů je znázorněn v Tab. 4.12.

Tab. 4.12 Vývoj ukazatelů třetí úrovně

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT/T	0,0142	0,0683	0,1007	0,0450	0,0135	-0,0324
EBIT/Ná _{provozní}	0,0144	0,0729	0,1113	0,0468	0,0136	-0,0311
Ná _{provozní} /Ná _{celkové}	0,9876	0,9805	0,9721	0,9846	0,9916	0,9921
Ná _{celkové} /T	0,9985	0,9550	0,9302	0,9758	1,0073	1,0485

Třetí úroveň pyramidové soustavy spočívá v detailním rozkladu ukazatele provozní rentability tržeb. Ukazatel rentability provozních nákladů, respektive jeho rostoucí vývoj, působí na ukazatel provozní rentability tržeb, a tím tedy i na ukazatel vlastního kapitálu pozitivně, jelikož vyjadřuje, kolik procent zisku vytvoří podnik vynaložením jedné koruny provozních nákladů. Nejlépe se výsledná hodnota jeví v roce 2009 ve výši 11,13 %. Podíl provozních nákladů na celkových nákladech vyjadřuje, jaký procentuální podíl tvoří provozní náklady z nákladů celkových. Je zřejmé, že po celou dobu sledovaných let je tento podíl výrazný. Růst podílu provozních nákladů na druhou stranu negativně ovlivňuje právě rentabilitu provozních nákladů. Nejnížší úroveň provozních nákladů na celkových nákladech je dosaženo v roce 2009, což je také spojeno s nejvyšší rentabilitou provozních nákladů. Následujícím a současně posledním ukazatelem třetí úrovně je nákladovost tržeb. Je nezbytné, aby hodnota ukazatele nákladovosti tržeb byla co nejnižší, neboť vyjadřuje, kolik nákladů musel podnik vynaložit pro vytvoření jedné koruny tržeb. Nejnižší nákladovosti tržeb bylo dosaženo opět v roce 2009.

Čtvrtá úroveň

Čtvrtá úroveň pyramidového rozkladu se skládá ze součtu tří vysvětlujících ukazatelů, jimiž jsou: provozní nákladovost tržeb, finanční nákladovost tržeb a podíl daně z příjmu na tržbách. Vývoj dílčích ukazatelů je vyobrazen v Tab. 4.13.

Tab. 4.13 Vývoj ukazatelů čtvrté úrovně

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ná_{celkové}/T	0,9985	0,9550	0,9302	0,9758	1,0073	1,0485
Ná _{provozní} /T	0,9861	0,9364	0,9043	0,9608	0,9988	1,0402
Ná _{finanční} /T	0,0095	0,0051	0,0061	0,0076	0,0065	0,0083
Daň z příjmu/T	0,0029	0,0135	0,0198	0,0074	0,0020	0,0000

V rámci čtvrté úrovně pyramidového rozkladu je detail zaměřen na ukazatel nákladovosti tržeb. Prvním z vysvětlujících ukazatelů je provozní nákladovost tržeb, která říká, kolik provozních nákladů podnik vynaložil, aby získal jednu korunu tržeb. Vývoj tohoto ukazatele by měl být samozřejmě klesající, což je splněno pouze mezi roky

2007 – 2009 včetně. Nejnižší, a tudíž pro podnik nejlepší hodnota byla dosažena v roce 2009. Následujícím ukazatelem je finanční nákladovost tržeb, jejíž vývoj má kolísavý průběh. Rovněž platí dosažení co nejnižší úrovně. Tento ukazatel se vyznačuje výrazně nižšími hodnotami oproti provozní nákladovosti tržeb, neboť finanční náklady jsou takřka v zanedbatelné výši oproti nákladům provozním. Nejpriznivější hodnoty je dosaženo v roce 2008. Protože daň z příjmu je rovněž součástí celkových nákladů, je tedy do rozkladu nákladovosti tržeb zahrnut podíl daně z příjmu na tržbách. Nejlepší hodnoty bylo dosaženo v roce 2011. Rok 2012 nelze považovat za nejlépe vycházející rok, neboť se jedná o rok ztrátový, je tedy zřejmé, že daňová povinnost nevzniká, a tudíž hodnota ukazatele je logicky nulová.

Pátá úroveň

Pátá úroveň pyramidové soustavy je tvořena součtem sedmi vysvětlujících ukazatelů, které se liší dle konkrétních nákladových druhů obsažené ve jmenovateli. Jedná se o: podíl výkonové spotřeby, osobních nákladů, provozních daní a poplatků, odpisů DNM a DHM, zůstatkové ceny, rezerv a opravných položek a ostatních nákladů na tržbách. Vývoj jednotlivých ukazatelů je znázorněn v Tab. 4.14.

Tab. 4.14 Vývoj ukazatelů páté úrovně

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ná_{provozní}/T	0,9861	0,9364	0,9043	0,9608	0,9988	1,0402
Ná _{výkonová spotř.} /T	0,7081	0,6914	0,5911	0,5489	0,6607	0,6699
Ná _{osobní} /T	0,1907	0,2084	0,2802	0,3862	0,3182	0,3382
Ná _{daně a poplatky} /T	0,0024	0,0003	0,0004	0,0006	0,0006	0,0005
Ná _{odpisy} /T	0,0097	0,0072	0,0105	0,0136	0,0097	0,0207
Ná _{zc} /T	0,0745	0,0244	0,0053	0,0043	0,0025	0,0022
Ná _{rezervy a opr. pol.} /T	0,0001	-0,0012	0,0097	0,0000	-0,0013	0,0017
Ná _{ostatní} /T	0,0005	0,0060	0,0071	0,0072	0,0084	0,0070

Pátá úroveň pyramidové soustavy spočívá v podrobném rozkladu provozní nákladovosti tržeb. Provozní nákladovost tržeb je tvořena součtem sedmi ukazatelů nákladovosti tržeb, které obsahují v čitateli vždy jednotlivě konkrétní nákladové druhy provozních nákladů. Nejvýraznější hodnoty vývoje jsou zaznamenány u podílu výkonové spotřeby na tržbách, která představuje spotřebu materiálu, energie a náklady spojené s výkonem služeb a podíl osobních nákladů na tržbách, v rámci kterých převažují náklady mzdové.

Aby bylo možné zjistit, zda cizí zdroje, respektive vypůjčené peněžní prostředky, pomáhají zvyšovat rentabilitu vlastního kapitálu, je zapotřebí vyhodnotit použití cizích zdrojů. Jedním z kritérií výhodnosti použití cizích zdrojů je tzv. ziskový účinek finanční páky. Ziskový účinek finanční páky je vyjádřen součinem úrokové redukce a finanční páky (viz vzorec 2.8). Jestliže je výsledná hodnota multiplikátoru větší než jedna, pak platí, že růst zadluženosti má kladný vliv na ukazatel rentability vlastního kapitálu, a tudíž přispívá k jeho růstu. Vývoj ukazatele ziskového účinku finanční páky včetně ukazatelů, kterými je tvořen, je znázorněn v následující Tab. 4.15.

Tab. 4.15 Ziskový účinek finanční páky

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Úroková redukce (EBT/EBIT)	0,866	0,968	0,990	0,990	0,909	1,060
Finanční páka (A/VK)	7,766	4,379	2,180	1,975	2,724	3,182
Ziskový účinek finanční páky	6,723	4,238	2,159	1,956	2,476	3,374

Výsledné hodnoty ziskového účinku finanční páky po celou dobu analyzovaného období přesahují hodnotu 1, z čehož tedy plyne, že růst zadluženosti vede k růstu ukazatele rentability vlastního kapitálu. Úroková redukce se vyvíjí takřka rovnoměrně. Především růst či pokles ukazatele finanční páky determinuje vývoj ziskového účinku finanční páky. Nejnižších hodnot je dosaženo v období 2009 – 2011 včetně.

Analýza odchylek spočívá ve vyčíslení vlivu výše uvedených vysvětlujících ukazatelů. Pořadí vysvětlujících ukazatelů dle velikosti jejich vlivu na změnu vrcholového ukazatele dle jednotlivých úrovní vyobrazují Tab. 4.16, 4.17, 4.18, 4.19, 4.20. Podrobné výpočty jsou umístěny v příloze č. 9.

Tab. 4.16 Velikost a pořadí vlivu vysvětlujících ukazatelů 1. úrovně na změnu ROE

Ukazatel	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí
Δ ROE	44,546		-15,853		-30,648		-11,497		-31,112	
EAT/T	72,803	1.	25,111	3.	-23,356	1.	-15,010	1.	-30,117	1.
T/A	0,925	2.	-0,220	2.	-4,110	2.	-0,753	2.	0,250	3.
A/VK	-29,182	3.	-40,744	1.	-3,182	3.	4,267	3.	-1,245	2.

V roce 2008 se ukazatel ROE zvýšil o 44,5 procentních bodů oproti roku předchozímu. Nejvýraznější pozitivní vliv na tuto změnu má ukazatel rentability tržeb. Druhé pořadí z hlediska pozitivního vlivu na změnu ROE připadá na ukazatel obratu aktiv. Třetí pořadí je přiřazeno ukazateli finanční páky, který ovlivňuje změnu ROE negativně.

V roce 2009 došlo k meziročnímu poklesu ROE o 15,85 procentních bodů. Nejvýraznější negativní vliv představuje ukazatel finanční páky, který se snížil o 40,7 % a z hlediska pořadí vlivu tak zaujímá 1. pozici. Pozitivní vliv na změnu ROE a zároveň třetí pořadí je připsáno rentabilitě tržeb, která tak jako jediná ovlivňuje kladně ukazatel rentability vlastního kapitálu.

Rok 2010 se vyznačuje opětovným poklesem ROE o 30,6 procentních bodů. Všechny vysvětlující ukazatele ovlivňují změnu vrcholového ukazatele negativně, avšak nejvýrazněji právě rentabilita tržeb. Následně obrat aktiv spolu s finanční pákou, jejichž vliv je o poznání nižší.

V roce 2011 se klíčový ukazatel ROE snížil o 11,5 procentních bodů. Nejvýrazněji na tuto změnu působí v negativním slova smyslu rentabilita tržeb, které je přiřazeno 1. pořadí. Ukazatel finanční páky zaujímá 3. pořadí, neboť tento vliv jako jediný působí na změnu vrcholového ukazatele pozitivně.

Rok 2012 se vyznačuje poklesem ukazatele ROE o dalších 31 procentních bodů oproti roku 2011. Je dosaženo konečné záporné hodnoty ukazatele ROE ve výši -24,59 %. Nejvýraznější, pochopitelně negativní vliv na tuto změnu, má opakovaně ukazatel rentability tržeb s prvním pořadím vlivu, poté finanční páka, i když mnohonásobně nižší. Pozitivní vliv zaznamenává obrat aktiv, který tak zaujímá třetí pořadí jako jediný pozitivně působící ukazatel.

Tab. 4.17 Velikost a pořadí vlivu vysvětlujících ukazatelů 2. úrovně na změnu ROE

Ukazatel	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí	Vliv na Δ ROE	Pořadí
EAT/T	72,803		25,111		-23,356		-15,010		-30,117	
EAT/EBT	2,085	3.	0,451	3.	1,270	3.	0,086	3.	-1,068	2.
EBT/EBIT	5,558	2.	1,394	2.	-0,004	2.	-1,113	2.	-0,947	3.
EBIT/T	65,160	1.	23,266	1.	-24,622	1.	-13,983	1.	-28,102	1.
T/A	0,925		-0,220		-4,110		-0,753		2,500	
T/zásoby	27,639	1.	-3,7362	2.	-32,873	1.	1,361	3.	-4,093	3.
Zásoby/OA	-25,776	3.	7,252	3.	29,617	3.	-2,820	1.	3,313	1.
OA/A	-0,938	2.	-3,7363	1.	-0,854	2.	0,706	2.	1,030	2.
A/VK	-29,182		-40,743		-3,181		4,267		-1,245	
A/T	-0,980	3.	0,221	3.	4,149	3.	0,777	2.	-0,251	2.
T/SA	-6,952	2.	-24,565	1.	-7,722	1.	3,100	1.	4,653	3.
SA/VK	-21,250	1.	-16,399	2.	0,392	2.	0,390	3.	-5,648	1.

V rámci druhé úrovně analýzy odchylek ukazatele čisté rentability tržeb dochází k následujícímu. Mezi roky 2007 – 2008 a 2008 – 2009 je pořadí vlivů totožné. Vlivy všech vysvětlujících ukazatelů ziskové marže jsou v tomto období pozitivní, přičemž nejvýraznější kladný vliv je zaznamenán u ukazatele provozní rentability tržeb. V mezidobí 2009 – 2010 a 2010 – 2011 se provozní rentabilita tržeb naopak projevuje negativně, ale zaujímá rovněž 1. pořadí s největším negativním vlivem. V období 2011 – 2012 jsou vlivy dílčích ukazatelů záporné. Nejvýraznější a zároveň největší negativní vliv je znatelný u ukazatele provozní rentability tržeb.

Ukazatel obratu aktiv nejvýrazněji ovlivňuje v celém hodnoceném období ukazatel podílu zásob na oběžných aktivech. Jedná se o odchylku střídavě pozitivní i negativní. Rychlost obratu zásob také výrazně působí na ukazatel obratu aktiv, vždy však právě opačně než ukazatel podílu zásob na oběžných aktivech. Výjimkou je pouze období 2008 – 2009, kdy ukazatel rychlosti obratu zásob zaujímá 2. pořadí, které značí nejmenší negativní vliv.

Podílu aktiv na tržbách, kterému náleží většinou 3. pořadí, jednoznačně nejlépe, respektive nejméně negativně ovlivňuje ukazatel finanční páky. Nejvýrazněji však působí obrat stálých aktiv, který nejčteněji zaujímá 1. či 3. pořadí, konkrétně ve všech meziročních obdobích, vyjma 2007 – 2008.

Tab. 4.18 Velikost a pořadí vlivu vysvětlujících ukazatelů 3. úrovně na změnu ROS

Ukazatel	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Vliv na Δ ROS	Pořadí	Vliv na Δ ROS	Pořadí	Vliv na Δ ROS	Pořadí	Vliv na Δ ROS	Pořadí	Vliv na Δ ROS	Pořadí
EBIT/T	65,160		23,266		-24,622		-13,983		-28,102	
EBIT/Ná _{pr.}	67,766	1.	25,388	1.	-26,595	1.	-14,492	1.	-27,880	1.
Ná _{pr.} /Ná _{cel.}	-0,358	2.	-0,523	2.	0,414	2.	0,093	2.	-0,003	3.
Ná _{cel.} /T	-2,248	3.	-1,598	3.	1,558	3.	0,417	3.	-0,219	2.

Analýza odchylek v rámci třetí úrovně obsahuje kvantifikaci vlivu dílčích ukazatelů na provozní rentabilitu tržeb. Pořadí vlivů je v prvních čtyřech analyzovaných meziročních obdobích shodné. Vždy nejvýrazněji ovlivňuje provozní rentabilitu tržeb rentabilita provozních nákladů. Mezi roky 2007 – 2008 a 2008 – 2009 se jedná o největší pozitivní vliv. Druhé pořadí zaujímá podíl provozních nákladů na celkových nákladech, avšak ukazatel provozní rentability tržeb ovlivnil již negativně. Ukazatel nákladovosti tržeb má třetí pořadí, tudíž nejvíce ovlivňuje změnu provozní rentability tržeb v negativním slova smyslu.

V období 2009 – 2010 a 2010 – 2011 má největší vliv, naopak pozitivní, na změnu ukazatele provozní rentability tržeb ukazatel nákladovosti tržeb. 2. pořadí a zároveň také kladný, i když o poznání menší vliv, je zaznamenán u ukazatele, představující podíl provozních nákladů na celkových nákladech. Jediný a rovněž největší negativní vliv na změnu provozní rentability tržeb, má ukazatel rentability provozních nákladů.

Mezi roky 2011 – 2012 je pořadí vlivů vysvětlujících ukazatelů následující. Jelikož se jedná o vlivy záporné, tak pořadí první je zaznamenáno u ukazatele rentability provozních nákladů, neboť tento ovlivňuje provozní rentabilitu tržeb nejvíce negativně. 2. pořadí zaujímá nákladovost tržeb, jejíž hodnota je větší, než hodnota podílu provozních nákladů na celkových nákladech. Nejmenší negativní vliv, téměř až zanedbatelný a tedy 3. v pořadí, připadá ukazateli, vyjadřujícího podíl provozních nákladů na celkových nákladech.

Tab. 4.19 Velikost a pořadí vlivu vysvětlujících ukazatelů 4. úrovně na změnu nákladovosti tržeb

Ukazatel	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí
$N_{\text{á celk.}}/T$	-2,248		-1,598		1,558		0,417		-0,220	
$N_{\text{á pr.}}/T$	-2,566	1.	-2,072	1.	1,931	1.	0,504	1.	-0,221	1.
$N_{\text{á fin.}}/T$	-0,229	2.	0,068	2.	0,050	2.	-0,015	2.	-0,010	2.
$\text{Daň}/T$	0,547	3.	0,405	3.	-0,423	3.	-0,072	3.	0,011	3.

Ve čtvrté úrovni analýzy odchylek dochází k rozkladu nákladovosti tržeb. Kvantifikace vlivu vysvětlujících ukazatelů 4. úrovně má následující pořadí. V celém hodnoceném období je pořadí vlivu na změnu nákladovosti tržeb shodné. První pořadí zaujímá vždy ukazatel provozní nákladovosti tržeb. V období 2009 – 2010 a 2010 – 2011 se jedná o vliv pozitivní, neboť vliv nákladovosti tržeb je meziročně rovněž pozitivní. Druhé pořadí náleží v analyzovaném období ukazateli finanční nákladovosti tržeb, jehož vliv je ve většině meziročních období negativní. Třetí pozice náleží ukazateli, vyjadřující daňovou nákladovost tržeb, respektive podíl daně z příjmu na tržbách, který naopak působí převážně pozitivně.

Tab. 4.20 Velikost a pořadí vlivu vysvětlujících ukazatelů 5. úrovně na změnu provozní nákladovosti tržeb

Ukazatel	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí	Vliv na $\Delta N_{\text{á}}/T$	Pořadí
$N_{\text{á prov.}}/T$	-2,566		-2,072		1,931		0,504		-0,221	
$N_{\text{á výk.sp.}}/T$	-0,863	2.	-6,474	1.	-1,440	7.	1,481	1.	-0,049	3.
$N_{\text{á osobní}}/T$	0,912	7.	4,633	7.	3,620	1.	-0,901	7.	-0,107	1.
$N_{\text{á daně a popl.}}/T$	-0,110	4.	0,009	3.	0,007	3.	-0,0003	3.	0,0003	5.
$N_{\text{á odpisy}}/T$	-0,132	3.	0,214	5.	0,107	2.	-0,051	6.	-0,058	2.
$N_{\text{á zc}}/T$	-2,590	1.	-1,232	2.	-0,032	5.	-0,024	5.	0,002	6.
$N_{\text{á rez. a OP}}/T$	-0,065	5.	0,704	6.	-0,333	6.	-0,018	4.	-0,016	4.
$N_{\text{á ostatní}}/T$	0,281	6.	0,074	4.	0,002	4.	0,017	2.	0,008	7.

Analýza odchylek v rámci páté úrovně je zaměřena na vyčíslení vlivu vysvětlujících ukazatelů na provozní nákladovost tržeb. V období 2007 – 2008 působí nejpozitivněji na změnu provozní nákladovosti tržeb ukazatel podílu osobních nákladů na tržbách, který tak zaujímá 7. pořadí. Naproti tomu největší negativní vliv je zaznamenán u ukazatele, vyjadřující podíl nákladů na zůstatkovou cenu prodaného DM a materiálu na tržbách, jež má 1. pořadí.

Mezi roky 2008 – 2009 a 2009 – 2010 nejvýrazněji působí opětovně ukazatel podílu osobních nákladů na tržbách a dále podíl nákladů na výkonovou spotřebu na tržbách. Rozdíl spočívá v jejich opačném pořadí, ovšem pozitivita a negativita zůstává zachována.

Období 2010 – 2011 se vyznačuje tím, že mezi ukazatele, které nejvýrazněji ovlivňují změnu provozní nákladovosti tržeb, patří opět podíl nákladů na výkonovou spotřebu na tržbách, který tentokrát zaujímá 1. pořadí, tudíž největší pozitivní vliv, a podíl nákladů osobních na tržbách, jemuž náleží pořadí 7., značící největší negativní vliv.

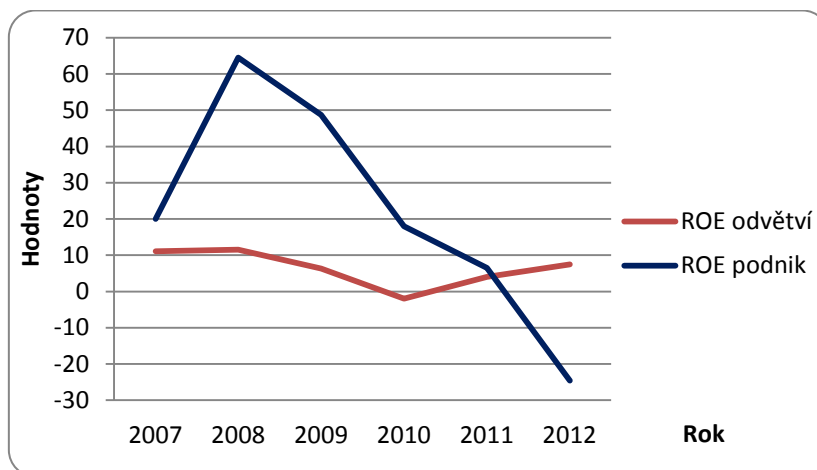
Mezi roky 2011 – 2012 se projevuje nejpozitivněji ukazatel podílu ostatních provozních nákladů na tržbách, tudíž zaujal sedmé pořadí. Naopak největším záporným vlivem na změnu ukazatele provozní nákladovosti tržeb působí rovněž ukazatel, vyjadřující podíl osobních nákladů na tržbách, kterému je tak přiřazeno první pořadí.

4.8 Srovnání s odvětvím

Tato část bakalářské práce je zaměřena na srovnání podniku s odvětvím. Vybraný podnik se nezabývá striktně těmi činnostmi, které lze zařadit pouze do jednoho odvětví, nýbrž má širokospektrální předmět činností. Však nejvíce zastoupenou činností z hlediska náplně práce zaměstnanců je provádění služeb specializované na elektrické instalace, konkrétně příkladně instalace základních elektrických sítí v budovách a stavbách, elektroinstalace systémů nouzové dodávky elektrické energie, instalace požárně bezpečnostních systémů, elektroinstalace telekomunikačního vedení aj. včetně příslušných revizí a oprav. Veškeré činnosti, spadající do sekce elektrické instalace, jsou dle klasifikace CZ-NACE řazeny do skupiny F - stavebnictví. Dle detailnějšího třízení jsou k nalezení v podskupině s číslem 43, která se nazývá „Specializované stavební práce“, přičemž konkrétně „Elektroinstalační práce“ se vyskytují pod číslem 43.2.

Na základě využití dat z finančních analýz mezi roky 2007 – 2012 Ministerstva průmyslu a obchodu je provedeno srovnání vybraných ukazatelů rentability firmy TRIMR s. r. o. s odvětvím. Mezi srovnávané ukazatele rentability patří ukazatel rentability vlastního kapitálu, rentability aktiv a rentability tržeb.

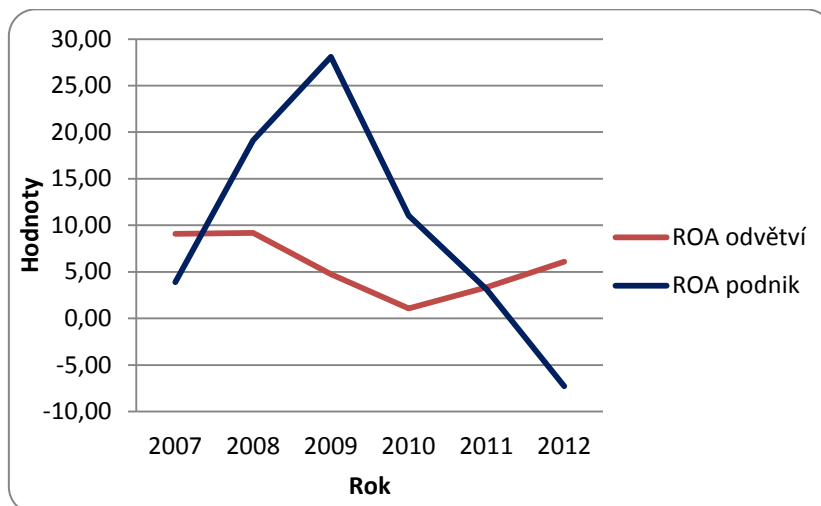
Graf 4.7 Vývoj ukazatele ROE podniku a odvětví v letech 2007-2012 (v %)

Z Grafu 4.7 je zřejmé, že ukazatel rentability vlastního kapitálu se nachází, až na rok 2012, nad odvětvovým průměrem. Postupné dokončování rozpracovaných významných zakázek zapříčiňuje růst zisku mezi roky 2007 – 2009. Od roku 2010 včetně nastává složitější situace v získávání nových zakázek, což zapříčiňuje pokles objemu tržeb, doprovázený snížením ziskovosti. Cílem podniku se tak stalo zajistit dostatečnou zakázkovou náplň pro vlastní výrobní činnost při dosažení kladného výsledku hospodaření. Rok 2012

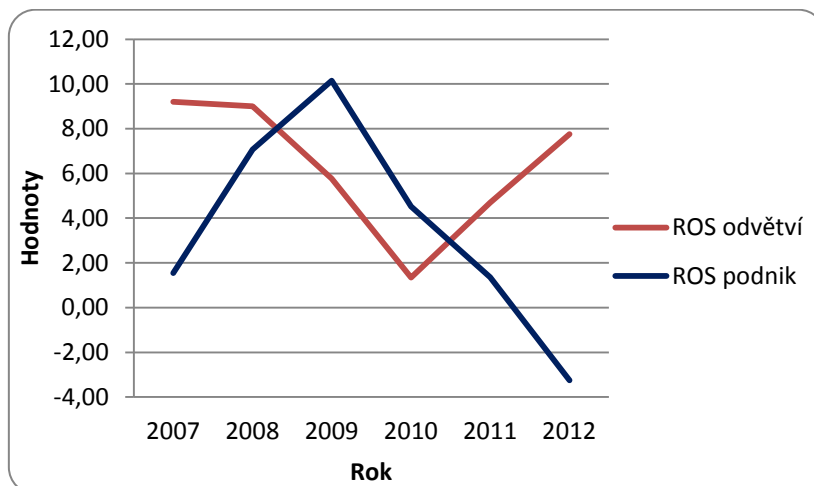
se vyznačuje hlubokým propadem rentability vlastního kapitálu do záporných hodnot oproti odvětvovému průměru. Podnikatelské prostředí je charakterizováno poklesem zájmu investorů, zvláště pak ve stavebnictví.

Graf 4.8 Vývoj ukazatele ROA podniku a odvětví v letech 2007-2012 (v %)

Z Grafu 4.8 je zřejmé, že rentabilita aktiv se nachází nad průměrnými hodnotami v období 2008 – 2010. Mezi těmito roky byl zisk před úroky a zdaněním společnosti TRIMR s. r. o. na nejvyšší úrovni. Vysoce nadprůměrným hodnotám ve srovnání s odvětvím přispělo snížení aktiv, konkrétně krátkodobých pohledávek a zásob, které byly spotřebovávány v návaznosti na předzásobení se, k němuž došlo v roce 2007. V roce 2011 se ukazatel rentability aktiv dostal těsně pod úroveň odvětví v důsledku nárůstu celkových aktiv a poklesu zisku před úroky a zdaněním, což zapříčinilo především výrazné zvýšení položky výkonové spotřeby, u které byl zaznamenán největší meziroční vzrůst oproti předešlému roku. Rok 2012 jak již bylo zmíněno, se vyznačuje ztrátovostí, tedy rentabilita aktiv se nachází opět v záporné hodnotě.

Graf 4.9 Vývoj ukazatele ROS podniku a odvětví v letech 2007-2012 (v %)

Při odvětvovém srovnávání rentability tržeb je použit zisk před úroky a zdaněním, ovšem tržby ve jmenovateli představují pouze pravidelně opakující se tržby, tedy tržby za prodej vlastních výrobků a služeb. Z Grafu 4.9 vyplývá, že podnik překročil odvětvový průměr pouze v letech 2009 a 2010. Rok 2009 se vyznačoval nejvyšším ziskem před úroky a zdaněním, kterého bylo dosaženo vlivem úspory nákladů, proto bylo v témže roce dosaženo zároveň nejvyšší hodnoty rentability pravidelně se opakujících tržeb ve srovnání s odvětvím. Následující vývoj rentability tržeb podniku nekoresponduje s vývojem rentability tržeb odvětví. Příčinou je klesající zisk před úroky a zdaněním, dosahující v roce 2012 záporné úrovně v důsledku poklesu objemu zakázek, a s tím související nízká úroveň tržeb.

5 Závěr

Smyslem finanční analýzy je zhodnocení finanční situace daného podniku, na základě kterého podnik činí svá rozhodnutí. Finanční analýza se zabývá zejména investiční a finanční činností, přičemž zkoumá, jací činitelé, respektive které ukazatele ovlivňují vývoj finanční situace.

Cílem bakalářské práce bylo zhodnocení finanční výkonnosti podniku TRIMR s. r. o. za období 2007 – 2012 prostřednictvím ukazatelů rentability včetně pyramidového rozkladu rentability vlastního kapitálu, jež slouží k posouzení vlivu dílčích položek na tento ukazatel.

V teoreticko-metodologické části práce, konkrétně ve druhé kapitole, byly vymezeny zdroje informací, prostřednictvím kterých dochází ke zpracování finanční analýzy. Dále byly definovány subjekty, které jsou zainteresovány na finanční situaci podniku, způsoby srovnání výsledků finančních analýz, konkrétní metody finanční analýzy, poměrové ukazatele rentability, pyramidový rozklad rentability vlastního kapitálu, jež umožňuje vyčíslení vlivu vysvětlujících ukazatelů na ukazatel vrcholový.

V prakticko-aplikační části práce, počínaje třetí kapitolou, byla nejprve představena společnost TRIMR s. r. o., která je zastoupena ve skupině středních podnikatelských subjektů a v rámci Moravskoslezského kraje patří mezi velmi prosperující podniky v oboru elektromontážních prací. Dále byla provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy a výkazu zisku a ztráty. V následující čtvrté kapitole byly interpretovány výpočty jednotlivých ukazatelů rentability, dále pyramidový rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu, jež byl zkonstruován do pěti úrovní, následovala kvantifikace vlivu vysvětlujících ukazatelů na klíčový ukazatel, jež byla provedena metodou funkcionální u multiplikativní vazby. Na závěr praktické části práce bylo také připojeno srovnání vybraných ukazatelů rentability s odvětvím.

Na základě provedení horizontální a vertikální analýzy rozvahy bylo zjištěno, že převažující podíl tvořil v rámci aktiv vždy oběžný majetek. Nejvýraznější meziroční změny byly zaznamenány u krátkodobých pohledávek z obchodních vztahů, které tedy vyplývají z dodávky vlastních výrobků a služeb, a také u krátkodobého finančního majetku, konkrétně v položce účty v bankách. V rámci pasiv převažoval podíl cizích zdrojů, až na jediný rok, jímž byl rok 2010, kdy poměr mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji byl takřka vyvážený. Nejzřetelnějšími meziročními výkyvy se vyznačovaly položky krátkodobé závazky

z obchodních vztahů, výsledek hospodaření minulých let v podobě nerozděleného zisku a výsledek hospodaření běžného účetního období.

Horizontální a vertikální analýzou výkazu zisku a ztráty bylo zjištěno, že na celkových výnosech se nejvíce v celém hodnoceném období podílely výkony, tedy tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb. Na celkových nákladech se nejvýrazněji podílela výkonová spotřeba zahrnující spotřebu materiálu, energie a služby. Nejvýraznější meziroční absolutní změna byla zaznamenána rovněž u položek výkony a výkonová spotřeba.

Z hlediska hodnocení ukazatelů rentability lze tvrdit, že za nejlépe prosperující roky bylo možné označit roky 2008 a 2009, kdy hodnoty veškerých ukazatelů rentability dosahovaly své největší úrovně. Souhrnně lze konstatovat, že rentabilita nedosahovala uspokojivých výsledků, zejména pak rentabilita tržeb a rentabilita nákladů. Ve srovnání s odvětvím vykazoval nadprůměrných hodnot v celém hodnoceném období, vyjma ztrátového roku 2012, pouze ukazatel rentability vlastního kapitálu. Rentabilita aktiv a rentabilita tržeb, jež byly také předmětem srovnání s odvětvím, se projevíly převážně jako podprůměrné.

V období 2007 – 2009 byl u všech ukazatelů rentability zaznamenán rostoucí vývoj, vyjma rentability vlastního kapitálu a rentability dlouhodobých zdrojů, u kterých došlo k meziročnímu vzrůstu pouze mezi roky 2007 – 2008. Tento pozitivní směr vývoje ovlivnil vygenerovaný výsledek hospodaření, jehož růst zapříčinila především úspora provozních nákladů, konkrétně úspora nákladů na úseku dopravy, spotřeby energie, režijních a správních činností. V důsledku odlišné skladby zakázek rovněž klesla také spotřeba materiálu, korespondující na druhou stranu s poklesem tržeb. Zvýšila se také produktivita práce, související s vyšším využitím subdodávek, které jsou nákladem v položce „služby“, představující monitorování objektů, služby na zakázku od tuzemských i zahraničních dodavatelů, zahrnující elektropráce silnoproudu či slaboproudu, přičemž tito dodavatelé jsou firmou najímáni na výpomoc ve chvíli, kdy vlastní zaměstnanci jsou zaneprázdněni v důsledku většího objemu zakázek. K příznivému vývoji výsledku hospodaření přispěl také odprodej skladovací haly včetně pozemku, uskutečněný v roce 2007.

Od roku 2010 postupně poklesl zájem ze strany investorů. Ubývalo počtu zakázek, tím tedy zásoby práce, doprovázené snižováním cen ve výběrových řízeních. Tyto jevy zapříčinily pochopitelně pokles tržeb na takovou úroveň, která vedla až ke vzniku ztráty v posledním hodnoceném roce. Tato ztráta byla prohloubena také z důvodu investování do rozvoje společnosti, konkrétně na spolufinancování IT programu, který má jakožto nástroj pomoci eliminovat neschopnost stávajících IT nástrojů pružně reagovat na konkurenční trh.

Z těchto uvedených důvodů měly hodnoty všech ukazatelů rentability degresivní charakter, jež docílily v roce 2012 záporných hodnot.

Na základě analýzy odchylek, která byla provedena metodou funkcionální, bylo zjištěno, že nejvýraznější vliv - ať již pozitivní či negativní - na vrcholový ukazatel rentability vlastního kapitálu měla vždy zejména rentabilita tržeb, ale také ukazatel finanční páky.

Pro společnost TRIMR s. r. o. je klíčová snaha vygenerovat kladný výsledek hospodaření. Uvedeného je možné dosáhnout zejména snížením provozních nákladů, souvisejících s dodávkami materiálu. Dalším aspektem, který by podnik mohl využít ve svůj prospěch, je nabídka co největšího portfolia činností v rámci realizace zakázek, příkladně poskytování servisní činnosti. Pro zlepšení efektivity práce se nabízí návrh v podobě hmotné zainteresovanosti pracovníků, kteří se podíleli na významné zakázce. Vzhledem k postavení firmy TRIMR s. r. o. jakožto důležitého obchodního partnera, který se vyznačuje vysokou kvalitou poskytovaných služeb a nabízených výrobků, je důležité, aby zvažil do budoucna také cenovou politiku v rámci výběrových řízení. Dále má podnik vázáno značné množství peněžních prostředků v krátkodobých pohledávkách, tudíž by se mohl zaměřit na včasné úhrady od odběratelů, případně zvážit výši sankce za platební prodlení. V neposlední řadě je rovněž důležité rozšiřovat působnost vyhledáváním nových investorů.

Seznam použité literatury

- [1] DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. upr. vyd. Praha: Ekopress, 2010. 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.
- [2] GRÜNWALD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [3] KISLINGEROVÁ, Eva a kol. *Manažerské finance*. 3.vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- [4] KISLINGEROVÁ, Eva a Jiří HNILICA. *Finanční analýza krok za krokem*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 978-80-7179-713-5.
- [5] KNÁPKOVÁ, A., D. PAVELKOVÁ a K. ŠTEKER. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [6] PETŘÍK, Tomáš. *Ekonomické a finanční řízení firmy*. 2. rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s. 2009. 736 s. ISBN 978-80-247-3024-0.
- [7] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2011. 144 s. ISBN 978-80-247-3916-8.
- [8] SEDLÁČEK, Jaroslav. *Finanční analýza podniku*. 2. aktualiz. vyd. Brno: Computer Press, a. s. 2011. 152 s. ISBN 978-80-251-3386-6.

Internetové zdroje

- [9] TRIMR, s. r. o., *TRIMR, s. r. o.* [online]. [1. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.trimr.cz/index.html>
- [10] MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY. *Sbírka listin: TRIMR, s. r. o.* [online]. [18. 10. 2013]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl?subjektId=isor%3a800007449&klic=0wd92z>
- [11] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČESKÉ REPUBLIKY. *Finanční analýzy podnikové sféry průmyslu a stavebnictví*. [online]. [5. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/cz/ministr-a-ministerstvo/analyticke-materialy/#category238>
- [12] CZ-NACE, *Klasifikace ekonomických činností*. [online]. [5. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.nace.cz/sekce-f-stavebnictvi/432/elektroinstalacni-instalaterske-a-ostatni-stavebn/4321-elektricke-instalace.html>

Seznam zkratek

A	aktiva
ab.	absolutní
apod.	a podobně
BČ	běžná činnost
CZ	cizí zdroje
dl.	dlouhodobý
DM	dlouhodobý majetek
EAT	zisk po zdanění
EBIT	zisk před zdaněním a úroky
EBT	zisk před zdaněním
fin.	finanční
Kč	korun českých
kr.	krátkodobý
M	materiál
N (Ná)	náklady
např.	například
OA	oběžná aktiva
odp.	odpisy
opr. pol.	opravné položky
os.	osobní
ost.	ostatní
popl.	poplatky
prov.	provozní
rel.	relativní
RCN	rentabilita celkových nákladů
ROA	rentabilita aktiv
ROCE	rentabilita dlouhodobých zdrojů
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
RN	rentabilita nákladů
RPN	rentabilita provozních nákladů
SA	stálá aktiva

s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SZ	sociální zabezpečení
t	sazba daně z příjmu
T	tržby
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
U_t	hodnota dílčího ukazatele
vč.	včetně
VH	výsledek hospodaření
VK	vlastní kapitál
výk. spot.	výkonová spotřeba
ZC	zůstatková cena
ZP	zdravotní pojištění
ZÚFP	ziskový účinek finanční páky
Δ	změna

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě 9. května 2014

Eva Haftová

Seznam příloh

Příloha č. 1	Rozvaha – aktiva společnosti TRIMR, s. r. o. za období 2007-2012
Příloha č. 2	Rozvaha – pasiva společnosti TRIMR, s. r. o. za období 2007-2012
Příloha č. 3	Výkaz zisku a ztráty společnosti TRIMR, s. r. o. za období 2007-2012
Příloha č. 4	Horizontální analýza rozvahy
Příloha č. 5	Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty
Příloha č. 6	Vertikální analýza rozvahy
Příloha č. 7	Vertikální analýza výkazu zisku a ztráty
Příloha č. 8	Vstupní data pro výpočet rentability nákladů
Příloha č. 9	Analýza odchylek metodou funkcionální – dílčí výpočty

Příloha č. 1

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	64 077	58 040	43 555	33 723	42 765	38 822
Dlouhodobý majetek	5 797	6 126	6 983	6 042	5 720	8 679
Hmotný majetek	5 728	6 126	6 983	6 042	5 720	6 408
Pozemky	1 502	1 502	1 502	1 502	1 502	1 502
Stavby	3 175	2 912	3 225	2 959	2 739	2 495
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	1 051	1 712	2 256	1 564	1 479	2 411
Poskytnuté zálohy na DHM	0	0	0	17	0	0
Nehmotný majetek	69	0	0	0	0	2 271
Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	0	0	0	0	0	0
Software	69	0	0	0	0	2 271
Oběžná aktiva	58 177	51 737	36 462	27 575	36 923	29 796
Zásoby	6 502	3 492	2 780	4 732	5 097	2 816
Materiál	3 877	3 492	2 780	4 732	5 097	2 816
Nedokončená výroba a polotovary	2 625	0	0	0	0	0
Poskytnuté zálohy na zásoby	0	0	0	0	0	0
Pohledávky dlouhodobé	4 735	6 877	3 023	1 531	1 520	2 657
Pohledávky z obchodních vztahů	4 735	6 877	3 023	1 531	1 470	2 607
Dlouhodobé poskytnuté zálohy	0	0	0	0	50	50
Pohledávky krátkodobé	39 890	38 444	15 868	15 155	27 869	19 461
Pohledávky z obchodních vztahů	39 425	37 879	15 531	13 829	21 224	12 622
Stát - daňové pohledávky	4	6	1	1 087	960	1 004
Krátkodobé poskytnuté zálohy	461	505	297	225	231	235
Dohadné účty aktivní	0	30	0	0	0	0
Jiné pohledávky	0	24	39	14	5 454	5 600
Krátkodobý finanční majetek	7 050	2 924	14 791	6 157	2 437	4 862
Peníze	40	184	20	35	24	35
Účty v bankách	7 010	2 740	14 771	6 122	2 413	4 827
Časové rozlišení	103	177	110	106	122	347
Náklady příštích období	103	36	86	106	49	90
Příjmy příštích období	0	141	24	0	73	257

Příloha č. 2

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pasiva celkem	64 077	58 040	43 555	33 723	42 765	38 822
Vlastní kapitál	8 251	13 255	19 977	17 077	15 701	12 200
Základní kapitál	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Základní kapitál	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Kapitálové fondy	8	8	8	8	8	8
Ostatní kapitálové fondy	8	8	8	8	8	8
Rezervní fondy, nedělitelný fond, fondy ze zisku	100	100	100	100	100	100
Zákonný rezervní fondy/Nedělitelný fond	100	100	100	100	100	100
Výsledek hospodaření minulých let	5 495	3 595	9 147	12 892	13 569	14 092
Nerozdělený zisk minulých let	5 495	3 595	9 147	12 892	13 569	14 092
Výsledek hospodaření běžného účetního období	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
Cizí zdroje	55 407	44 555	23 574	16 556	27 019	25 084
Dlouhodobé závazky	4 227	725	546	568	472	268
Závazky z obchodních vztahů	464	476	492	568	452	248
Závazky ke společníkům, členům družstva	3 042	0	0	0	0	0
Jiné závazky	721	249	54	0	20	20
Krátkodobé závazky	48 180	40 830	23 028	15 988	26 547	18 116
Závazky z obchodních vztahů	43 409	34 105	17 032	11 920	17 312	13 184
Závazky ke společníkům, členům družstva	0	573	59	0	595	466
Závazky k zaměstnancům	1 470	1 565	1 681	1 607	1 446	1 448
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdrav. pojištění	913	958	952	926	852	772
Stát - daňové závazky a dotace	1 054	2 636	2 878	1 217	6 155	2 045
Krátkodobé přijaté zálohy	19	19	0	0	0	0
Dohadné účty pasivní	284	311	226	264	187	201
Jiné závazky	1 031	663	200	54	0	0
Bankovní úvěry a výpomoci	3 000	3 000	0	0	0	6 700
Krátkodobé bankovní úvěry	3 000	3 000	0	0	0	3 000
Krátkodobé finanční výpomoci	0	0	0	0	0	3 700
Časové rozlišení	419	230	4	90	45	1 538
Výdaje příštích období	419	230	4	90	45	1 538

Příloha č. 3

v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výkony	160 820	157 142	120 611	82 370	98 788	86 921
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	158 195	159 767	120 611	82 370	98 788	86 921
Změna stavu zásob vlastní činnosti	2 625	-2 625	0	0	0	0
Výkonová spotřeba	124 800	112 487	71 897	45 479	65 476	58 521
Spotřeba materiálu a energie	76 278	77 051	40 059	27 546	43 645	40 877
Služby	48 522	35 436	31 838	17 933	21 831	17 644
Přidaná hodnota	36 020	44 655	48 714	36 891	33 312	28 400
Osobní náklady	33 615	33 903	34 082	31 992	31 535	29 540
Mzdové náklady	24 677	24 641	24 859	23 178	22 958	21 668
Náklady na SZ a ZP	8 607	8 606	8 268	7 862	7 759	7 238
Sociální náklady	331	656	955	952	818	634
Daně a poplatky	427	48	53	52	60	48
Odpisy DHM a DNM	1 713	1 166	1 275	1 128	965	1 805
Tržby z prodeje DM a materiálu	15 419	5 547	1 024	478	317	436
Tržby z prodeje DM	12 199	347	138	0	97	280
Tržby z prodeje materiálu	3 220	5 200	886	478	220	156
Zůstatková cena prodaného DM a materiálu	13 127	3 962	640	358	248	193
Zůstatková cena prodaného DM	10 274	0	0	0	0	0
Prodaný materiál	2 853	3 962	640	358	248	193
Změna stavu rezerv a opravných položek	17	-189	1 185	0	-131	146
Ostatní provozní výnosy	1 371	1 228	1 185	994	1 698	1 207
Ostatní provozní náklady	94	971	865	594	834	612
Provozní výsledek hospodaření	3 817	11 569	12 823	4 239	1 816	-2 301
Výnosové úroky	3	2	2	2	1	1
Nákladové úroky	335	356	117	36	122	171
Ostatní finanční výnosy	15	3	49	79	45	26
Ostatní finanční náklady	1 341	470	629	594	520	555
Finanční výsledek hospodaření	-1 658	-821	-695	-549	-596	-699
Daň z příjmu za běžnou činnost	511	2 196	2 406	613	196	0
Výsledek hospodaření za běžnou činnost	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
Výsledek hospodaření za účetní období	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
Výsledek hospodaření před zdaněním	2 159	10 748	12 128	3 690	1 220	-3 000

Příloha č. 4

Položka	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %
Δ										
Aktiva celkem	-6 037	-9,42	-14 485	-24,96	-9 832	-22,57	9 042	26,81	-3 943	-9,22
Dlouhodobý majetek	329	5,68	857	13,99	-941	-13,48	-322	-5,33	2 959	51,73
Hmotný majetek	398	6,95	857	13,99	-941	-13,48	-322	-5,33	688	12,03
Nehmotný majetek	-69	-100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2 271	0,00
Oběžná aktiva	-6 440	-11,07	-15 275	-29,52	-8 887	-24,37	9 348	33,90	-7 127	-19,30
Zásoby	-3 010	-46,29	-712	-20,39	1 952	70,22	365	7,71	-2 281	-44,75
Pohledávky kr.	-1 446	-3,62	-22 576	-58,72	-713	-4,49	12 714	83,89	-8 408	-30,17
Pohledávky dl.	2 142	45,24	-3 854	-56,04	-1 492	-49,35	-11	-0,72	1 137	74,80
Finanční majetek kr.	-4 126	-58,52	11 867	405,85	-8 634	-58,37	-3 720	-60,42	2 425	99,51
Časové rozlišení	74	71,84	-67	-37,85	-4	-3,64	16	15,09	225	184,43

Položka	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %
Δ										
Pasiva celkem	-6 037	-9,42	-14 485	-24,96	-9 832	-22,57	9 042	26,81	-3 943	-9,22
Vlastní kapitál	5 004	60,65	6 722	50,71	-2 900	-14,52	-1 376	-8,06	-3 501	-22,30
Základní kapitál	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Fondy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
VH minulých let	-1 900	-34,58	5 552	154,44	3 745	40,94	677	5,25	523	3,85
VH běžného období	6 904	418,93	1 170	13,68	-6 645	-68,35	-2 053	-66,72	-4 024	-392,97
Cizí zdroje	-10 852	-19,59	-20 981	-47,09	-7 018	-29,77	10 463	63,20	-1 935	-7,16
Dlouhodobé závazky	-3 502	-82,85	-179	-24,69	22	4,03	-96	-16,90	-204	-43,22
Krátkodobé závazky	-7 350	-15,26	-17 802	-43,60	-7 040	-30,57	10 559	66,04	-8 431	-31,76
Bankovní úvěry kr.	0	0,00	-3 000	-100,00	0	0,00	0	0,00	6 700	0,00
Časové rozlišení	-189	-45,11	-226	-98,26	862 150,00	-45	-50,00	1 493	3 317,78	

Příloha č. 5

Položka	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011		2011-2012	
	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %	ab. v tis.	rel. v %
Δ										
Výkony	-3 678	-2,29	-36 531	-23,25	-38 241	-31,71	16 418	19,93	-11 867	-12,01
Výkonová spotřeba	-12 313	-9,87	-40 590	-36,08	-26 418	-36,74	19 997	43,97	-6 955	-10,62
Čistý provozní přebytek	8 635	23,97	4 059	9,09	-11 823	-24,27	-3 579	-9,70	-4 912	-14,75
Osobní náklady	288	0,86	179	0,53	-2 090	-6,13	-457	-1,43	-1 995	-6,33
Daně a poplatky	-379	-88,76	5	10,42	-1	-1,89	8	15,38	-12	-20,00
Odpisy DHM a DNM	-547	-31,93	109	9,35	-147	-11,53	-163	-14,45	840	87,05
Tržby z prodeje DM a M	-9 872	-64,02	-4 523	-81,54	-546	-53,32	-161	-33,68	119	37,54
ZC prodaného DM a M	-9 165	-69,82	-3 322	-83,85	-282	-44,06	-110	-30,73	-55	-22,18
Δ stavu rezerv a opr. pol.	-206	-1 211,76	1 374	-726,98	-1 185	-100,00	-131	0	277	-211,45
Ostatní provozní výnosy	-143	-10,43	-43	-3,50	-191	-16,12	704	70,82	-491	-28,92
Ostatní provozní náklady	877	932,98	-106	-10,92	-271	-31,33	240	40,40	-222	-26,62
Provozní VH	7 752	203,09	1 254	10,84	-8 584	-66,94	-2 423	-57,16	-4 117	-226,71
Výnosové úroky	-1	-33,33	0	0,00	0	0,00	-1	-50,00	0	0,00
Nákladové úroky	21	6,27	-239	-67,13	-81	-69,23	86	238,89	49	40,16
Ostatní finanční výnosy	-12	-80,00	46	1 533,33	30	61,22	-34	-43,04	-19	-42,22
Ostatní finanční náklady	-871	-64,95	159	33,83	-35	-5,56	-74	-12,46	35	6,73
Finanční VH	837	-50,48	126	-15,35	146	-21,01	-47	8,56	-103	17,28
Daň z příjmu za BČ	1 685	329,75	210	9,56	-1 793	-74,52	-417	-68,03	-196	-100,00
VH za běžnou činnost	6 904	418,93	1 170	13,68	-6 645	-68,35	-2 053	-66,72	-4 024	-392,97
VH před zdaněním	8 589	397,82	1 380	12,84	-8 438	-69,57	-2 470	-66,94	-4 220	-345,90

Příloha č. 6

Položka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktiva celkem	100	100	100	100	100	100
Dlouhodobý majetek	9,05	10,55	16,03	17,92	13,38	22,36
Hmotný majetek	8,94	10,55	16,03	17,92	13,38	16,51
Nehmotný majetek	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	5,85
Finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Oběžná aktiva	90,79	89,14	83,71	81,77	86,34	76,75
Zásoby	10,15	6,02	6,38	14,03	11,92	7,25
Pohledávky krátkodobé	62,25	66,24	36,43	44,94	65,17	50,13
Pohledávky dlouhodobé	7,39	11,85	6,94	4,54	3,55	6,84
Finanční majetek krátkodobý	11,00	5,04	33,96	18,26	5,70	12,52
Časové rozlišení	0,16	0,30	0,25	0,31	0,29	0,89

Položka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Pasiva celkem	100	100	100	100	100	100
Vlastní kapitál	12,88	22,84	45,87	50,64	36,71	31,43
Základní kapitál	1,56	1,72	2,30	2,97	2,34	2,58
Fondy	0,17	0,19	0,25	0,32	0,25	0,28
VH minulých let	8,58	6,19	21,00	38,23	31,73	36,30
VH běžného období	2,57	14,73	22,32	9,12	2,39	-7,73
Cizí zdroje	86,47	76,77	54,12	49,09	63,18	64,61
Dlouhodobé závazky	6,60	1,25	1,25	1,68	1,10	0,69
Krátkodobé závazky	75,19	70,35	52,87	47,41	62,08	46,66
Bankovní úvěry krátkodobé	4,68	5,17	0,00	0,00	0,00	17,26
Časové rozlišení	0,65	0,40	0,01	0,27	0,11	3,96

Příloha č. 7

Položka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výnosy celkem	100	100	100	100	100	100
Výkony	90,54	95,86	98,16	98,15	97,96	98,11
Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	89,06	97,47	98,16	98,15	97,96	98,11
Změna stavu zásob vlastní činnosti	1,48	-1,60	0,00	0,00	0,00	0,00
Tržby z prodeje DM a materiálu	8,68	3,38	0,83	0,57	0,31	0,49
Tržby z prodeje DM	6,87	0,21	0,11	0,00	0,10	0,32
Tržby z prodeje materiálu	1,81	3,17	0,72	0,57	0,22	0,18
Ostatní provozní výnosy	0,77	0,75	0,96	1,18	1,68	1,36
Výnosové úroky	0,0017	0,0012	0,0016	0,0024	0,0010	0,0011
Ostatní finanční výnosy	0,0084	0,0018	0,0399	0,0941	0,0446	0,0293

Položka	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady celkem	100	100	100	100	100	100
Výkonová spotřeba	70,92	72,40	63,54	56,25	65,59	63,89
Spotřeba materiálu a energie	43,34	49,59	35,40	34,07	43,72	44,63
Služby	27,57	22,81	28,14	22,18	21,87	19,26
Osobní náklady	19,10	21,82	30,12	39,57	31,59	32,25
Mzdové náklady	14,02	15,86	21,97	28,67	23,00	23,66
Náklady na SZ a ZP	4,89	5,54	7,31	9,72	7,77	7,90
Sociální náklady	0,19	0,42	0,84	1,18	0,82	0,69
Daně a poplatky	0,24	0,03	0,05	0,06	0,06	0,05
Odpisy DHM a DNM	0,97	0,75	1,13	1,40	0,97	1,97
Zůstatková cena prodaného DM a M	7,46	2,55	0,57	0,44	0,25	0,21
Zůstatková cena prodaného DM	5,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prodaný materiál	1,62	2,55	0,57	0,44	0,25	0,21
Změna stavu rezerv a opr. pol.	0,01	-0,12	1,05	0,00	-0,13	0,16
Ostatní provozní náklady	0,05	0,62	0,76	0,73	0,84	0,67
Nákladové úroky	0,19	0,23	0,10	0,04	0,12	0,19
Ostatní finanční náklady	0,76	0,30	0,56	0,73	0,52	0,61
Daň z příjmu za běžnou činnost	0,29	1,41	2,13	0,76	0,20	0,00

Příloha č. 8

Náklady v tis.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spotřeba materiálu a energie	76 278	77 051	40 059	27 546	43 645	40 877
Služby	48 522	35 436	31 838	17 933	21 831	17 644
Mzdové náklady	24 677	24 641	24 859	23 178	22 958	21 668
Náklady na SZ a ZP	8 607	8 606	8 268	7 862	7 759	7 238
Sociální náklady	331	656	955	952	818	634
Daně a poplatky (provozní)	427	48	53	52	60	48
Odpisy DNM a DHM	1 713	1 166	1 275	1 128	965	1 805
Zůstatková cena	13 127	3 962	640	358	248	193
Změna stavu rezerv a opr. pol.	17	-189	1 185	0	-131	146
Ostatní provozní náklady	94	971	865	594	834	612
Náklady na provoz celkem	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
Nákladové úroky	335	356	117	36	122	171
Ostatní finanční náklady	1341	470	629	594	520	555
Náklady bez daně celkem	175 469	153 174	110 743	80 233	99 629	91 591
Daň z příjmů z běžné činnosti	511	2196	2406	613	196	0
Náklady celkem	175 980	155 370	113 149	80 846	99 825	91 591

Příloha č. 9

Vstupní data v tis.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EAT	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
T	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
A	64 077	58 040	43 555	33 723	42 765	38 822
VK	8 251	13 255	19 977	17 077	15 701	12 200

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ ROE v %	44,546	-15,853	-30,648	-11,497	-31,112
relativní Δ ROE	2,230	-0,246	-0,630	-0,638	-4,770

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = EAT/T$	0,0094	0,0526	0,0432	4,6215	72,8030	1.
$a_2 = T/A$	2,7504	2,8030	0,0526	0,0191	0,9251	2.
$a_3 = A/VK$	7,7660	4,3787	-3,3872	-0,4362	-29,1824	3.
$\Sigma v \%$					44,5457	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = EAT/T$	0,0526	0,0799	0,0274	0,5205	25,1106	3.
$a_2 = T/A$	2,8030	2,7927	-0,0104	-0,0037	-0,2202	2.
$a_3 = A/VK$	4,3787	2,1803	-2,1985	-0,5021	-40,7435	1.
$\Sigma v \%$					-15,8531	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = EAT/T$	0,0799	0,0371	-0,0428	-0,5353	-23,3559	1.
$a_2 = T/A$	2,7927	2,4567	-0,3360	-0,1203	-4,1100	2.
$a_3 = A/VK$	2,1803	1,9748	-0,2055	-0,0943	-3,1817	3.
$\Sigma v \%$					-30,6476	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = EAT/T$	0,0371	0,0103	-0,0268	-0,7218	-15,0100	1.
$a_2 = T/A$	2,4567	2,3174	-0,1393	-0,0567	-0,7534	2.
$a_3 = A/VK$	1,9748	2,7237	0,7490	0,3793	4,2669	3.
$\Sigma v \%$					-11,4965	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = EAT/T$	0,0103	-0,0343	-0,0447	-4,3237	-30,1165	1.
$a_2 = T/A$	2,3174	2,2502	-0,0672	-0,0290	0,2498	3.
$a_3 = A/VK$	2,7237	3,1821	0,4584	0,1683	-1,2453	2.
$\Sigma v \%$					-31,1120	

Vstupní data v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EAT	1 648	8 552	9 722	3 077	1 024	-3 000
T	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
A	64 077	58 040	43 555	33 723	42 765	38 822
VK	8 251	13 255	19 977	17 077	15 701	12 200
EBT	2 159	10 748	12 128	3 690	1 220	-3 000
EBIT	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
Zásoby	6 502	3 492	2 780	4 732	5 097	2 816
OA	58 177	51 737	36 462	27 575	36 923	29 796
SA	5 797	6 126	6 983	6 042	5 720	8 679

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ EAT/T v %	4,322	2,736	-4,279	-2,681	-4,467
relativní Δ EAT/T	4,622	0,521	-0,535	-0,722	-4,324

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EAT/EBT}$	0,7633	0,7957	0,0324	0,0424	2,0848	3.
$a_2 = \text{EBT/EBIT}$	0,8657	0,9679	0,1023	0,1181	5,5581	2.
$a_3 = \text{EBIT/T}$	0,0142	0,0683	0,0541	3,8231	65,1601	1.
Σ v %					72,8030	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EAT/EBT}$	0,7957	0,8016	0,0059	0,0075	0,4507	3.
$a_2 = \text{EBT/EBIT}$	0,9679	0,9904	0,0225	0,0233	1,3936	2.
$a_3 = \text{EBIT/T}$	0,0683	0,1007	0,0324	0,4750	23,2664	1.
Σ v %					25,1106	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EAT/EBT}$	0,8016	0,8339	0,0323	0,0402	1,2700	3.
$a_2 = \text{EBT/EBIT}$	0,9904	0,9903	-0,0001	-0,0001	-0,0035	2.
$a_3 = \text{EBIT/T}$	0,1007	0,0450	-0,0557	-0,5533	-24,6224	1.
Σ v %					-23,3559	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EAT/EBT}$	0,8339	0,8393	0,0055	0,0066	0,0857	3.
$a_2 = \text{EBT/EBIT}$	0,9903	0,9091	-0,0812	-0,0820	-1,1128	2.
$a_3 = \text{EBIT/T}$	0,0450	0,0135	-0,0314	-0,6989	-13,9829	1.
Σ v %					-15,0100	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EAT/EBT}$	0,8393	1,0000	0,1607	0,1914	-1,0676	2.
$a_2 = \text{EBT/EBIT}$	0,9091	1,0604	0,1514	0,1665	-0,9468	3.
$a_3 = \text{EBIT/T}$	0,0135	-0,0324	-0,0459	-3,3915	-28,1021	1.
Σ v %					-30,1165	

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní $\Delta T/A$ v %	5,262	-1,037	-33,595	-13,929	-6,724
relativní $\Delta T/A$	0,019	-0,004	-0,120	-0,057	-0,029

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = T/zásoby$	27,1054	46,5891	19,4837	0,7188	27,6394	1.
$a_2 = zásoby/OA$	0,1118	0,0675	-0,0443	-0,3961	-25,7761	3.
$a_3 = OA/A$	0,9079	0,8914	-0,0165	-0,0182	-0,9383	2.
$\Sigma v \%$					0,9251	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = T/zásoby$	46,5891	43,7536	-2,8355	-0,0609	-3,7362	2.
$a_2 = zásoby/OA$	0,0675	0,0762	0,0087	0,1296	7,2523	3.
$a_3 = OA/A$	0,8914	0,8371	-0,0543	-0,0609	-3,7363	1.
$\Sigma v \%$					-0,2202	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = T/zásoby$	43,7536	17,5080	-26,2456	-0,5998	-32,8733	1.
$a_2 = zásoby/OA$	0,0762	0,1716	0,0954	1,2507	29,6172	3.
$a_3 = OA/A$	0,8371	0,8177	-0,0195	-0,0232	-0,8539	2.
$\Sigma v \%$					-4,1100	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = T/zásoby$	17,5080	19,4438	1,9358	0,1106	1,3612	3.
$a_2 = zásoby/OA$	0,1716	0,1380	-0,0336	-0,1956	-2,8204	1.
$a_3 = OA/A$	0,8177	0,8634	0,0457	0,0559	0,7058	2.
$\Sigma v \%$					-0,7534	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = T/zásoby$	19,4438	31,0217	11,5779	0,5955	-4,0933	3.
$a_2 = zásoby/OA$	0,1380	0,0945	-0,0435	-0,3154	3,3129	1.
$a_3 = OA/A$	0,8634	0,7675	-0,0959	-0,1111	1,0302	2.
$\Sigma v \%$					0,2498	

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ A/VK v %	-338,724	-219,847	-20,550	74,895	45,842
relativní Δ A/VK	-0,436	-0,502	-0,094	0,379	0,168

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = A/T$	0,3636	0,3568	-0,0068	-0,0188	-0,9799	3.
$a_2 = T/SA$	30,4018	26,5571	-3,8446	-0,1265	-6,9521	2.
$a_3 = SA/VK$	0,7026	0,4622	-0,2404	-0,3422	-21,2504	1.
$\sum v \%$					-29,1824	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = A/T$	0,3568	0,3581	0,0013	0,0037	0,2213	3.
$a_2 = T/SA$	26,5571	17,4187	-9,1384	-0,3441	-24,5652	1.
$a_3 = SA/VK$	0,4622	0,3496	-0,1126	-0,2437	-16,3995	2.
$\sum v \%$					-40,7435	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = A/T$	0,3581	0,4070	0,0490	0,1367	4,1492	3.
$a_2 = T/SA$	17,4187	13,7120	-3,7067	-0,2128	-7,7224	1.
$a_3 = SA/VK$	0,3496	0,3538	0,0043	0,0122	0,3915	2.
$\sum v \%$					-3,1817	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = A/T$	0,4070	0,4315	0,0245	0,0601	0,7771	2.
$a_2 = T/SA$	13,7120	17,3260	3,6140	0,2636	3,1001	1.
$a_3 = SA/VK$	0,3538	0,3643	0,0105	0,0297	0,3896	3.
$\sum v \%$					4,2669	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = A/T$	0,4315	0,4444	0,0129	0,0299	-0,2507	2.
$a_2 = T/SA$	17,3260	10,0653	-7,2607	-0,4191	4,6534	3.
$a_3 = SA/VK$	0,3643	0,7114	0,3471	0,9527	-5,6481	1.
$\sum v \%$					-1,2453	

Vstupní data v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT	2 494	11 104	12 245	3 726	1 342	-2 829
T	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357
náklady provozní	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
náklady celkové	175 980	155 370	113 149	80 846	99 825	91 591

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ EBIT/T v %	5,410	3,242	-5,570	-3,143	-4,593
relativní Δ EBIT/T	3,823	0,475	-0,553	-0,699	-3,392

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EBIT}/\text{Náprov.}$	0,0144	0,0729	0,0585	4,0790	67,7666	1.
$a_2 = \text{NÁ prov.}/\text{NÁ celk.}$	0,9876	0,9805	-0,0070	-0,0071	-0,3586	2.
$a_3 = \text{NÁ celk.}/T$	0,9985	0,9550	-0,0435	-0,0436	-2,2479	3.
$\Sigma v \%$					65,1601	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EBIT}/\text{Náprov.}$	0,0729	0,1113	0,0384	0,5273	25,3885	1.
$a_2 = \text{NÁ prov.}/\text{NÁ celk.}$	0,9805	0,9721	-0,0084	-0,0086	-0,5234	2.
$a_3 = \text{NÁ celk.}/T$	0,9550	0,9302	-0,0248	-0,0259	-1,5987	3.
$\Sigma v \%$					23,2664	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EBIT}/\text{Náprov.}$	0,1113	0,0468	-0,0645	-0,5795	-26,5949	1.
$a_2 = \text{NÁ prov.}/\text{NÁ celk.}$	0,9721	0,9846	0,0125	0,0128	0,4144	2.
$a_3 = \text{NÁ celk.}/T$	0,9302	0,9758	0,0456	0,0490	1,5581	3.
$\Sigma v \%$					-24,6224	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EBIT}/\text{Náprov.}$	0,0468	0,0136	-0,0332	-0,7104	-14,4923	1.
$a_2 = \text{NÁ prov.}/\text{NÁ celk.}$	0,9846	0,9916	0,0070	0,0071	0,0927	2.
$a_3 = \text{NÁ celk.}/T$	0,9758	1,0073	0,0314	0,0322	0,4167	3.
$\Sigma v \%$					-13,9829	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{EBIT}/\text{Náprov.}$	0,0136	-0,0349	-0,0485	-3,5741	-27,8797	1.
$a_2 = \text{NÁ prov.}/\text{NÁ celk.}$	0,9916	0,9921	0,0005	0,0005	-0,0026	3.
$a_3 = \text{NÁ celk.}/T$	1,0073	1,0485	0,0412	0,0409	-0,2198	2.
$\Sigma v \%$					-28,1021	

Vstupní data v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady celkové	175 980	155 370	113 149	80 846	99 825	91 591
Náklady provozní	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
Náklady finanční	1 676	826	746	630	642	726
Daň z příjmu	511	2 196	2 406	613	196	0
Tržby	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ Nácelkové/T	-0,0435	-0,0248	0,0456	0,0314	0,0412
relativní Δ Nácelkové/T	-0,0436	-0,0259	0,0490	0,0322	0,0409

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁ prov./T}$	0,9861	0,9364	-0,0497	-0,0504	-2,5664	1.
$a_2 = \text{NÁ fin./T}$	0,0095	0,0051	-0,0044	-0,4661	-0,2290	2.
$a_3 = \text{Daň z příjmu/T}$	0,0029	0,0135	0,0106	3,6554	0,5475	3.
$\Sigma v \%$			-0,0435		-2,2479	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁ prov./T}$	0,9364	0,9043	-0,0321	-0,0343	-2,0722	1.
$a_2 = \text{NÁ fin./T}$	0,0051	0,0061	0,0011	0,2080	0,0681	2.
$a_3 = \text{Daň z příjmu/T}$	0,0135	0,0198	0,0063	0,4654	0,4053	3.
$\Sigma v \%$			-0,0248		-1,5987	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁ prov./T}$	0,9043	0,9608	0,0565	0,0625	1,9309	1.
$a_2 = \text{NÁ fin./T}$	0,0061	0,0076	0,0015	0,2399	0,0503	2.
$a_3 = \text{Daň z příjmu/T}$	0,0198	0,0074	-0,0124	-0,6259	-0,4230	3.
$\Sigma v \%$			0,0456		1,5581	
	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁ prov./T}$	0,9608	0,9988	0,0380	0,0395	0,5035	1.
$a_2 = \text{NÁ fin./T}$	0,0076	0,0065	-0,0011	-0,1481	-0,0149	2.
$a_3 = \text{Daň z příjmu/T}$	0,0074	0,0020	-0,0054	-0,7327	-0,0719	3.
$\Sigma v \%$			0,0314		0,4167	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁ prov./T}$	0,9988	1,0402	0,0413	0,0414	-0,2206	1.
$a_2 = \text{NÁ fin./T}$	0,0065	0,0083	0,0018	0,2829	-0,0098	2.
$a_3 = \text{Daň z příjmu/T}$	0,0020	0,0000	-0,0020	-1,0000	0,0106	3.
$\Sigma v \%$			0,0412		-0,2198	

Vstupní data v tis. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Náklady provozní	173 793	152 348	109 997	79 603	98 987	90 865
Náklady na výk. spotřebu	124 800	112 487	71 897	45 479	65 476	58 521
Náklady osobní	33 615	33 903	34 082	31 992	31 535	29 540
Náklady na daně a popl.	427	48	53	52	60	48
Náklady na odpisy DNM a DHM	1 713	1 166	1 275	1 128	965	1 805
Náklady ZC	13 127	3 962	640	358	248	193
Náklady na rezervy a opr. pol.	17	-189	1 185	0	-131	146
Náklady ostatní	94	971	865	594	834	612
Tržby	176 239	162 689	121 635	82 848	99 105	87 357

	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
absolutní Δ Náklady provozní/T	-0,0497	-0,0321	0,0565	0,0380	0,0413
relativní Δ Náklady provozní/T	-0,0504	-0,0343	0,0625	0,0395	0,0414

	2007	2008	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁvýk.spotřeby/T}$	0,7081	0,6914	-0,0167	-0,0236	-0,8629	2.
$a_2 = \text{NÁosobní/T}$	0,1907	0,2084	0,0177	0,0926	0,9120	7.
$a_3 = \text{NÁdaně a poplatky/T}$	0,0024	0,0003	-0,0021	-0,8782	-0,1099	4.
$a_4 = \text{NÁodpisy/T}$	0,0097	0,0072	-0,0026	-0,2626	-0,1319	3.
$a_5 = \text{NÁzc/T}$	0,0745	0,0244	-0,0501	-0,6730	-2,5895	1.
$a_6 = \text{NÁrezervy a opr. pol./T}$	0,0001	-0,0012	-0,0013	-13,0436	-0,0650	5.
$a_7 = \text{NÁostatní/T}$	0,0005	0,0060	0,0054	10,1901	0,2807	6.
$\Sigma v \%$			-0,0497		-2,5664	
	2008	2009	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁvýk.spotřeby/T}$	0,6914	0,5911	-0,1003	-0,1451	-6,4737	1.
$a_2 = \text{NÁosobní/T}$	0,2084	0,2802	0,0718	0,3446	4,6331	7.
$a_3 = \text{NÁdaně a poplatky/T}$	0,0003	0,0004	0,0001	0,4768	0,0091	3.
$a_4 = \text{NÁodpisy/T}$	0,0072	0,0105	0,0033	0,4626	0,2139	5.
$a_5 = \text{NÁzc/T}$	0,0244	0,0053	-0,0191	-0,7839	-1,2318	2.
$a_6 = \text{NÁrezervy a opr. pol./T}$	-0,0012	0,0097	0,0109	-9,3860	0,7035	6.
$a_7 = \text{NÁostatní/T}$	0,0060	0,0071	0,0011	0,1915	0,0737	4.
$\Sigma v \%$			-0,0321		-2,0722	
	2009	2010	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁvýk.spotřeby/T}$	0,5911	0,5489	-0,0421	-0,0713	-1,4400	7.
$a_2 = \text{NÁosobní/T}$	0,2802	0,3862	0,1060	0,3781	3,6203	1.
$a_3 = \text{NÁdaně a poplatky/T}$	0,0004	0,0006	0,0002	0,4405	0,0066	3.
$a_4 = \text{NÁodpisy/T}$	0,0105	0,0136	0,0031	0,2989	0,1071	2.
$a_5 = \text{NÁzc/T}$	0,0053	0,0043	-0,0009	-0,1787	-0,0321	5.
$a_6 = \text{NÁrezervy a opr. pol./T}$	0,0097	0,0000	-0,0097	-1,0000	-0,3329	6.
$a_7 = \text{NÁostatní/T}$	0,0071	0,0072	0,0001	0,0082	0,0020	4.
$\Sigma v \%$			0,0565		1,9309	

	2010	2011	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁvýk.spotřeby}/T$	0,5489	0,6607	0,1117	0,2035	1,4813	1.
$a_2 = \text{NÁosobní}/T$	0,3862	0,3182	-0,0680	-0,1760	-0,9009	7.
$a_3 = \text{NÁdaně a poplatky}/T$	0,0006	0,0006	0,0000	-0,0354	-0,0003	3.
$a_4 = \text{NÁodpisy}/T$	0,0136	0,0097	-0,0039	-0,2848	-0,0514	6.
$a_5 = \text{NÁzc}/T$	0,0043	0,0025	-0,0018	-0,4209	-0,0241	5.
$a_6 = \text{NÁrezervy a opr. pol.}/T$	0,0000	-0,0013	-0,0013	0,0000	-0,0175	4.
$a_7 = \text{NÁostatní}/T$	0,0072	0,0084	0,0012	0,1737	0,0165	2.
$\Sigma v \%$			0,0380		0,5035	
	2011	2012	Δa	Rai	ΔX_{ai}	Pořadí
$a_1 = \text{NÁvýk.spotřeby}/T$	0,6607	0,6699	0,0092	0,0140	-0,0493	3.
$a_2 = \text{NÁosobní}/T$	0,3182	0,3382	0,0200	0,0627	-0,1065	1.
$a_3 = \text{NÁdaně a poplatky}/T$	0,0006	0,0005	-0,0001	-0,0924	0,0003	5.
$a_4 = \text{NÁodpisy}/T$	0,0097	0,0207	0,0109	1,1220	-0,0583	2.
$a_5 = \text{NÁzc}/T$	0,0025	0,0022	-0,0003	-0,1171	0,0016	6.
$a_6 = \text{NÁrezervy a opr. pol.}/T$	-0,0013	0,0017	0,0030	0,0000	-0,0160	4.
$a_7 = \text{NÁostatní}/T$	0,0084	0,0070	-0,0014	-0,1675	0,0075	7.
$\Sigma v \%$			0,0413		-0,2206	